

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

20 - 26 MART 2023 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	3
20 – 26 MART 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	7
GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ARTTI	11
DÜŞÜK FAİZ VAADİ HIZLA UÇUŞA GEÇTİ!	12
SEÇİM AMAÇLI FİNANSAL DIŞ DESTEKLER DEVREDE!	13
ENERJİ MALİYETLERİ DÜŞERKEN, VATANDAŞIN FATURASINA YANSIYACAK İNDİRİM YAPILMADI	13
2022'DE 5,5 MİLYON TAPUYA EL KONULDU	14
AKP'NİN BÜYÜK BÖLÜŞÜM FELAKETİ	15
ÇANAKKALE KÖPRÜSÜ İÇİN GARANTİ EDİLEN HER SEKİZ ARAÇTAN SADECE BİRİ GEÇMİŞ!	17
GARANTİ TUTARI MALİYETİNİ GEÇTİ	18
ULAŞIMDA HEDEFLER KÂĞIT ÜSTÜNDE KALDI	18
OCAK AYINDA CARİ DENGE 9 MİLYAR 849 MİLYON DOLAR AÇIK VERDİ	19
İKTİDARIN GİDERAYAK BOTAŞ ACELESİ MANİDARDIR	20
TAM 33 İHALE AYNI FİRMAYA	20
TCDD ARAZİSİ LİMAK'A TESLİM	21
DEVLETEN SATILIK!	21
SEÇİM YAKLAŞTI, FAHRETTİN ALTUN'UN KASASI AÇILDI	22
AFAD, CAN PAZARINDA VİNÇ TİCARETİ YAPMIŞ: SAATİ 10 BİN TL...	23
VERGİDEN KAÇINMA MERKEZİ; KIZILAY!	24
ÇADIR SATMADIKLARI YER KALMAMIŞ	25
DEPREM BÖLGESİNDE TARIMDA YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	25
GÜBRE VE MAZOT DESTEĞİ ÖDEMELERİYLE İLGİLİ KAOS VE KARGAŞA	32
PİDEYE YAPILAN ZAM, MİLYONLARIN AÇLIKLA TEST EDİLMESİDİR!	33
ÖLÜM KAVŞAĞINI YAPAN ŞİRKETE ÖDÜL GİBİ İHALE	34
DEPREM VE OKULLAR	34
AFETTE KADIN OLMAK	37
TÜRKİYE'DE SESSİZ TEMSİL: SİYASETTE KADIN	39
TÜRKİYE; 'ÖZGÜR OLMAYAN ÜLKELER' KATEGORİSİNDE DEMOKRASİ LİGİNİN EN ALT SIRALARINDA!	41
BM NARKOTİK KONTROL KURULU'NUN 2022 RAPORU, ÜLKEMİZİN SAYGINLIĞI AÇISINDAN ÜZÜCÜ!	41
ALDIĞI YETKİ, ARTAN İNTİHARLARLA ETKİSİNİ GÖSTERDİ	42
DÜNYA TÜRKİYE'DE YENİ BİR DÖNEMİN İLANINA TANIK OLACAK!	43
TÜRKİYE-SURİYE ARASINDA BAŞLATILAN NORMALLEŞME MÜZAKERELERİ	44
ABD PETROL BÖLGESİNİ BOŞ BIRAKMAYACAK	45
ACI DUYANA HAKARET EDİYORSAN ERDOĞAN'SIN	45
KAN EMİCİLER KAYBEDECEK, HIÇ BİR ÇOCUK YATAĞA AÇ GİRMEYECEK	50

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasetin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasetin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşıdakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

***Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.**

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracacağız.**

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.**

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

***15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaştan toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz**

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

*Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.

***Ziraat Bankası** kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.

*Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracağız.

*Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.

*Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.

*Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.

*Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.

***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.

***Tarım destekleri ve araçları haczedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.

*Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.

*Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

*Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.

***Aritma tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.

*FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.

*Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.

***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz

***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.

*Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.

*Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.

*KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini** sıfırlayacağız.

***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.

*KOBİ'lerin **devletten alacaklarını** ödeyeceğiz.

*OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.

*KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.

***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

*Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.

***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.

***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracağız.

***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.

*Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

*Gençlerin alacağı **ilk sınıf otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi** kaldıracağız.

*Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracağız.

*Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.

*İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak.**

*ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.

***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz

*Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.

***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.

*Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.

*Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimi uygulanmayacak.**

***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız.**

***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.

*Aile Destekleri Sigortası kapsamında "**Yeni Başlangıçölar Fonu**" kuracağız İhtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.

*Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağız.

***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracacağız.

*Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

*Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.

***Kira stopajını** kaldıracacağız.

*BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.

*Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.

***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu'**nu kuracağız.

ÖĞRETMENLER

*Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı kaldıracağız.**

***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.

***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayırımına son vereceğiz.

*Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.

*Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracacağız.

***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.

*Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.

*Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave **ücret ve fark ücretlerini** kaldıracacağız.

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

*Askeri hastaneleri yeniden açacağız.

*Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki AR-GE çalışmalarına destek vereceğiz.

*Tıp teknoparklarını kuracağız.

*Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni ve Çocuk Hastaneleri'ni yaygınlaştıracacağız.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI

*Sağlıkta şiddetin önlenmesi için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

*Sağlık personeli atamalarını derhal yapacağız.

*Aile Hekimlerinin iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

*Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere kademeli olarak yükseltilecek.

*Çalışma saatlerini Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir muhtarlık kanunu olacak.

*Muhtarlık seçimleri için birleşik oy pusulası esası getirilecek.

*Bağımsız bir muhtarlık evi olacak.

*Muhtarlıklara yardımcı büro personeli tahsis edilecek.

*Kaldırılan köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak.

*Her muhtarlığın ayrı bir bütçesi olacak.

*Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak.

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte sosyal projeler geliştirecek.

*"Türkiye Muhtarlar Birliği" kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek asgari ücrete 6 ayda bir zam yapılacak.

*Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, güvenceli istihdama öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan taşeron işçileri kadroya alacağız.

*3600 Ek Gösterge ve EYT meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında beraat ve göreve iade kararı verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

*Eğitim parasız olacak çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin su ve öğle yemekleri ücretsiz olarak MEB tarafından karşılanacak.

*Yetiştirme yurdundan ayrılmak zorunda kalanlara kamuda istihdam olanağı sağlayacağız.

YAŞLILAR

*Huzurevinde yaşayan yoksul yaşlıların harçlıklarını arttıracacağız.

*Eşi vefat eden kadınlara yapılan sosyal yardım miktarını arttıracamız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil** olanağı sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demans hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracamız.

20 – 26 MART 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*20 Mart Dünya Mutluluk Günü

*21 Mart Nevruz Bayramı (Bahar Bayramı)

*21 Mart 1991 tarihinde Ankara'nın eski belediye başkanlarından, mimar ve yazar Vedat Dalokay ile eşi trafik kazasında hayatlarını kaybetti

*21 Mart 1973 tarihinde dünyaca ünlü halk ozanı Aşık Veysel hayatını kaybetti.

*21 Mart 2017'de Gazeteci ve Televizyon yapımcı-sunucusu Tayfun Talipoğlu hayatını kaybetti.

*21 Mart Dünya Ağaç Günü

*21 Mart Dünya Bilgisayar Mühendisleri Günü

*21 Mart Dünya Down Sendromu Günü

*21 Mart Dünya Irk Ayrımı İle Mücadele Günü

*21 Mart Dünya Kukla Günü

*21 Mart Dünya Ormancılık Günü

*21 Mart Dünya Renk Günü

*21 Mart Dünya Şiir Günü

*22 Mart 2001 tarihinde Ulu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün manevi evladı, Türkiye'nin ilk kadın pilotlarından ve dünyanın ilk kadın savaş uçağı pilotu **Sabiha Gökçen hayatını kaybetti.**

*22 Mart Dünya Su Günü

*23 Mart 2023 Perşembe **Ramazan Başlangıcı**

*23 Mart Dünya Meteoroloji Günü

*24 Mart Dünya Tüberkülozla Mücadele Günü

*25 Mart 2009'da Büyük Birlik Partisi'nin kiralamış olduğu ve içerisinde **BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu dahil 6 kişinin bulunduğu helikopter, Kahramanmaraş'ta düştü.** 3 gün sonra ulaşılan helikopterde, 6 kişinin de hayatını kaybettiği belirtildi.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **İşsizlik:** TÜİK, ocak ayında işsizlik oranının geçen yılın aynı ayına göre 1,5 puan, bir önceki aya göre ise 0,5 puan azalarak yüzde 9,7'ye indiğini açıkladı. Ocakta resmi işsiz sayısının (son dört haftada fiilen iş arayanlar) ise 166 bin kişi azalarak 3 milyon 424 bine gerilediği açıklandı.

• **Gerçek işsizlik:** İşsizler, eksik istihdamdakiler ve umutsuzların oluşturduğu toplam atıl işgücü (gerçek işsizlik) oranı ise bir önceki aya göre ise 0,6 puan artarak yüzde 21,9 oldu. Geçek işsiz sayısı da bir önceki aya göre 274 bin kişi artarak 8 milyon 375 bin kişiye ulaştı.

• İşinden çıkarıldığı için işsizlik ödeneği almak üzere başvuruların sayısı bu yılın ilk iki aylık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8 oranında artarak 320 bin 34 kişiye yükseldi.

• Sanayi üretimi, imalat sanayi üretiminin etkisiyle ocakta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 4,48, bir önceki aya göre ise yüzde 1,88 oranında arttı.

• **Merkez Bankasının**, brüt rezervi, 24 Şubat – 3 Mart haftasında, 1 milyar dolara yakın azalarak 120,4 milyar dolara inerken, eksi durumdaki **net rezervi** ise 213 milyon dolar iyileşerek -43,8 milyar dolara çıktı. Brüt rezervde son dört haftada 9,2 milyar dolarlık azalma yaşandı.

• Son aylarda aralıksız bir büyüme eğilimi sergileyen vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 24 Şubat – 3 Mart haftasında 29 milyar lira daha artarak 1 trilyon 762 milyar liraya kadar tırmandı. Vatandaşların banka borçlarında yılbaşından bu yana ise 188 milyar liralık artış yaşandı.

• Hem bankalar ve diğer finans kuruluşları hem de varlık yönetim şirketlerinin takibinde bulunanlar tek kişi sayıldığında toplam 3 milyon 882 bin 476 vatandaş, son beş yılda icraya verildiği halde borcunu ödeyemediği için bankaların kara listesinde bulunuyor.

• Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise bir önceki haftaya göre yüzde 6,36 oranında azalarak 544,44' ten 509,8'e indi. Uluslararası piyasaların Millet İttifakının Cumhurbaşkanı adayının 14 Mayıs'ta yapılacak olan seçimi kazanma şansının Tayyip Erdoğan'a göre yüksek olması ve dolayısıyla seçimden sonra akılcı ekonomik politikalara döneceği beklentisiyle Türkiye'nin risk primi açıklamanın yapıldığı 6 Mayıs'tan sonra 42 puan geriledi.

• TÜİK'in şubat ayında yüzde 3,15, son altı ayda yüzde 22,22 ve son bir yılda yüzde 55,18 olarak açıkladığı enflasyon oranlarını dikkate alarak yaptığı hesaplama göre tasarruflarını TL mevduatta tutanlar şubatta yüzde 1,8, son altı ayda yüzde 11,3 ve son bir yılda da yüzde 25 oranında reel olarak kaybetti.

GERÇEK İŞSİZLİK ARTIYOR

• TÜİK, ocak ayında işsizlik oranının geçen yılın aynı ayına göre 1,5 puan, bir önceki aya göre ise 0,5 puan azalarak yüzde 9,7'ye indiğini açıkladı. Ocakta resmi işsiz sayısının (son dört haftada fiilen iş arayanlar) ise 166 bin kişi azalarak 3 milyon 424 bine gerilediği açıklandı.

• Ancak TÜİK'in istatistiklerinin detayına bakıldığında, işsizlik oranı ve sayısında gözlenen azalmanın zamana bağlı eksik istihdam (çok kısa süreli bir işte çalıştığı için daha fazla çalışabileceği yeni bir iş ya da ek iş arayanlar) umutsuzlardan (işsiz olduğu halde iş bulamayacağı için son dört haftada herhangi bir iş bulma kanalına başvurmayan, iş bulsa hemen çalışabilecek durumda olanlar) kaynaklandığı gözleniyor.

• Ocakta istihdamda 354 bin kişilik bir artış yaşandığı gözleniyor. Bunun tamamı da eksik istihdamdakilerin sayısının 370 bin kişi artmış olmasından kaynaklanıyor. Artmış gibi gözükken istihdamda tam zamanlı çalışanlarda 25 binden fazla azalma olduğu anlaşılıyor. Eksik istihdamdakilerin sayısı ocakta 1 milyon 971 bine yükseldi. Umutsuzların sayısı ise 70 bin kişi artarak 2 milyon 980 bin kişi oldu.

• İşsizler, eksik istihdamdakiler ve umutsuzların oluşturduğu toplam atıl işgücü (gerçek işsizlik) oranı ise bir önceki aya göre ise 0,6 puan artarak yüzde 21,9 oldu. Geçek işsiz sayısı da bir önceki aya göre 274 bin kişi artarak 8 milyon 375 bin kişiye ulaştı. Gerçek işsiz sayısı geçen yıl ocak ayıyla da yaklaşık aynı düzeyde seyrediyor.

• Genç (15-24 yaş arası) işsizlik oranı da ocakta yükselişini sürdürdü. Bir önceki aya göre 0,5 puan artarak yüzde 20,2'ye çıktı. Genç işsiz sayısı 1 milyon 98 bin kişi olarak açıklandı. Bu sayıya eksik istihdamdaki ve umutsuz işsiz gençler de dahil bulunuyor.

• **Türkiye genç nüfusunu işsiz bırakarak, yoğun bir genç nüfusa sahip olmayı avantaja dönüştüremiyor.**

İŞTEN ÇIKARMALAR ARTIYOR

• İşinden çıkarıldığı için işsizlik ödeneği almak üzere başvuruların sayısı bu yılın ilk iki aylık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8 oranında artarak 320 bin 34 kişiye yükseldi. Geçen yıl aynı dönemde 296 bin 208 kişi işsizlik ödeneği almak üzere başvuruda bulunmuştu.

• Başvurulardaki artışa rağmen işsizlik ödeneği bağlananların sayısı ise 1.470 kişi azaldı. İş-Kur başvurularının 152 bin 698'ine işsizlik ödeneği bağlarken, şubat ayında önceki aylarda işsizlik ödeneği bağlananlarla birlikte toplam 445 bin 395 kişiye işsizlik aylığı ödendi. Şubatta işsizlik aylığı ödenenlerin sayısı geçen yılın aynı ayına göre 36 bin 398 kişi azaldı.

• İşsizlik Sigortası Fonu'nun toplam birikimi ise 125 milyar 393 milyar lira olarak gerçekleşti.

SANAYİ ÜRETİMİNDE ARTIŞ

- Sanayi üretimi, imalat sanayi üretiminin etkisiyle ocakta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 4,48, bir önceki aya göre ise yüzde 1,88 oranında arttı.
- Ocakta madencilik sektörünün üretimi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7,95 azalırken imalat sanayi sektöründe yüzde 5,79 oranında üretim artışı oldu. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörünün üretimi ise yüzde 5,73 oranında azaldı.
- Mal gruplarına göre bakıldığında ise ocakta aramalı üretiminde geçen yılın aynı ayına göre değişim olmazken, enerji üretimi yüzde 5,75 oranında azaldı. Dayanıklı tüketim malı üretiminde yüzde 6,59, dayanıksız tüketim mallarında yüzde 6,58, yatırım malı üretiminde ise yüzde 18,94 oranında artış yaşandı.
- Enerji üretiminin azaldığı bir dönemde imalat sanayi üretiminin yüzde 5,79 oranında artması TÜİK'in sanayi üretimi istatistiklerinin güvenilirliğinin sorgulanmasını gerektiriyor.

MERKEZ BANKASI REZERVİ

- **Merkez Bankasının, brüt rezervi, 24 Şubat – 3 Mart haftasında, 1 milyar dolara yakın azalarak 120,4 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 213 milyon dolar iyileşerek -43,8 milyar dolara çıktı. Brüt rezervde son dört haftada 9,2 milyar dolarlık azalma yaşandı.**
- Tamamı yükümlülüklerden oluşan brüt rezervin 70,3 milyar doları döviz, 50,1 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor. Son hafta döviz varlıklarında 1,7 milyar dolarlık azalma, altın varlıklarında ise 888 milyon dolarlık artış oldu.
- Merkez Bankasının, swap borçları da dahil toplam döviz-altın borçları 96 milyon dolar azalarak 179 milyar dolara geriledi. Bu tutarın 114,5 milyar doları bilanço içi (bankalara, Hazineye, diğer ülkelere v.b) olan borçlardan oluşuyor. Bilançoda gözükmeyen Türkiye'deki bankalara ve bazı ülkelerin merkez bankalarına olan swap borçları ise 276 milyon dolar artarak 64,5 milyar dolara indi.
- Kamunun, Merkez Bankasındaki döviz mevduatı, Merkez Bankasının yükümlülüğü sayılmadığında swap borcu hariç net rezervi geçen hafta 489 milyon dolar artarak 20,7 milyar dolara yükseldi. Ancak, swap borcu yükümlülüklerle dâhil edildiğinde ise net rezerv 213 milyon dolar artarak -44 milyar dolardan -43,8 milyar dolara yükseldi.
- Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 3 Mart itibarıyla yüzde 53,6 olarak hesaplandı.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ: KUR KORUMALI MEVDUAT TAVAN YAPTI

Mevduat

- Bankalardaki mevduat, 24 Şubat – 3 Mart haftasında bir önceki hataya göre 104 milyar lira artarak 9,54 trilyon lira oldu.
- Uzun bir süredir azalan döviz mevduatları geçen hafta yeniden artmaya başladı ve 781 milyon dolar artarak 213,2 milyar dolara yükseldi. Aynı haftada, TL mevduatlarında ise 77,7 milyar liralık artış yaşandı.
- Aynı haftada gerçek kişilerin, döviz mevduatında 603 milyon dolarlık, TL mevduatlarında da 74,8 milyar liralık artış yaşandı.
- Dövizden dönenler için faiz üst sınırının kaldırılması ve şirketler için yüzde 2 daha yüksek bir kur uygulanmaya başlanmasının etkisiyle kur korumalı mevduatlar 25 milyar lira daha artarak 1 trilyon 577 milyar lira ile şimdiye kadarki en yüksek noktaya çıktı.
- **Dolarizasyon:** Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 42,1'e indi.
- **Dolarizasyon** oranı **gerçek kişilere** ait (tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 45,6 oldu.
- Dövizde endekli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da döviz mevduatlarına dâhil edilerek hesaplanan **gerçek dolarizasyon** oranı ise yüzde 58.7 olarak hesaplandı.

KREDİLER

- Kredi stoku ise 24 Şubat – 3 Mart haftasında 87 milyar lira genişleyerek 8,09 trilyon liraya yükseldi. TL kredilerin 84 milyar lira arttığı haftada, döviz kredilerinin TL karşılığında 2,8 milyar liralık, dolar cinsinden ise 78 milyar dolarlık artış oldu. Döviz kredileri 130,6 milyar dolara çıktı.

- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 159,1 milyar liraya indi.

VATANDAŞ BORÇLARI ÇIĞI GİBİ BÜYÜYOR

• Son aylarda aralıksız bir büyüme eğilimi sergileyen vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 24 Şubat – 3 Mart haftasında 29 milyar lira daha artarak 1 trilyon 762 milyar liraya kadar tırmandı. Vatandaşların banka borçlarında yılbaşından bu yana ise 188 milyar liralık artış yaşandı.

• Vatandaşların borcunun 1 trilyon 240 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 522 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 18 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 11 milyar liralık artış yaşandı.

• **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerine devretmedikleri takipteki borçları ise 32,1 milyar liraya yükseldi. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.

• **Vatandaşların bankalar ve finansal şirketlerden ayrı olarak TOKİ'ye taksitli konut alımları nedeniyle 28 milyar lira, varlık yönetim şirketlerine de 36 milyar lira borcu bulunuyor.**

3 MİLYON 882 BİN KİŞİ BORCUNU ÖDEYEMİYOR

• Bu yıl ocak ayında 92 bin 443 vatandaş bireysel kredi, 75 bin 75 kişi de kredi kartı borcunu temerrüt süresinin sonunda da ödeyemediği için bankalar tarafından icra takibine alındı. Hem kredi kartı hem de bireysel kredi yüzünden aynı anda takibe alınanlar tek kişi sayıldığında ocakta toplam 143 bin 863 kişi borcunu ödeyemedi.

• Risk Merkezinin verilerine göre Ocak 2023 itibarıyla 2 milyon 433 bin 791 kişi bankalar ve diğer finansal kuruluşlar, 2 milyon 33 bin 765 kişi de icraya verildikten sonra da kredi ya da kredi kartı borcunu ödeyemediği için bu kuruluşların takibinde bulunuyor.

• Hem bankalar ve diğer finans kuruluşları hem de varlık yönetim şirketlerinin takibinde bulunanlar tek kişi sayıldığında toplam 3 milyon 882 bin 476 vatandaş, son beş yılda icraya verildiği halde borcunu ödeyemediği için bankaların kara listesinde bulunuyor.

FAİZ ORANLARI

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

• Bankaların, 24 Şubat – 3 Mart 2023 günleri arasında açılan **TL cinsinden vadeli mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 19,41'den yüzde 19,32'ye indi. Üç ay vadeli TL mevduatın faizi ise yüzde 27,68'e yükseldi.

• Söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 2,97 puan azalarak yüzde 24,72'ye geriledi.

• Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 25,47, taşıt kredisini yüzde 24,78, konut kredisini ise yüzde 18,81 yıllık faiz oranıyla kullandı.

• TL cinsinden ticari kredi faizi 0,24 puan artarak yüzde 13,63'e çıktı. Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 8,31 Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 7,50 oldu.

• Merkez Bankası, bankaların ihtiyaç kredisini kullandırmasını zorlaştırmak için yıllık 18,56'dan yüksek faiz oranlı krediler için yüzde 20, yıllık faiz oranı yüzde 20,7 üzerinde olanlar için de yüzde 90 oranında menkul kıymet (Hazine iç borçlanma) tutma zorunluğu getirdi. Bu uygulama bankaları, kaynak maliyetini artıracığı için daha az ihtiyaç kredisini kullandırmaya yönelteceği tahmin ediliyor.

Merkez Bankası Faizi

• *Merkez Bankaları ise ortalama yüzde 8,5 faiz oranıyla fonlamayı sürdürdü.*

Risk Primi (CDS)

• Hazinesinin iki yıl vadeli TL cinsinden iç borçlanma kağıdının faizi geçen hafta 0,04 puan artarak yüzde 10,53'e çıkarken, 5 yıl vadelinin faizi yüzde 8,75'e indi, on yıl vadelinin faizi de 11,58'e yükseldi.

• Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 6,36 oranında azalarak 544,44' ten 509,8'e indi. Uluslararası piyasaların Millet İttifakının Cumhurbaşkanı adayının 14 Mayıs'ta yapılacak olan seçimi kazanma şansının Tayyip Erdoğan'a göre yüksek olması ve dolayısıyla seçimden sonra akılcı ekonomik politikalara dönüleceği beklentisiyle Türkiye'nin risk primi açıklamanın yapıldığı 6 Mayıs'tan sonra 42 puan

geriledi. Risk priminde yaşanan bu düşüş Hazine'nin geçen hafta yaptığı 2 milyar 250 milyon dolarlık dış borçlanmanın da faizine yansdı. Ocakta yüzde 9,75 yıllık faiz oranıyla borçlanan Hazine, geçen hafta risk priminin düşmesinin etkisiyle yüzde 9,50 faiz oranıyla borçlandı.

- Hazinenin 5 yıl vadeli dolar cinsinden dış borçlanma tahvillerinin piyasa faizi yüzde 9,21 oldu.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru bir önceki hafta sonuna göre yüzde 0,42, Euro kuru yüzde 0,34 oranında arttı. Kurlar 10 Mart itibariyle sırasıyla 18,94 TL ve 20,09 TL oldu.
- 2022 yılında 16,56 TL olan ortalama dolar kuru ise 1 Ocak – 10 Mart itibariyle 18,81 TL olarak gerçekleşti.
- Gecen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 1,23 oranında artarak 1.140,76 lira oldu.
- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 3,3 oranında arttı.

ENFLASYON TASARRUFLARI ERİTİYOR

- İktidarın, faiz politikası tasarrufların enflasyon karşısında her geçen gün eriyerek satınalma gücünü kaybetmesine yol açıyor.
- TÜİK'in şubat ayında yüzde 3,15, son altı ayda yüzde 22,22 ve son bir yılda yüzde 55,18 olarak açıkladığı enflasyon oranlarını dikkate alarak yaptığı hesaplamaya göre tasarruflarını TL mevduatta tutanlar şubatta yüzde 1,8, son altı ayda yüzde 11,3 ve son bir yılda da yüzde 25 oranında reel olarak kaybetti. Diğer bir ifadeyle son bir yılda 100 lira olan fiyat 155,18 liraya yükselirken, tasarruf sahibinin vadeli TL mevduatta tuttuğu 100 liralık tasarrufu ise 116,3 lira oldu.
- Şubatta borsa yatırımcısı reel olarak yüzde 8,4 zarar etti. Parasını dolarda tutanlar aylık olarak yüzde 2,7, Euroda tutanlar yüzde 3,2, altın olarak değerlendirenler yüzde 3,7 ve Hazine iç borçlanma kağıdı alanlar da yüzde 4,7 oranında reel olarak zarar etti.
- Son altı aylık dönemde borsa yatırımcısı reel olarak yüzde 38,9 oranında kazanırken, parasını dolarda tutanlar yüzde 14,5, Euroda tutanlar yüzde 9,5, altın olarak değerlendirenler yüzde 9,2 zarar etti. Hazine iç borçlanma kağıdı alanlar da yüzde 1,3 oranında reel kazanç sağladı.
- Son bir yıllık dönemde borsa yatırımcısı reel olarak yüzde 59,8 oranında kazanırken, parasını dolarda tutanlar yüzde 11,1, Euroda tutanlar yüzde 16, altın olarak değerlendirenler yüzde 10,4, Hazine iç borçlanma kağıdı alanlar da yüzde 2,2 oranında zarara uğradı.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,2 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre 1 Ocak – 10 Mart 2023 tarihleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 1 milyon 811 bin yeni dosya geldi. Gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı haftalarına göre 286 bin adet azaldı. Aynı dönemde 1 milyon 840 bin dosya da sonuçlandırıldı. Sonuçlanan dosya sayısı da bir önceki yıla göre 620 bin adet artış gösterdi.
- Yeni gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 13,7 oranında azaldı.
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise geçen yılın aynı gününe göre 247 bin adet azalarak 10 Mart itibariyle 23 milyon 200 bin oldu.

GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ARTTI

İşsizlik yüzde 9,7 ile yeniden tek haneli rakamlara indi. İşsiz sayısı bir önceki aya göre 166 bin kişi azaldı. Buna karşılık atıl işgücü olarak nitelendirilen geniş tanımlı işsizlik artış göstererek yüzde 22'ye yükseldi. 15-24 yaş arası genç işsizler de yüzde 20'yi aştı!

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ocak ayında resmi işsizlik oranının yüzde 9,7 ile tek haneye indiğini işsiz sayısının ocak ayında bir önceki aya göre 166 bin kişi azalarak 3 milyon 424 bin kişi olduğunu açıkladı. İstihdam edilenlerin sayısı 2023 yılı ocak ayında bir önceki aya göre 354 bin kişi artarak 31 milyon 837 bin kişiye, istihdam oranı ise 0,5 puan artarak yüzde 48,9'a yükseldi. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 72,5 iken kadınlarda bunun yarışız düzeyinde ve yüzde 36,1 olarak gerçekleşti.

Ülke nüfusunun yarısını oluşturan kadınların gerek işgücü ne katılımında gerekse istihdamda çok gerilerde olması, giderek düşüş yaşanması ülke ekonomisi ve üretimi açısından ciddi bir kayıp.

Ocak ayında genel işsizlikte düşüş yaşandığını duyuran TÜİK, buna karşılık 15-24 yaşı kapsayan genç işsizliğim yüzde 0,5 artışla yüzde 20,2'ye yükseldiğini, 'Atıl işgücü' olarak nitelendirilen geniş tanımlı işsizlerin de 0,6 puan atarak yüzde 21,9'a ulaştığını açıkladı. Dolayısıyla ocak ayında geniş tanımlı işsizlerin toplamı 8 milyon 353 bin kişi oldu.

Diğer yandan TÜİK ocak ayında dar tanımlı işsiz sayısının 166 bin kişi azalarak 3 milyon 424 bine indiğini açıklarken, İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun (İŞKUR) verilerine göre ise ocak ayında işsizlik ödeneği alabilenlerin sayısı 460 binde kaldı. Resmi işsizlerin sadece yüzde 13,5'i işsizlik sigortasından yararlanabilirken, 3 milyonu aşkın işsiz, diğer deyişle resmi işsizlerin yüzde 87'si bu ödemedemeden yoksun kaldı.

İşsizlik Sigortası Fonu (İSF) ödeneklerinden yararlanma koşullarının ağır olmasından ötürü pek çok işsiz bundan yararlanamıyor. Buna karşılık işverenlere İSF'den yapılan destek, teşvik ve ödemeler katlanarak artıyor.

-TÜİK'in ocak ayında işsiz sayısının azaldığını, resmi işsizliğin tek haneye indiğini açıklamasına karşılık, 6 Şubat depremi sonrasında bu tablonun oldukça sert şekilde değişeceğini öngörmekteyiz.

Deprem yıkımına uğrayan 11 ilde başta esnaf, küçük ve orta boy işletmeler (KOBİ), sanayi kuruluşları, Organize Sanayi Bölgeleri'ndeki (OSB) işletmeler olmak üzere ağır hasar yaşandı. Pek çok işletme faaliyetine ara vermek, üretimini durdurmak zorunda kaldı. Çalışanlar başka şehirlere göçe yöneldi.

Cumhurbaşkanı kararıyla işten çıkartma yasağı getirilmesine, kısa çalışma ödeneği, günlük destek ödemesi vb. kararlar alınmasına karşılık pek çok işletme çalışanlarını kaybettiği, personeli göç ettiği için faaliyete geçemiyor. İşten çıkartma yasağı ise 'ücretsiz izin' yöntemiyle deliniyor. **Şubat 2023 işsizlik rakamları açıklandığında bu tablonun sonucu olarak işsizlik oranı ve işsiz sayısında oldukça radikal bir yükselişe tanık olacağız!**

DÜŞÜK FAİZ VAADİ HIZLA UÇUŞA GEÇTİ!

Kamu bankaları tarafından depremzedelere yönelik olarak başlatılan 'düşük faizli özel ihtiyaç kredisi' kampanyasında, düşük faiz vaadi 72 saatte yüzde 60 artırıldı! Yüzde 0,99 olarak açıklanan faiz oranı üç günde yüzde 1,59'a yükseltildi. Böylece yıllık faiz yüzde 11'den yüzde 20'ye çıkartıldı. Her şeyini kaybeden depremzedelerin daha yüksek faiz borcu altına sokulması kabul edilemez!

Kamu bankalarını kasası gibi kullanan iktidar, müteahhitlere, medya patronlarına milyarlarca liralık, milyonlarca dolarlık krediler akıtırken, vergi borçlarını, faizlerini silerken, kredi borcunu ödemeyenlere yeni yapılandırma fırsatları sunarken, **depremzedelere verilecek ihtiyaç kredilerinin faizini ise 72 saat geçmeden yüzde 60 arttırdı.**

Merkez Bankası, bankalara sağladığı finansmana uyguladığı politika faizini sürekli düşürüyor. Son olarak şubat ayında politika faizi yeniden indirilerek yüzde 8,50 oldu. Üç kamu bankasının depremzedeler için başlattığı 'düşük faizli kredi' kampanyasında ise yüzde 0,99 olarak açıklanan faiz oranı, üç günde yüzde 1,59'a yükseltildi. Böylece depremzedelerin kullanacakları ihtiyaç kredisine ödeyecekleri yıllık faiz yüzde 11,88'den, yüzde 19,8'e çıkarak yaklaşık ikiye katlandı. Yakınlarını, evini, işini, işyerini, işporta tezgahını kaybeden, bir anda hayatı sıfırlanan milyonlarca insanımız için faizle borç ve kredi dışında bir çözüm üretilmediği gibi üretilen bu sözde çözümün faturası da yine ikiye katlanan faizle depremzedelerin üzerine yıkılıyor.

Kamu bankalarının düşük faizli ihtiyaç kredisi için yoğun başvuru olunca önce başvuruların alınması durduruldu. Ardından insanlara internetten, mobil bankacılık üzerinden başvurularını, kendilerine SMS ile yanıt verileceği söylendi. Ancak aynı anda bankaların internet bankacılığı hizmetleri kapatıldı ve bu yolla başvuru yapılması da engellendi. Nihayet 72 saat sonra internet bankacılığı üzerinden ve şubelerden başvurular yeniden alınmaya başlandığında, ihtiyaç sahiplerine kampanya koşullarının değiştirildiği, faizin yüzde 0,99'dan, yüzde 1,59'a yükseltildiği bildirildi.

İktidarın, ekonomi yönetiminin ve kamu bankalarının bu tavrı ve uygulamaları, insanların çaresizliğine karşı duyarsızlık, **bunun görmezden gelinmesi ve istismar edilmesidir!**

Sermayesi milletin ö dediği vergilerle hazine den sağlanan kamu bankaları, böyle bir dar günde, felaket ortamında afetzedeye destek olmayacak da başka ne zaman olacak?

Ziraat, Halk, Vakıfbank; kuruluş amaçları doğrultusunda kaynaklarını çiftçiye, esnafa, krediye erişemeyen dar gelirliye kullandırması gerekirken tam aksine iktidar müteahhitlerine, yakınlarına, iktidar medyasına akıtıyor. Şimdi de ulusça büyük bir felaket yaşarken, acıları-yaraları sarmaya çabalarken, çaresizlikten fırsat devşirip, üç gün önce ilan ettikleri faizi, üç gün sonra iki katına çıkartıyor. **Bu yanıltan dönülmeli devletin-hazinenin-halkın parasını kullanan kamu bankaları, halkın ve depremzedelerin yanında olmalıdır.**

SEÇİM AMAÇLI FİNANSAL DIŞ DESTEKLER DEVREDE!

Suudi Arabistan Kalkınma Fonu'nun Merkez Bankası'na 5 milyar dolarlık 'mevduat' yatırmasına ilişkin anlaşma geçen hafta imzalandı. Normalleşme sonrası, Cemal Kaşıkçı dosyasının kapatılmasının ardından yatırılan Suudi mevduatını Kaşıkçı davasından feragat bedeli olarak görmek mümkün. Azerbaycan Devlet Petrol Fonu Sofaz, Merkez Bankası nezdindeki 1 milyar euroluk mevduat hesabının vadesini uzattı.

Merkez Bankası'nın eksideki rezervlerinin erimeye devam etmesine karşılık son dönemde Rusya, Çin, Katar, BAE ile swap anlaşmaları yaparak günü kurtarmaya çalışan ekonomi yönetimi, geçen hafta Suudi Arabistan Kalkınma Fonu ile mevduat anlaşması yaptı. İmzalanan anlaşmayla Suudi fonu Merkez Bankası'na 5 milyar dolarlık mevduat yatırdı.

Yaklaşık beş aydan bu yana devam eden müzakereler sonrasında varılan anlaşmayla Merkez Bankası nezdinde açılan mevduat hesabına yatırılan 5 milyar doların vadesi, faizi, diğer şartları açıklanmadığı için bilinmiyor. Merkez Bankası nezdindeki depo hesaplarında tutulan bu tür mevduatlar, bilançoda 'yurtdışı bankalar' kaleminde 'yükümlülükler ve varlıklar' olarak yer alıyor.

İstanbul'daki Suudi Başkonsolosluğunda katledilen gazeteci Cemal Kaşıkçı cinayetiyle gerilen ikili ilişkilerde Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin elinde ses kayıtları ve belgeler olduğunu belirterek Suudi Veliht Prensi Muhammed bin Selman'ı (MbS) cinayet emrini vermekle suçluyordu. Sonrasında başlatılan normalleşme süreciyle, Kaşıkçı davası kapatıldı ve dosya Suudilere verildi. Suudi fonundan gelen 5 milyar dolarlık mevduatı '**Kaşıkçı Dosyasını kapatma**' bedeli olarak görebiliriz. Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ise Suudi Arabistan Kalkınma Fonu tarafından Merkez Bankası'na 5 milyar dolar mevduat yatırılmasının Suudi Arabistan yönetiminin Türk ekonomisine olan güvenini gösterdiğini savunuyor.

Merkez Bankası'nın Çin ile 6 milyar dolar, Katar ile 15 milyar dolar, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ile 5 milyar dolar ve Güney Köre ile de 2 milyar dolar olmak üzere toplam 28 milyar dolar karşılığı swap anlaşması bulunuyor.

Swap anlaşmaları iki ülkenin ulusal paralarıyla merkez bankaları nezdinde karşılıklı tuttıkları paralardan oluşurken, depo hesabına mevduat yatırılması yöntemi doğrudan bu paranın rezervleri güçlendirmeye, piyasalara ve kurlara olası müdahalelerde kullanılmasına olanak sağlıyor. Dolayısıyla Merkez Bankası rezervlerinde bir artış gözlenmesi, kurları baskılama amaçlı müdahalelerde bu paranın kullanılması söz konusu olabilir.

Rusya'nın Akkuyu Nükleer Güç Santrali (ANGS) için kullanılacak 15 milyar dolarlık yatırım tutarının 5 milyar dolarını erken göndermesi yanında Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev de iktidara örtülü seçim desteğini Azeri Devlet Petrol Fönü (SÖFAZ) ü zerinden devreye köydü. SÖFAZ'ın Suudiler gibi Merkez Bankası nezdinde, depo hesabında tuttuğu 1 milyar euro tutarındaki mevduatın vadesi de kısa süre önce yeniden uzatıldı. **Tüm bu adımlar, iktidara seçim amaçlı parasal-finansal dış desteklerin göstergesidir!**

ENERJİ MALİYETLERİ DÜŞERKEN, VATANDAŞIN FATURASINA YANSIYACAK İNDİRİM YAPILMADI

Hazine ve Maliye Bakanlığı enerji enflasyonuna karşı vatandaşa destek verildiğini savunurken; enerji faturaları bir yılda üçe katlandı... Avrupa'da doğalgaz fiyatı yüzde 90 düştü; Türkiye'de ise bir kuruş inmedi

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, geçtiğimiz yıl enerji faturalarında yaşanan artışın enflasyondaki artışı bile geride bıraktığına işaret ederek, "Soru önergemize yanıt veren Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati; enerji maliyetlerinin düşmesi durumunda faturaların da düşeceğine işaret etti. Avrupa'da doğalgaz fiyatları son 7 ayda yüzde 90 oranında düşerken, Türkiye'de ise tek bir kuruş bile inmedi" değerlendirmesinde bulundu.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, parlamenter sistemin son bulup tek adam sistemine geçildikten sonra enerji faturalarının sürekli arttığına dikkat çekti. 2022 yılında art arda yapılan zamların vatandaşın enerji faturalarını ödeyemez duruma getirdiğine dikkat çeken CHP'li Akın, enerji enflasyonuna karşı alınan önemlerle ilgili konuyu soru önergesiyle TBMM gündemine taşıdı.

CHP'li Akın, vatandaşların enerji enflasyonuna karşı korunması için 2022 yılında Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılan bir çalışma olup olmadığını sormuştu. CHP'li Akın; Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati imzasıyla yaklaşık 2 ay önce verilen yanıtta; "Önümüzdeki süreçte yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının

kullanımı arttıkça enflasyon içerisindeki payının azalması ve enerji maliyetlerinin gerilemesi beklenmektedir” değerlendirmesi yapılmıştı.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, 2022 yılında konutlarda doğalgaza yüzde 164; elektrikte ise yüzde 184 oranında zam yapıldığını anımsattı. CHP’li Akın, “Yalnızca 2022 yılı içinde enerji faturaları neredeyse 3 kat arttı. Vatandaşlar enerji faturalarını ödeyemez duruma geldi. İktidar hala alay eder gibi destek verildiği algısına sarılıyor. Oysa 2023 yılında tek kuruş düşmedi” değerlendirmesinde bulundu.

‘İktidar Kendi Beceriksizliğini Gizlemeye Çalışıyor’

2022 yılında iktidarın yanlış kararları nedeniyle enerji faturalarına zam üstüne zam yapıldığını söyleyen CHP’li Akın, şunları dile getirdi:

“Geçen yıl yanlış ekonomi ve enerji politikalarıyla enerji faturaları rekor oranda arttı. İktidar kendi beceriksizliğini bütün dünyada enerji fiyatları katlandı bahanesiyle gizlemeye çalıştı. Ancak geçtiğimiz yıl Avrupa bölgesinde enerji enflasyonu artan birinci ülke olduk. 2022 yılında yapılan fahiş zamların tamamı hala yürürlükte ve vatandaşlarımız çok değil bir yıl öncesine göre neredeyse üçe katlanan faturaları hala ödemek zorunda bırakılıyor.”

‘Avrupa’da Fiyatlar Yüzde 90 Düştü, Bizde Tek Kuruş İnmedi’

CHP’li Akın, Hazine ve Maliye Bakanı Nebati’nin artan enerji enflasyonu konusundaki soru önermesine iki ay önce enerji maliyetlerinin düşeceği yönünde bir yanıt verdiğini anımsattı. CHP’li Akın, şunları dile getirdi:

“Bakan Nebati ‘önümüzdeki dönemde enerji maliyetlerinin düşmesinin beklendiğini ifade etmişti. Fahiş zamları yaparken bahane ettikleri Avrupa’daki doğalgaz fiyatları son 7 ayda tam yüzde 90 oranında geriledi. Daha önce megavattı 360 Avro olan Avrupa piyasasında fiyatı belirleyen TTF borsasındaki doğalgaz fiyatı şu an 42 Avro durumunda. Başka bir deyişle maliyetlerin rekor oranda düşmesine karşın Türkiye’de geçen yıl üçe katlanan enerji faturaları tek bir kuruş bile inmiş değil. Avrupa fiyatları yüzde 90 düşerken, tarifelerde indirim yapmadan destek veriyoruz demek vatandaşa alay etmektir.”

2022’DE 5,5 MİLYON TAPUYA EL KONULDU

İktidar eliyle yaratılan ve önlenemez hale gelen ekonomik kriz, yurttaşın barınma hakkını tehdit eder boyuta ulaştı. 2022 yılında, borçlar nedeniyle toplam 5 milyon 572 bin 805 tapuya e-haciz uygulandığı ortaya çıktı.

Giderek derinleşen ve milyonlarca kişiyi yoksulluğa mahkum eden ekonomik kriz, yurttaş için artık katlanılamaz hal aldı. Yurttaş alım gücünün erimesiyle borçlarını ödeyemez duruma gelirken Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü’nün verileri de ekonomik krizin barınma hakkı üzerindeki dramatik etkisini gözler önüne serdi.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile Adalet Bakanlığı ortaklığıyla e-haciz işlemlerine yönelik yazılım ve entegrasyon çalışmaları 2018 yılının sonunda tamamlandı. Tapulara yönelik ilk e-haciz uygulaması 14 Ocak 2019 tarihinde Sincan Batı Adliyesi’nde uygulanmaya başlandı. Tapuda e-haciz, 15 Mayıs 2019 tarihinde ise Türkiye çapında yaygınlaştırıldı.

Milyonlarca Hacizli Tapu

Müdürlüğün verilerine göre, 2020 yılında 3 milyon 737 bin 827, 2021 yılında 5 milyon 431 bin 29 olan tapuda e-haciz tesis sayısı, 2022 yılında 5 milyon 572 bin 805’e kadar yükseldi. Müdürlüğün e-haciz, terkin ve kamu haczine yönelik istatistiklerinde şu veriler sıralandı:

Tapuda e-haciz tesis sayısı: 5 milyon 572 bin 805

Tapuda e-haciz terkin sayısı: 2 milyon 311 bin 741

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından konulan kamu haczi: 635 bin 497

İcra Dosyaları 23 Milyonu Aşıyor

Türkiye, 14 Mayıs’ta yapılacak Cumhurbaşkanlığı ve genel seçimlere giderek derinleşen ekonomik krizin gölgesinde girmeye hazırlanıyor. Adalet Bakanlığı’nın verilerine göre, icra-iflas dairelerinde toplam 23 milyon 200 bin icra dosyası bulunuyor.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre, bankacılık sektörünün takipteki alacakları 10 Mart itibarıyla 159 milyar 151 milyon liraya çıktı. Bankaların bireysel kredi kartı alacakları da yüzde 1,1 artışla

519 milyar 641 milyon lira oldu. Bireysel kredi kartı alacaklarının 264 milyar 684 milyon lirası taksitli, 254 milyar 958 milyon lirası taksitsiz oldu.

On Milyonlar Sosyal Yardımlarla Yaşıyor

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2022 yılı verilerini içeren raporları da Türkiye'deki yoksullaşmayı ve giderek derinleşen ekonomik bunalımı ortaya koyuyor. Bakanlığın verilerine göre, ekonomik krizin altında ezilen 4 milyon 419 bin 286 hane 2022 yılında sosyal yardımlardan yararlandı.

Öz ailesinin bakımını sağlayamadığı 157 bin 248 çocuğa ise sosyal ve ekonomik destek verildi. 2022 yılında 3 milyon 472 bin 393 yurttaş karnını, gıda yardımı ile doyurabildi.

Yurttaşın elektrik, doğalgaz ve kömür gibi ihtiyaçlarını dahi ancak sosyal yardımlar ile karşılayabildiğini gözler önüne serildi.

AKP'NİN BÜYÜK BÖLÜŞÜM FELAKETİ

AKP'nin iktidara geldiği 2002'de 10,6 milyon ücretlinin pastadaki payı yüzde 28,3'dü. 2022'de sayıları 22,6 milyona çıkan ücretli çalışanların payı yüzde 26,5'e geriledi. Büyüme verilerini buradan okumak lazım.

TÜİK 2022 4. Çeyrek Dönemsel Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) verilerini 28 Şubat 2023 tarihinde yayımladı. 2022 yılına ait büyüme verileri ile bölüşümdeki büyük felaket ortaya çıktı. Bölüşümde 21'inci yüzyılın en kötü tablosunu yaşıyoruz. Türkiye büyüyor, GSYH artıyor ancak bölüşüm iyileşmek bir yana bozuluyor. GSYH bir ülkede bir yılda üretilen mal ve hizmetlerin toplam brüt değerini ifade ediyor. Günlük dilde buna "pasta" da diyoruz. Biraz daha farklı olsa da milli gelir kavramı da kullanılıyor.

GSYH 2022 yılında yüzde 5,6 arttı. Ancak büyüme verileri tek başına anlamlı değil, çünkü herkese farklı yansıyor, herkes aynı şekilde büyümüyor. Önemli olan toplumsal sınıfların, grupların ne kadar büyüdüğü ve ne oranda pay aldığı. İşte buna bölüşüm diyoruz. Günlük dilde "pastadan kim ne pay alıyor" şeklinde ifade ediyoruz. Bölüşüme sınıfsal (fonksiyonel, işlevsel) gelir dağılımı adını da veriyoruz. İşçinin, emekçinin pastadaki payı ne oldu? Sermayenin, kârın, faizin pastadaki payı ne oldu? Asıl mesele bu. O nedenle bölüşümü göz ardı eden, onu odak noktasına koymayan, GSYH ve milli gelir analizleri anlamlı değil.

TÜİK verilerinde işgücü ödemelerinin ve net işletme artığının ne kadar arttığını da görebiliyoruz. Bu veri oldukça kritik çünkü sınıfsal gelir dağılımını, bölüşüm ilişkilerini göz önüne seriyor. TÜİK metodolojisine göre işgücü ödemeleri çalışanın yaptığı iş karşılığında, aynı ve nakdi olarak ödenen toplam karşılıklardır. İşgücü ödemeleri nakdi ya da aynı olarak ödenen maaş-ücretler ile işverenler tarafından çalışanlar adına ödenen sosyal güvenlik katkılarından oluşuyor. Diğer bir ifadeyle işgücü ödemeleri net ücretleri değil brüt ve giydirilmiş işgücü maliyetini ifade ediyor. Bu son derece önemli. TÜİK verilerindeki işgücü ödemeleri çalışanların eline geçen net oranlar değil.

TÜİK'e göre işletme artığı ise net katma değerden, çalışanlara yapılan ödemeler ve üretim üzerindeki vergilerin çıkarılması ve sübvansiyonların eklenmesiyle elde edilir. TÜİK'e göre işletme artığı katma değer içinde sermayenin payını ifade etmektedir. Kuşkusuz Gayri Safi Katma Değer içinde sabit sermaye tüketimi de (amortisman) yer almaktadır. Amortisman bilindiği gibi doğrudan bölüşümün bir parçası değildir. Net bölüşüm amortisman çıkarılarak yapılabilir. Ancak burada TÜİK'in orijinal verilerini kullanarak Gayri Safi Katma Değer içinde işgücü ödemelerinin payını ele alacağım. Net dağılımda da eğilimin önemli ölçüde değişmediği kanaatindeyim.

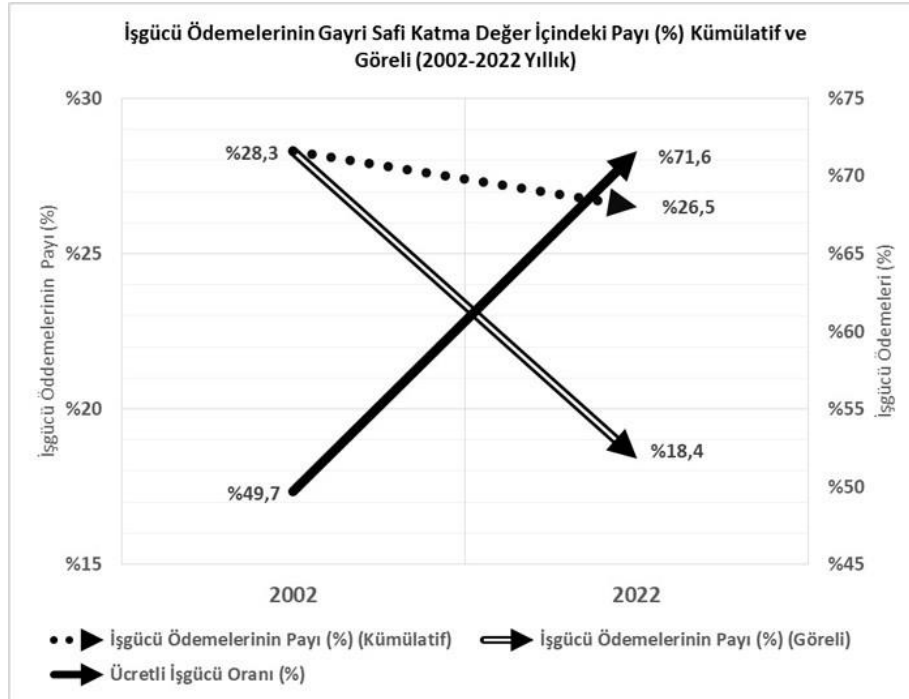
Ücretli oranı artıyor gelir payı düşüyor

TÜİK verilerinde en çok öne çıkan konu işgücü ödemelerinin (emeğin) payındaki vahim düşüş oldu. Bu hem uzun vadede hem de kısa ve orta vadede görülmektedir. TÜİK'e göre 2022'de yıllık işgücü ödemelerinin payı yüzde 26,5'e geriledi. 2021 yılında bu pay 30,1 idi. Böylece sadece son bir yılda işgücü ödemelerinin payında 3,6 puanlık bir azalma yaşandı. Biraz daha geriye gittiğimizde asıl kırılmanın 2016 sonrasında başladığını görüyoruz. 2016'da yüzde 36,3'e yükselen işgücü ödemelerinin payı 6 yılda yaklaşık 10 puan gerilemiş oldu. 2016'da yüzde 47,5 olan sermaye payı ise 2022'de yüzde 54,5'e yükseldi. Emeğin kaybettiği sermayeye gitti.

Bu kadar kısa sürede bu kadar hızlı bir gerileme yaşanması tam bir bölüşüm şoku anlamına geliyor. Bunu "timsah kapitalizmi" benzetmesinden hareketle "timsah formasyonu" olarak da adlandırmak mümkün. Timsahın ağzı açılmış ve emek gelirleri yutulmuştur.

2022 yılında yüzde 26,5 olan işgücü ödemelerinin Gayri Safi Katma Değer içindeki payı sadece son yıllar açısından değil TÜİK tarafından 2000'den bu yana açıklanan veriler ve AKP dönemi açısından da dip noktası anlamına geliyor. 2002'de AKP iktidara geldiğinde işgücü ödemelerinin Gayri Safi Katma Değer içindeki payı yüzde 28,3'dü.

Ancak bu oran buzdağının görünen kısmıdır. Bölüşüm ilişkileri görüldüğünden daha da vahimdir. İşgücü ödemelerinin payı belli bir dönem içindeki kümülatif dağılımı gösteriyor. Bu oranlar belirli toplumsal kesimlerin payına düşen miktardır. Ancak bu kesimlerin sayısı ve birbirine oranı aynı kalmıyor. Ücretli emeğin istihdam içindeki payı düzenli olarak artıyor. Dolayısıyla bölüşümdeki gerçek tabloyu ve eğilimi anlayabilmek için ücretli emeğin istihdam içindeki payını mutlaka dikkate almak lazım.

Kaynak ve notlar: TÜİK Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve Hanehalkı İşgücü verileri. İşgücü ödemelerinin görelî payı ücretli çalışanların toplam istihdam içindeki payındaki değişim dikkate alınarak ve oranlanarak hesaplanmıştır.

20 Yıllık Bölüşüm Felaketi

2002 yılında işgücü ödemelerinin Gayri Safi Katma Değer içindeki payı yüzde 28,3'dü. Aynı dönemde işgücü ödemesi yapılanların sayısı (işçi ve memur) 10,6 milyonu. İşgücü ödemesi yapılanların (ücretli emeğin)

istihdamdaki payı 2002'de yüzde 49,7 iken bu pay 2022'de yüzde 71,6'ya çıkmış. Bir diğer ifadeyle ücretli emeğin istihdam içindeki oranı yüzde 49,7 idi. 2022 yılında işgücü ödemesi yapılanların (işçi ve memur) sayısı 22,6 milyona, istihdam içindeki payı yüzde 71,6'ya ulaşırken ücretli emeğin pastadaki payı 26,5'e geriledi. Bir diğer ifadeyle yüzde 49,7'lik ücretli çalışan kesim 2002'de pastanın yüzde 28,3'ünü alırken, istihdam içindeki payı yüzde 71,6'ya çıkan ücretli işgücünün payı 2022'de yüzde 26,5'e gerilemiştir (Grafik). İşin sırrı buradadır. Bölüşümdeki gerçek tabloyu anlayabilmek için ücretli istihdamdaki artışı dikkate alarak hesabı yeniden yapmamız lazım. İşgücü ödemesi yapılanların payındaki artış dikkate alınmadan sadece kümülatif bölüşüm oranları üzerinden yapılacak analiz eksik olacaktır.

İşgücü ödemesi alanların (ücretliler) istihdamdaki payını dikkate alarak hesabı yeniden yaptığımızda işgücü ödemelerinin 20 yılda yüzde 28,3'ten yüzde 18,4'e gerilemiş olduğunu görürüz. Bunu nasıl hesaplıyoruz? Yüzde 49,7'lik işgücü yüzde 28,3 pay alırken yüzde 71,6'lık ücretli çalışanlar yüzde 26,5'lik pay alıyorsa görece gerileme nedir? İşte bunu hesaplıyoruz. 2002'deki düzeyini korunması için işgücü ödemelerinin pasatadaki payının yüzde 40,8 olması gerekirdi. Böyle olsaydı çalışanların görece payı sabit kalmış olurdu.

Ücretli emeğin görece payının yüzde 28,3'ten yüzde 18,4'e gerilediğini vurgularken bu payın brüt ve giydirilmiş işgücü maliyeti olduğunun altını çizmek lazım. Bu payın içinde işçinin vergisi, sigorta primi, işveren sigorta payı ve işveren tarafından yapılan aynı ödemeler de var. Yüzde 18,4 net ele geçen, harcanabilir pay değildir. Asgari ücret düzeyinde bile işçinin eline brüt işgücü maliyetinin yaklaşık yüzde 70'i geçer. Ücret yükseldikçe net oranı daha da düşer. Böylece AKP döneminde emeğin pastadaki payı kümülatif olarak 28,3'ten 26,5'e gerilerken, görece olarak 28,3'ten yüzde 18,4'e gerilemiş oldu. Bu tablo devasa ve vahim bir gelir transferi ve sömürünün derinleşmesi anlamına geliyor. AKP döneminde emekçi sınıflardan zengin sınıflara devasa bir kaynak aktarılmıştır. Büyüme verilerini buradan okumak lazım.

Despotik emek rejiminin özeti

AKP'nin 20 yılında ortaya çıkan büyük bölüşüm felaketinin temel nedeni AKP döneminin otoriter-despotik emek rejimidir. Emekçilerin ezici çoğunluğu sendikası ve toplu iş sözleşmesi kapsamı dışındadır. Sendikalaşmak isteyen ve hak arayan işçiler işten atılıyor. Grevler yasaklanıyor. İşten atılan işçi mahkemeler tarafından işe iade ediliyor ancak işveren buna uymuyor. İşçiler ölümüne ve uzun sürelerle çalışıyor ve çalışırken ölüyor. İş cinayetleri dur durak bilmiyor. Kısaca çevremizde gördüğümüz her adaletsizlik, her insafsızlık, her eşitsizlik, her hukuksuzluk dönüp dolaşıp bölüşüm ilişkilerinde ete kemiğe bürünüyor. İşçiden, emekçiden alınıyor varsıla, zengine aktarılıyor. Kısaca TÜİK'in bölüşüm verileri otoriter/despotik bir emek rejimi altında insafsız bir kapitalist sömürünün ulaştığı vahim boyutları gösteriyor. 2023 seçimlerine giderken AKP'nin 20 yılının emekçi sınıflar açısından bir diğer anlamının da emekten sermayeye devasa bir kaynak transferi olduğuna dikkat çekmek lazım.

ÇANAKKALE KÖPRÜSÜ İÇİN GARANTİ EDİLEN HER SEKİZ ARAÇTAN SADECE BİRİ GEÇMİŞ!

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, yıllık 16 milyon 425 araç için Hazine garantisi verilen 1915 Çanakkale Köprüsü'nden bir yılda 2 milyon 200 bin araç geçtiğini açıkladı. Buna göre, garanti edilen her sekiz araçtan sadece birisi köprüyü kullandı.

Geçtiğimiz yıl açılan ve yıllık 16 milyon 425 araç için Hazine garantisi verilen 1915 Çanakkale Köprüsü'nden bir yılda sadece 2 milyon 200 bin araç geçti.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, Adıyaman K10-P2 Konteyner ve Prefabrik Alanı'nda açıklamalarda bulundu, yarın Çanakkale'de Gelibolu-Eceabat Devlet Yolu'nun açılışını yapacaklarını dile getirdi.

Konuşmasında, geçtiğimiz yıl 18 Mart tarihinde açılan 1915 Çanakkale Köprüsü'nün açılışının birinci yılı olduğunu anımsatan Karaismailoğlu, yıllık 16 milyon 425 araç için Hazine garantisi verilen köprüden bir yılda 2 milyon 200 bin araç geçtiğini bildirdi.

Karaismailoğlu, özetle şunları söyledi: "Tasarım ve mühendislik anlamında 'en'lerin ve 'ilk'lerin köprüsünü inşa ettik ve ülkemizin bütünsel kalkınma hamlesi için dev bir adım olan bu eserimizin meyvelerini alıyoruz. Bugüne kadar 2 milyon 200 bin araç 1915 Çanakkale Köprü'müz sayesinde kara yolunu kesintisiz şekilde kullandı. 2 milyona yakın araç da Malkara-Çanakkale Otoyolu'nu kullandı. Böylece bölge ekonomisi canlandı. Turizm, tarıma ve istihdama önemli katkılar sağlandı. Sonuçta ülkemiz kazandı, milletimiz kazandı."

Kamunun Borç Yükü Artıyor

Muhalefet, günlük 45 bin araç için geçiş garantisi sayısının çok yüksek olduğuna dikkat çekerek bunun Hazine'ye büyük yük getireceğini belirtmişti.

Tepkilere rağmen yap-işlet-devlet modeliyle Daelim-Limak-SK-Yapı Merkezi'nden oluşan ortak girişim grubu tarafından inşa edilen 1915 Çanakkale Köprüsü için günlük 45 bin araç geçiş garantisi verildi, verilen garantide araç başı ücret 15 Euro + KDV olarak belirlendi. Ancak köprünün geçiş ücreti 200 TL olarak açıklandı. Sözleşmede belirlenen ücret, Euro Bölgesi enflasyonuna göre güncelleniyor.

Köprüdeki kur garantisi, kamunun borç yükünü her geçen gün artırıyor.

GARANTİ TUTARI MALİYETİNİ GEÇTİ

DHİMİ bütçesinde karadelik haline gelen Zafer Havalimanı için müteahhide ödenen garanti, havalimanının maliyetini aştı. 50 milyon avroya mal olan havalimanı için yapılan garanti ödemesi 61 milyon avroya dayandı.

Yap-İşlet-Devret modeliyle yaptırılan ve Kasım 2012'de hizmete açılan Zafer Havalimanı, 2023'ün ilk iki ayında da zarar yazmaya devam etti. Hayali yolcu garantisi nedeniyle DHİMİ bütçesinde karadelik haline gelen havalimanını, Ocak-Şubat dönemine yönelik 219 bin 622 yolcu garantisine karşın yalnızca 7 bin 908 yolcu kullandı. İşletmeciye iç hat giden yolcu başına 2 avro, dış hat giden yolcu başına ise 10 avro olarak verilen garanti tutarına göre, iki aylık garanti ödemesi 1 milyon 145 bin Avro olarak hesaplandı.

Kütahya Zafer Havalimanı için ilk kazma, 22 Nisan 2011 tarihinde vuruldu. İhtiyaca bakılmaksızın yapıldığı gerekçesiyle tepki çeken havalimanı, 25 Kasım 2012'de hizmete açıldı. Yap-İşlet-Devret modeli ile yaptırılan ve yapım maliyeti 50 milyon avroyu bulan havalimanı, işletmeci firmaya verilen yüksek yolcu sayısı garantileri nedeniyle DHİMİ bütçesinde adeta delik açtı.

Yüzde 98'lik Hata Payı

Hemen her yıl garanti yolcu sayısının çok altında kalan Zafer Havalimanı, 2023 yılında da geleneği bozmadı. 2023 yılının ilk iki ayında havalimanı yalnızca 7 bin 908 yolcuyla ağırladı. Zafer Havalimanı'nı kullanan 7 bin 908 yolcunun 5 bin 466'sının iç hat, 2 bin 442 yolcunun ise dış hat yolcusu olduğu kaydedildi. Zafer Havalimanı'nı işleten firmaya garanti edilen yolcu sayısının giden hat yolcusu üzerinden hesaplandığını belirten CHP Milletvekili Deniz Yavuzılmaz, hata payının yüzde 98 olduğunu söyledi.

Garantili Zarar

Havalimanının yapım maliyetinin 50 milyon avro olduğunu anımsatan Yavuzılmaz, 2012 – 2023 (Ocak-Şubat) döneminde şirkete yapılan garanti ödemesinin ise 60 milyon 821 bin avro olduğunu ifade etti. Yavuzılmaz, havalimanının kamuya devir tarihinin 2044 olduğunun altını çizerek, "2044 yılına kadar şirkete yapılacak garanti ödemesi 208 milyon avro" ifadesini kullandı.

Boş havalimanları

2023'ün ilk iki ayında kapasitelerinin çok altında yolcuyla ağırlayabilen diğer bazı havalimanları ve yolcu sayıları ise şöyle sıralandı:

- Siirt Havalimanı: 8 bin 351
- Tokat Havalimanı: 19 bin 986
- Sinop Havalimanı: 13 bin 256
- Isparta Süleyman Demirel Havalimanı: 9 bin 544

ULAŞIMDA HEDEFLER KÂĞIT ÜSTÜNDE KALDI

AKP'nin pembe tablo çizdiği demiryolu ulaşımı projeleri hayal kırıklığı yarattı. Demiryollarıyla ilgili "altyapı yaygınlaştırma ve taşımacılığın geliştirilmesi" programındaki 10 alt hedefin hiçbirine tam olarak ulaşamadı.

Ankara-Sivas Hızlı Tren Hattı projesi 25 milyar lira harcanmasına rağmen 15 yıldır bitirilemedi, açılışı 8 kez ertelendi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2022 yılı faaliyetlerine yönelik raporu, demiryolu ulaşımında konulan hedeflerin kâğıt üzerinde kaldığını gözler önüne serdi. Demiryolu ulaşım altyapısının yaygınlaştırılması ve taşımacılık sektörünün geliştirilmesinin sağlanması amacıyla 10 alt hedef belirleyen bakanlık, hedeflerin hiçbirinde yüzde 100 ilerleme sağlayamadı. Bakanlık, Türkiye'deki hızlı tren hat uzunluğunu 2022 yılında 2 bin

257 kilometreye çıkarmayı hedeflese de hızlı tren hat uzunluğu 1460 kilometrede kaldı. Hedefin gerçekleşme oranı ise yüzde 64 ile ifade edildi.

Demiryolu ulaşımına yönelik hedeflerin kâğıt üzerinde kaldığını ortaya koyan verilerin arasında, güvenlik açısından kritik öneme sahip hedefler de yer aldı. Buna göre, 2022'nin sonunda yüzde 63'e çıkarılması planlanan sinyalli demiryolu hattında 2021 yılına oranla ilerleme sağlanamadı. Türkiye'deki sinyalli demiryolu hattı oranı yüzde 55 olarak kaydedildi.

Kent içi raylı sistem hattı uzunluğu da 2021 yılına göre 2022 yılında yalnızca 68 kilometre artırılabilirdi. 2021 yılında 158 kilometre olan kentiçi raylı sistem hat uzunluğunu 2022'de 331 kilometreye çıkarmayı planlayan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, hedefini yalnızca yüzde 56 oranında gerçekleştirebildi. Demiryollarında yenileme yapılan hat uzunluğuna yönelik hedefin gerçekleşme oranı da kayıtlara yüzde 39 olarak geçti.

Yerinde Sayan Hedefler

Bakanlığın demiryolu ulaşımına yönelik 2022 yılı başında koyduğu hedeflerin yılsonu itibarıyla gerçekleşme oranları ise şöyle sıralandı:

- Çift hatlı demiryolu uzunluğunun toplam anahat içerisindeki payı: Yüzde 82
- Demiryolu hat uzunluğu: Yüzde 94
- Demiryolu yolcu taşımacılığının toplam içerisindeki payı: Yüzde sıfır
- Elektrikli demiryolu hattı oranı: Yüzde 92
- Kentiçi raylı sistem istasyon sayısı: Yüzde 56

Maliyetler Aşılıyor

Demiryolu ulaşımı hedeflerine yönelik başarısızlığı değerlendiren CHP Milletvekili Ulaş Karasu, "Hedeflerin gerçekleşmemesindeki en büyük sorun maliyet. Ulaştırma Bakanlığı'nda özellikle TCDD eliyle yapılan projeler, bir türlü bitmemesiyle nam salmış durumda" dedi. Ankara-İzmir ve Ankara-Sivas YHT hatlarını tamamlanamayan projelere örnek olarak gösteren Karasu, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bu hem hedeflerin kâğıt üzerinde kalmasına hem de devletin kasasına maliyet artışları kaynaklı ek yüklerle neden oluyor. Milyarlarca liralık bir ek yükten bahsediyoruz tabii. Vaktinde tamamlanamayan her proje için yeni ihaleler açılıyor. Örneğin Ankara-İzmir hattı için 2,8 milyar avroluk dış kredi kullanıldı. Projeye baktığınızda başlangıç maliyetini kat be kat aştığını görüyoruz. İki türlü başarısızlık söz konusu. Hem yıl hem maliyet kaybı. Tabii bunlardan bahsederken liyakati de unutmamak gerekiyor. Geciken projelerin neredeyse tamamında bir yandaş şirket görmek mümkün. 21-b ile ihaleler dağıtıp yeterliliği olmayan ama yandaş olan şirketlere kaynak aktarılıyor."

OCAK AYINDA CARİ DENGE 9 MİLYAR 849 MİLYON DOLAR AÇIK VERDİ

Merkez Bankası, ocakta ayında cari denge 9 milyar 849 milyon dolar açık verdi. Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabında ise 2 milyar 602 milyon dolar fazla oluştu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan ödemeler dengesi verilerine göre, Ocak 2023'te cari işlemler hesabı 9 milyar 849 milyon dolar açık verdi.

TCMB tarafından Ocak 2023 dönemine ilişkin ödemeler dengesi verileri açıklandı.

Ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı Ocakta 12 milyar 431 milyon dolar oldu. Bu dönemde, hizmetler dengesi kaynaklı girişler 3 milyar 164 milyon dolar, seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler de 2 milyar 454 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ocakta doğrudan yatırımlardan kaynaklanan 223 milyon dolar ve portföy yatırımlarında 490 milyon dolarlık net giriş oldu.

Alt kalemler itibarıyla incelendiğinde, ocakta yurt dışı yerleşikler, devlet iç borçlanma senetleri piyasasında 22 milyon dolarlık net net alış, hisse senedi piyasasında ise 486 milyon dolarlık net satış gerçekleştirdi.

Bu dönemde yurt dışından sağlanan kredilerle ilgili genel hükümet ve bankalar sırasıyla 103 milyon dolar ve 947 milyon dolar net geri ödeme, diğer sektörler ise 548 milyon dolar net kullanım gerçekleştirdi.

Resmi rezervlerde ocakta net 9 milyar 341 milyon dolarlık net azalış oldu.

Birincil gelir dengesi kalemi Ocakta 381 milyon dolar, ikincil gelir dengesi kalemi de 201 milyon dolar net çıkış kaydetti.

Ekonomistler, cari işlemler hesabının Ocakta 8,8 milyar dolar açık vermesini bekliyordu. Ekonomistlerin 2023 için toplam cari işlemler açığı beklentisi ise 43 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmişti.

İKTİDARIN GİDERAYAK BOTAŞ ACELESİ MANİDARDIR

Türkiye'nin en büyük kamu iktisadi teşebbüslerinin biri olmasına karşın tek adam rejiminde Türkiye Varlık Fonu'na devredildikten sonra sürekli zarar etmeye başlayan BOTAŞ'ın bölünmesine ilişkin Cumhurbaşkanına sınırsız yetki verilmesi manidardır. BOTAŞ'ı mali açıdan neredeyse iflas ettiren saraya şimdi kurumu istediği şekilde bölme yetkisi verilmesi doğru değil. İktidarın giderayak BOTAŞ acelesi manidar. Uyarıyoruz: BOTAŞ'ın iletim ve depolama alanındaki faaliyetleri stratejik öneme sahiptir. Bu alanlarda kamunun gücü asla azaltılmamalıdır.

2017 yılında Varlık Fonu'na devredilmesinin ardından her yıl artan tutarlarda zarar etmeye başlayan BOTAŞ'ın özellikle 2018 yılında hayata geçen tek adam rejimiyle birlikte mali açıdan iflas etmiş duruma geldi. Türkiye'nin en büyük kamu iktisadi teşebbüslerinin başında gelen BOTAŞ bu dönemde beceriksiz yönetim nedeniyle kamu bütçesinden desteklenmeden mali açıdan ayakta duramayan bir kurum haline dönüşmüştür.

BOTAŞ'ın tarihinde ilk kez yurt dışında krediyle doğalgaz almasının önünün açıldığını ve 2023 yılında borçlanma yetkisinin de olağanüstü artırıldığını hatırlayacak olursak; Saray rejiminden önce Türkiye'nin en fazla kar eden kamu kurumlarından biri olan BOTAŞ artık Hazine'den kaynak aktarılmazsa ayakta duramayacak bir yapıya getirildi. Şimdi de TBMM'ye getirilen bir torba yasa teklifiyle saraya BOTAŞ'ı istediği gibi parçalama yetkisi tanınmak isteniyor. Kurumun hangi amaçla kaç farklı şirkete bölüneceği ve bu şirketlerin faaliyet alanlarının ne olacağı belli olmadan saraya yetki verilmesi doğru değil. Türkiye'nin kaderinin belirleneceği seçime sayılı günler kala bu kadar önemli ve stratejik bir kamu kurumu olan BOTAŞ'ın bölünmesi için iktidarın giderayak acele etmesini son derece manidar buluyoruz.

BOTAŞ Türkiye'de enerji alanında doğalgaz arz güvenliği ve kesintisiz enerji için son derece önemli bir kamu kurumu. Türkiye'de üretilen elektriğin en yüzde 30'u doğalgaz kaynaklı. Kuraklık olduğu zaman bu oran yüzde 50'lilere dayanıyor. Dolayısıyla enerjide arz güvenliğinin sağlanması ve kesintisiz enerji için BOTAŞ kritik öneme sahip. Saraya verilecek yetkiyle nasıl ve hangi faaliyet alanlarının bölüneceği belli değil. Yanlış özelleştirme politikalarıyla elektrikte yaşanan sıkıntılar nedeniyle geçen yıl 500 bin nüfuslu bir kentimiz elektriksiz kalırken, bu yıl da yaşadığımız deprem felaketinin ardından günlerce elektriksiz kalan kentlerimiz oldu. Dolayısıyla BOTAŞ'ın iletimi ve depolama alanındaki faaliyetleri stratejik bir öneme sahip olduğu için bu alanlarda kamunun gücü asla azaltılmamalı.

TAM 33 İHALE AYNI FİRMAYA

Selin etkilediği Elazığ'da AKP'li belediyenin 6 milyon 748 bin TL'lik 'atık su borusu' alım ihalesini, AKP Elazığ İl Yönetim Kurulu Üyesi Yılmaz'ın şirketi aldı. Bu ihaleyle şirketin Elazığ Belediyesi'nden aldığı toplam iş 33'e çıktı.

Depreminden selin vurduğu Elazığ'da 'atık su borusu' alımına ilişkin ihale, yabancıya gitmedi. AKP'li Elazığ Belediyesi'nin ihalesi, AKP Elazığ İl Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Feti Yılmaz'ın şirketine gitti.

AKP'li Şahin Şerifoğulları'nın yönetimindeki Elazığ Belediyesi Mali Hizmetler Müdürlüğü 6 Şubat tarihinde "Atık Su Borusu Alınacaktır" başlığıyla bir ihale açtı. Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, ihale 1 Mart'ta düzenlendi. 'Açık' usulle düzenlenen ihale, 6 milyon 748 bin TL'lik teklifle "Şemsettin Yılmaz İnşaat" isimli firmaya gitti. Şirket ile AKP'li belediye arasında 15 Mart tarihinde sözleşme imzalandı. Ticaret Sicil Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre, söz konusu şirketin sahibi AKP Elazığ İl Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Feti Yılmaz. Yılmaz, partinin yönetim kurulunda "İl Ekonomi İşleri Başkanı" olarak bulunuyor. Yılmaz'ın ihale alması ise etik tartışmasına neden oldu.

Beşli Çete Referansı

Elazığ Belediyesi'nden 3 milyon 979 bin 955 TL'lik ihale alan şirketin internet sitesinde "beşli çete" olarak isimlendiren iktidara yakın şirketlerden Kolin İnşaat, Cengiz İnşaat ve Limak İnşaat'ın "referans" olarak gösterildiği görülüyor. Ayrıca "Şemsettin Yılmaz İnşaat" isimli şirket, son 12 yılda kamu kurumlarının 76 işini üstlendi. Bu ihalelerin tutarı ise tam 77 milyon 101 bin TL. Daha önce İzmir ve Aydın Belediyesi'nden de ihale alan Yılmaz'ın şirketinin, son ihaleyle birlikte Elazığ Belediyesi'nden aldığı toplam iş 33'e, tutarı ise 43 milyon 89 bin TL'ye yükseldi.

O ihalelerden bazıları şöyle:

- AKP'li Elazığ Belediyesi'nden 43 milyon 89 bin TL maliyetli 33 ihale.
- AKP'li Maraş Büyükşehir Belediyesi'nden 5 milyon 204 bin tutarında dört ihale.
- MHP'li Alanya Belediyesi'nden 13 milyon 643 bin TL'lik üç ihale.

TCDD ARAZİSİ LİMAK'A TESLİM

İskenderun Kaymakamı Murat Sefa Demiryürek'in kararıyla TCDD'nin İskenderun Garı arazisi, Beşli Çete içerisinde yer alan Limak Holding'e tahsis edildi.

İskenderun Kaymakamlığı, "Limak Holding'in işlettiği İskenderun Limanı'nın hemen bitişiğinde yer alan Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) İskenderun Garı arazisinin 15 bin 700 metrekarelik bölümünün Limak'a tahsis edilmesine" karar verdi. Limak'ın TCDD arazisini depremzede personellerine konteyner kent kurmak için talep ettiği belirtildi. Ancak bu Limak'ın TCDD arazisini ne zamana kadar kullanacağına ilişkin bir süre belirlenmemesi de dikkat çekti.

Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası (BTS) Genel Sekreteri İsmail Özdemir, BirGün'e yaptığı değerlendirmede, "Bu şirketler şimdiye kadar hep kamu arazilerine çöktüler. Şimdi de insanların acısından faydalanıp bu araziye giriyorlar. Limak'ın daha sonra TCDD arazisinden çıkıp çıkmayacağı da meçhul ve geçmişte buna benzer olaylara da tanık olduk" dedi.

Prefabrik Bina Talebi

Özdemir, "Depremzedelere konteyner kentler resmi kurumlar tarafından kurulmalı. Ancak depremin üzerinden çok uzun bir süre geçmesine rağmen iktidar hâlâ konteyner ve çadır sorununu çözemedi" diye konuştu.

Özdemir, iklim itibarıyla bölgenin ısınacağını da kaydederek şu ifadeleri kullandı: "Oradaki arkadaşlarımızın ve TCDD çalışanlarının prefabrik bina talebi var. Depremzedelere konutlar bizzat kamunun uhdesinde yapılmalı. Bu devletin sorumluluğudur. Fakat görünen o ki insanlar acılarıyla baş başa bırakılıyor. Son olarak sel felaketi yaşandı ama bakan '15 insanımızı kaybettik fakat toprak da suya doydu' dedi. Böyle siyasetçilerden ne beklenebilir? Üzüntülü ve endişeliyiz. İktidarı felaketler karşısında yetersiz buluyoruz."

DEVLETEN SATILIK!

TOKİ, 50 ilde 575 arsayı satışa çıkardı. Ancak satışa çıkarılan araziler arasında park, okul, dini tesisi ve arkeolojik sit alanları da yer alıyor. Ayrıca bazı kentlerde ağaçlandırılacak alan olarak belirlenen araziler de satışa çıkarıldı.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), İstanbul, Ankara ve İzmir'in de aralarında bulunduğu 50 ildeki 575 arsayı açık artırmayla satışa çıkardı. Satışa çıkarılan araziler arasında park ve okul alanları ile ağaçlandırılması gereken alanlar da yer alıyor.

TOKİ'nin internet sitesinde yer alan açıklamaya göre, arsalar yüzde 25 peşinat, 48 ay vadeyle satılacak. Bu satıştan en az 6 milyar 118 milyon lira gelir elde edilmesi planlanıyor. Ayrıca satışa çıkarılan 575 arsanın toplam büyüklüğü ise 13 milyon 884 bin 920 metrekareyi buluyor.

Satışa çıkarılan 575 arsa, Afyon, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Batman, Balıkesir, Bilecik, Bitlis, Bolu, Bursa, Burdur, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Erzurum, Eskişehir, Giresun, Gümüşhane, Isparta, İstanbul, İzmir, Karaman, Kars, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Manisa, Mardin, Mersin, Muğla, Niğde, Ordu, Sakarya, Samsun, Siirt, Sivas, Şırnak, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Van, Yozgat ve Zonguldak şehirlerinde yer alıyor.

Satışa sunulan arsalar arasında Ankara'da konut, plansız ve sosyal kültürel tesis alanları, Antalya'da konut ile ticaret alanları, İzmir'de sanayi ve depolama, günübirlik turizm tesis ve konut alanları, İstanbul'da ise konut, konut dışı kentsel çalışma alanları da bulunuyor. Arazilerin satışları 4-6 Nisan'da yapılacak.

Arkeolojik Alan Da Satışa Çıkarıldı

Birçok kentte okul, dini tesis ve park alanı olarak belirlenen arazilerin da satışa çıkarıldığı görüldü. Satışa çıkarılan park, okul ve arkeolojik alanlar şu şekilde:

- İstanbul Beylikdüzü'nde park ve konut alanı
- İstanbul Kartal'da yol ve konut alanı

- Kocaeli Kartepe’de yol ve park alanı
- Tekirdağ Marmaraereğlisi’nde konut, ortaokul, yol ve otopark alanı
- İzmir Torbalı’da konut, yol ve park alanı
- Erzurum Olur’da ağaçlandırılacak alan ve dini tesis alanı
- Muğla Menteşe’de ağaçlandırılacak alan
- Konya Selçuklu’da arkeolojik sit alanı

SEÇİM YAKLAŞTI, FAHRETTİN ALTUN’UN KASASI AÇILDI

14 Mayıs’a sayılı günler kala gözler İletişim Başkanlığı’na çevrildi. Şubat 2022’de 50,2 milyon TL harcayan başkanlığın, Türkiye’nin seçim atmosferine girdiği Şubat 2023’te ise tam 188,8 milyon TL harcadığı ortaya çıktı.

İletişim Başkanlığı, 14 Mayıs’ta gerçekleştirilecek Cumhurbaşkanlığı ve genel seçimlere sayılı günler kala yine gözlerin çevrildiği adres oldu. Tartışmaların göbeğindeki başkanlık, sosyal medya üzerinden muhalefet aleyhine yürütülen ve çoğu zaman tehdit, hakaret ve iftira içeren hemen her kampanyanın ardından akllara geldi.

Şubatta Harcama Rekoru

İletişim Başkanlığı’nın Türkiye’nin iyiden iyiye seçim atmosferine girdiği 2023 yılının ilk iki ayında yaptığı harcamalar da dikkati çekti. 2022 yılının Ocak ayında 52 milyon TL harcayan İletişim Başkanlığı, 2023 yılının Ocak ayında 44 milyon 331 bin TL harcadı. Başkanlık, 6 Şubat’ta gerçekleştirilen depremin dahi gölgede bırakmadığı seçimlerin en çok tartışılan konu olduğu şubat ayında ise harcama rekoruna imza attı.

Yüzde 274’lük Artış

İletişim Başkanlığı’nın Şubat 2022’de 50 milyon 415 bin TL olan harcama tutarı, Şubat 2023’te ise 188 milyon 810 bin TL’ye fırladı. Başkanlığın Şubat 2023’teki harcamasında Şubat 2022’deki harcamasına oranla yaşanan artış, yüzde 274 olarak kaydedildi. İki ayda toplam harcama 233,1 milyon TL’ye ulaştı.

Başkanlık, 2023’ün ilk iki ayında harcadığı para itibarıyla genel bütçe kapsamındaki 10 idareyi geride bıraktı. Başkanlığın harcama olarak geride bıraktığı idareler arasında İklim Değişikliği Başkanlığı, AB Başkanlığı ve Devlet Arşivleri Başkanlığı da yer aldı.

İletişim Başkanlığı’nın toplam bütçesi içindeki, “Temsil ve Tanıtma” kalemi de dikkati çekiyor. 2021 yılında, “Temsil ve Tanıtma” adı altında 6,6 milyon TL harcayan başkanlığın 2022 yılının ilk yarısında 144,7 milyon TL’lik temsil ve tanıtım harcamasına imza attığı biliniyor. Başkanlığa 2023 yılı için ise 327 milyon TL’lik temsil ve tanıtma ödeneği öngörülüyor.

24 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan ve geniş yetkilerle donatılan İletişim Başkanlığı hemen her faaliyetinin ardından, “kamuoyu algısını iktidar lehine yönettiği” gerekçesiyle tepki çekti. 2019 yılında 344 milyon 531 milyon TL bütçe alan İletişim Başkanlığı’na 2023 yılı için 1,6 milyar TL bütçe verilmesi de tartışmaları alevlendirmişti.

Dezenformasyon Üretmeye Devam Ediyor

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, “Bu tek adam rejimi, Propaganda Bakanlığı vazifesini gören İletişim Başkanlığı bizzat yönettiği kamu kurumlarının dışında doğrudan müdahil olduğu, yönettiği onlarca gazete ve onlarca televizyona sahip bir medya patronu haline getirdi” dedi. İletişim Başkanlığı’nı, “seçimler öncesi aykırı seslere tahammül etmeyen, maddi ya da adli cezalandırma yöntemiyle siyasetçilere, gazetecilere, medya kuruluşlarına gözdağı veren, ayrıca kamu kaynaklarıyla kendisine müzahir ekranlar yaratan bir kuruluş” olarak tanımlayan Özel, “Onlarca gazete ve televizyon, İletişim Başkanlığı’nın icazetiyle dezenformasyon üretmeye devam ediyor” diye konuştu.

İletişim Başkanlığı’nın seçimlere müdahale edebilmek ve kamuoyu algısını yönlendirebilmek için hem konvansiyonel medyayı hem de sosyal medyayı kontrol altına almaya çalıştığını ifade eden Özel “Halk desteğini kaybettiği görülen bir siyasi iktidarın, kamu kaynaklarını kullanarak koltuğuna tutunamayacağı açıktır” dedi.

Troll ağı raporu

CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu, 30 Ocak 2022'de sosyal medya hesabından yaptığı videolu açıklamada, kendisini sosyal medya platformu Twitter'da hedef alan troll ağı ile ilgili olarak hazırlanan bir raporun detaylarını aktarmıştı.

Raporda özetle şu bilgilere yer verildi:

“• Lider troll ekibinde yer alan troll hesaplar dolaşıma sokulacak içerikleri üretmektedirler. Bunların altında ise CHP'yi ve onun Genel Başkanının özel olarak hedef alan taşeron troll hesaplar yer almaktadır. Bu hesaplar CHP ve Kılıçdaroğlu hakkında aylık 400 gönderiye ulaşan sıklıkta içerik üretebilmektedir.

- Piramidin en altında ise destek grubu olarak nitelendirilebilecek daha az sıklıkta içerik üreten kullanıcılar bulunmaktadır. Bu hesapların üretilen içerikleri dolaşıma sokmak gibi bir görevi üstlenmektedir.
- CHP ya da Kılıçdaroğlu bir açıklamayla örneğin, '128 milyar dolar nerede' sorusuyla Twitter'da gündem olduğunda, troll hesaplar karşıt hashtagler altında, (örneğin '128milyarDolarYalanı') toplanarak bu gündemi sabote edici tweetler üretebilmektedir.”

AFAD, CAN PAZARINDA VİNÇ TİCARETİ YAPMIŞ: SAATİ 10 BİN TL...

Binlerce insan enkaz altındayken AFAD'ın kontrolündeki vinçler için ailelerden para istendiği iddia edildi. İddiaya göre, yurttaşlar vincin çalıştığı her saat için 10 bin TL ödemek zorunda kaldı.

6 Şubat'ta meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından depremzedelerin barınma ve gıda sorununu görmezden gelerek çadırları ve gıda paketlerini para ile satan Kızılay'a tepkiler sürerken, bu kez de AFAD'a ilişkin bir iddia ortaya çıktı. İddiaya göre, AFAD'ın kontrolündeki vinçler için ailelerden para istendi.

Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında Türkiye'nin her bölgesinden giden özel sektöre ait vinçler çalıştırılmadı. AFAD, vinç sahiplerinin “Operatör yok. Para verirsiniz çalışırlar” diyerek yurttaşlardan para almasına sessiz kaldı. İddiaya göre, yakınlarını enkaz altından kurtarmak için onlarca vatandaş, AFAD'ın kontrolündeki vinçlere saatliği 10 bin TL'den para ödedi.

Depremin ikinci günü bölgeye giden vinçlerin saatlerce yol üzerinde operatörü olmadığı iddiası ile bekletildiği ve operatöre yurttaşlar tarafından saatliği 10 bin TL verilerek arama kurtarma çalışmalarına katılması sağlandığı iddia edildi.

"Operatör Yok"

Deprem bölgelerinde yağma, depremzedelere ait araçların çekicilerle çekilip başka illere götürülmesi, evdeki kasaların ve mobilyaların çalınmasının ardından Hatay'a giden vinçlerin arama kurtarma çalışmalarına katılmayarak yollarda beklediği ve yurttaşlara kiralandığı öne sürüldü.

Yine iddiaya göre; depremin ikinci günü vinçler, operatörleri olmadığı söylenerek özellikle yollarda bekletildi. Vinçleri gören depremzede yakınları ise yardım talep etti. Vinç sahipleri, "Operatör yok. Para verirsiniz geliriz" dedi. Para verdiğini belirten bir yurttaş konuyu yargıya taşıdı.

Başka bir depremzede ise "Biz canımızı kurtarmak için vinç beklerken AFAD'a bağlı vinç sahipleri bizden para istedi. Bunu AFAD neden takip etmedi. Neden insanlık dışı olaya izin verdi" diyerek tepki gösterdi.

"21. Yüzyılın Vicdansızlığı"

Hatay'daki depremde kızını kaybeden tiyatro sanatçısı Orhan Aydın'dan da vinç sahiplerinin para istediği ortaya çıktı. Sanatçı Aydın, "İlk dört gün su, çorba her şeyi para ile sattılar. Yol kenarlarına park edilen vinç sahiplerine gidip yalvardım. Saatine 10 bin TL istediler. Kızıma ulaşmaya çalıştım" dedi.

Aydın, "Günlerce vinç bekledik ama gelmedi. Üç gün, AFAD, Kızılay ve devlet yoktu. Bekleyen vinçlerin operatörü olmadığı için bizlerden para istediler. Ben günlerce bunlara teslim olmamak için isyan ettim. İkinci gün akşamı vinç bulamadım. Onlarca iş makinesi duruyordu. Emir veren yok. İş makinelerini, vinçleri kiraya vermeye çalıştılar. Saatliği 10 bin TL ve günlüğü 50 bin TL'ye pazarlık yaptılar. Biz bu vinçlere para ödedik. 21. yüzyılın vicdansızlığını gördüm. Çorbayı ve suyu dahi para ile satanlar vardı. Bunlara şahit oldum. AFAD neden bunları takip etmedi. Kendi kontrolünde olan vinçlerden para alınmasına nasıl izin verdi" dedi.

VERGİDEN KAÇINMA MERKEZİ; KIZILAY!

Aziz Torun'a ait Başkent Gaz'ın, Kızılay üzerinden Ensar'a para aktarmasından sonra bir skandala daha imza attığı ortaya çıktı. Başkent Gaz, bir inşaat şirketine yine Kızılay üzerinden para aktarıp 'vergiden kaçınmış'

Depremzedelere doğrudan göndermek yerine çadırları satarak ülke gündemine oturan Kızılay'da bir skandal daha ortaya çıktı. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Arkadaşı Aziz Torun'a ait Başkent Gaz'ın Kızılay üzerinden Ensar Vakfı'na para aktarması tartışmalara neden olmuştu.

Kızılay Başkanı Kerem Kınık'ın, "Şirket vergi kaçırمامıştır, vergiden kaçınmıştır" sözleri ise tartışmaları daha da alevlendirmişti.

27 Aralık 2017 tarihinden gerçekleştirilen ve ülke gündemine oturan bu işlemde sonra Başkent Gaz ile Kızılay'ın bir skandala daha imza atıldığı açığa çıktı. Belgelere göre, 29 Haziran 2018'de Kızılay yine Başkent Gaz'ın şartlı bağışını kabul ederek "vergiden kaçınmasını" sağladı. Belgede yer alan bilgilere göre, Başkent Gaz, Erzincan Kemah İlçesi Göğüsbağı Mahallesi'ndeki kamu arazisine 8 derslikli bir imam hatip lisesi yapmaya karar verdi. Lise binasının inşaatının tüm masraflarını üstlenen Başkent Gaz, binayı tamamlayıp Erzincan Valiliği'ne teslim edeceğini bildirdi.

Bu aşamadan sonra da şirket yine Kızılay'ın kapısını çaldı. Şirket lise binasını inşa edecek müteahhit şirkete ödemeleri Kızılay üzerinden yapmak istediğini belirtti. Başkent Gaz, Kızılay'a aktaracağı parayı okulu inşa eden şirketin hesaplarına belirlenen tarihlerde yatırmasını istedi. Kızılay ise bu talebi "şartlı bağış" adı altında kabul etti.

İade Şartı Da Koymuşlar

Başkent Gaz ile Kızılay'ın imzaladığı protokole "Yapım işinin 3 ay içerisinde gerçekleştirilememesi durumunda Başkent Gaz'ın talebiyle bağışın iade edileceği" de belirtildi. Bu ifade de "vergiden kaçınmak" için Kızılay'ın paravan olarak kullandığı yorumlarına neden oldu.

Başkent Gaz'ın sahibi Aziz Torun aynı zamanda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imam hatipten arkadaşı olması ve İstanbul Mecidiyeköy'deki Ali Sami Yen Stadyum arazisi üzerine yaptığı inşaatla 10 işçinin hayatını kaybettiği iş cinayetiyle biliniyor.

Vergi İndirimi Sağlandı

Vergi Hukukçusu Prof. Dr. Murat Batı ise yaptığı değerlendirmede, "Kızılay'a yapılan bütün bağışlar vergi indirimi konusudur. Cumhurbaşkanı'nca muafiyet tanınan kurumlar ile Kızılay ve Yeşilay'a yapılan bağışlar vergi indirimi konusu yapıyor" dedi.

Ekonomi gazetecisi Ozan Gündoğdu ise Kerem Kınık'tan sonra Kızılay'ın bağış gelirlerinin tam 32 kat arttığına dikkat çekerek, "2016'dan Fetullahçılar tasviye edilince bir kaynak havuzuna ihtiyaç duydular. O kayak havuzu için de Kızılay'ı paravan olarak kullandılar. Deyim yerindeyse dediler ki 'ihaleyi alan sakalını Kızılay'a bıraksın. Siz Kızılay'a gönderin biz icabına bakarız' dediler. Bu şekilde bir bağış havuzu oluşturdular" diye konuştu.

ÇADIR SATMADIKLARI YER KALMAMIŞ

"Çadır tüccarı" olarak nitelendirilen Kızılay Başkanı Kerem Kınık'ın daha önce de Diyanet Vakfı'na çadır sattığı ortaya çıktı. Kızılay yöneticileri "çadır siparişine yetişemeyip müşterilerine mahcup olduklarını" da belirtmiş.

Sokakta kalan depremedelere dağıtması gereken çadırları satan Kızılay'a tepkiler dinmiyor, kurum deprem felaketinin ilk günlerinden beri gündemden düşmüyor. Her geçen gün yeni bir skandalı ortaya çıkan Kızılay Başkanı Kerem Kınık ise hâlâ koltuğunda oturmaya devam ediyor.

Yönetiminde çok sayıda AKP'linin yer aldığı Kızılay, 20 Ağustos 2019'da Kızılay Çadır ve Tekstil Anonim Şirketi adıyla bir şirket kurdu. Ankara Etimesgut'taki çadır fabrikası da bu şirkete devredildi. Ardından Kızılay bu şirket aracılığıyla çadır satmaya başladı. Kızılay Başkanı Kerem Kınık, "Çadırı biz değil, iştirakimiz sattı" ifadelerini kullanıp bir dernek yapısı olan Kızılay'ın değil şirketinin çadır satışı yaptığı belirterek üzerindeki sorumluluğu atmaya çalıştı. Fakat Kızılay'ın şirketleşmeden önce çadır sattığına dair itiraf niteliğinde ifadelerin yer aldığı yeni belgeler ortaya çıktı.

Kızılay'ın 20 Temmuz 2018 tarihli, ıslak imzalı ve mühürlü yönetim kurulu tutanaklarda, Kızılay'ın çadır satışı için verilen siparişlere yetişmekte güçlü çektiği ifade edilerek, "Kızılay'ın zaman zaman müşterilerine karşı zor durumda kaldığı" ifade edildi.

Tutanaklarda, Türkiye Diyanet Vakfı'na bin adet, Uluslararası Göç Örgütü'ne 2 bin 977 adet ve Goal Global isimli bir kuruluşa 400 adet çadır sattığı belirtildi. Tutanaklardan çadır üretiminde sipariş hızına yetişemediği ve satışların olumsuz etkilendiği vurgulandı. Kurum bu nedenle stoklarda bulunan 3 bin adet çadırın satılmasına karar verdi. Bu satıştan tahmini 6 milyon 900 bin TL gelir elde edileceği belirtildi.

Belediyelere De Satıldı

Yönetim kurulu tutanaklarındaki çadır satışıyla ilgili şu ifadeler de dikkat çekti: "Son yıllarda ortaya çıkan Suriye krizi ile kurulan kampların sayısı her geçen gün daha da artmaktadır. Kurum içi satışların yanısıra kurum dışında, yurtiçi ve yurtdışı belediyelere, sivil toplum kuruluşlarına, firmalara ürün satışı gerçekleştirilmekte ve dünyada meydana gelen krizler, tarafımıza ulaşan özellikle afet çadırı taleplerinin artmasına neden olmaktadır."

Kızılay'ın daha önce afetler için stokladığı çadırları sattığını da yine BirGün ortaya çıkarmıştı. Kızılay, 4 Haziran 2018 tarihli yönetim kurulu toplantısında, Uluslararası Göç Örgütü'ne depolarda bulunan 227 çadır ile afetler için stoklanan 600 çadırın satılmasına karar vermişti. Afetler için stoklanan çadırlardaki Kızılay logolarının silineceği ifade edilmişti.

Lüks Otelde Defile Düzenlemişler

Kızılay'ın yaklaşık 5 ay önce "Kutup Yıldızı Projesi" adı altında lüks bir otelde üç gün süren etkinlik düzenlediği de ortaya çıktı. Kızılay Başkanı Kerem Kınık'ın da katıldığı etkinlikte konserlerin düzenlediği ve mankenlere Kızılay logolu kıyafetler giydirilerek defile düzenlendiği açığa çıktı. Kızılay'ın paylaştığı videoda Kerem Kınık'ın da konuşması yer alıyor. "Kızılay şirketlerinin yöneticilerine" teşekkür eden Kınık'ın "Kızılay Yatırım Holding'in kıymeti artacak" ifadelerini kullandığı görülüyor.

DEPREM BÖLGESİNDE TARIMDA YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Ülkemizde 6 Şubat 2023 günü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde art arda yaşanan depremler ve onun artçı sarsıntıları sonucu resmi rakamlara göre 45 bin insanımız hayatını kaybederken, binlerce yaralanan vatandaşımız oldu.

Bugün hala ihtiyaçları ve yaraları sarılamayan halkımızın sorunları devam etmektedir. Ülkemizin 85,3 milyon nüfusun %16'sına denk gelen 14 milyon insanın 108 bin 745 km² alanda yaşadığı büyük bir coğrafya alanında bahsediyoruz.

Bu yıkıcı depremin etkilerinden bir tanesi de tarımsal üretimi sekteye uğratmasıdır. Deprem sonucu köylerde evler, ahır, ağıl, kümesler, traktör, alet ve ekipman yıkılması, ezilmesi yanında tarımsal sanayi açısından ise

tarımsal girdi sağlayan bayilerin iş yerleri, tarımsal depolar ve gıda işletmeleri gibi sektörün sanayisi de ağır yara almıştır.

Deprem yaşanan iller ülkemizin tarım alanları bakımından %17'sini, bitkisel üretim bakımından %17'sini ve çiftçi sayısının %14'ünü oluşturmaktadır. İller bakımından bitkisel üretimde ihtisaslaştığı konularda bazı ürünler vardır ki o ürünler ülke üretimini doğrudan etkilemektedir. Örneğin Adana ilimizi toplam narenciye üretiminin %35'ini, Hatay ilimiz %21'ini ve diğer illeri de eklediğimizde %57'sini karşılamaktadır. Gaziantep ilimiz taze sarımsak üretiminin %67'sini, Şanlıurfa Antepfıstığının %45'ini, Adıyaman Trabzon Hurmasının %30'unu karşılamaktadır.

Hayvancılık açısından 11 ilimiz ülke büyükbaş hayvancılığın %13'ünü, küçükbaş hayvancılığın %21'ini temsil etmektedir. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık açısından Diyarbakır, Şanlıurfa ve Kahramanmaraş illerimiz öne çıkmaktadır.

Ülkemizdeki traktör varlığının %11'i, biçerdöver varlığının %17'si deprem bölgesi olan 11 ilimizde mevcuttur.

Bu durumun analiz edilmesi için deprem yaşayan Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Malatya ve Elazığ illerimizde CHP Grubunun görevlendirilmesi üzerine illerde tarımsal üretimin uğradığı zarar, çiftçilerin beklentileri ve bugüne kadar çözülemeyen sorunlarının tespit çalışması yapılmıştır.

Ülke gıda tüketiminin büyük bir ihtiyacını karşılayan bölgede üretimin durması ve ya kayıpların olması gıda güvenliği açısından ileri de büyük sorun teşkil edecektir.

Bu çalışma raporu deprem illerinde tarımsal üretimde yaşanan sorunları ve çözüm önerilerini ortaya koyacaktır.

Deprem Bölgesi İllerinde Tarımsal Üretim

Tarımsal üretimin ana unsuru toprak ve çiftçidir. Ülkemizde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı 2 milyon 190 bin çiftçi

bulunmaktadır. Sisteme kayıtlı çiftçilerin %14'ü ve 300 bin üzerinde ki çiftçimiz deprem bölgesi illerinde üretim yapmaktadır. Deprem bölgesi illerinde çiftçi sayısı bakımından Şanlıurfa, Gaziantep ve Malatya illeri ilk üç sırayı almaktadır. Çiftçi sayısı kadar üretim yapılan toprakta önemlidir.

Ülkemizin tarım alanları 238 milyon dekar olup, bunun %17'sine denk gelen 40 milyon dekar tarım alanı 11 deprem ilimizdedir. Deprem bölgesi illerinde en büyük tarım alanına 11 milyon dekarla Şanlıurfa, 5,7 milyon dekarla Diyarbakır ve 5 milyon dekarla Adana ilimiz oluşturmaktadır. Bu üç ilimiz deprem bölgesindeki tarım alanlarının

%54'ünü oluşturmaktadır.

Deprem illeri tarım alanları kadar mera ve nadas alanlarıyla önemlidir. Ülkemizde 146 milyon dekar mera alanın %10'una denk gelen 14,5 milyon dekar mera alanı bu 11 ilimizde bulunmaktadır. Hayvancılık açısından önemli bir yem kaynağını oluşturmaktadır. Tarım, mera alanları yanında üretime kazandırılacak 3 milyon dekar nadas alanı bulunmaktadır. Bu nadas alanın sadece 1,4 milyonu Şanlıurfa ilimizde bulunmaktadır.

Ülkemizdeki 23 milyon hektar orman varlığının %11'i 2,5 milyon hektar orman alanı depremi yaşayan 11 ilimizde bulunmaktadır.

Büyük bir tarımsal alana sahip olan deprem illerimizde alanın büyüklüğüne denk gelen bitkisel üretim yapılmaktadır. TÜİK verilerine göre ülkemizde 2022 yılında 128,6 milyon ton bitkisel üretim yapılmıştır. Bu bitkisel üretimin %17'sine denk gelen 21,8 milyon ton bitkisel üretim Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Osmaniye, Adıyaman, Malatya, Şanlıurfa, Adana, Diyarbakır ve Kilis illerimizde yapılmaktadır.

Adana ilimiz 5,7 milyon ton bitkisel üretimle ilk sırayı almaktadır. Onu 4 milyon tonla Şanlıurfa ve 2,8 milyon tonla Hatay ilimiz takip etmektedir. Alanın büyüklüğü kadar bulunduğu coğrafya da tarımsal üretimde verimliliği de öne çıkarmaktadır. Buna en iyi örnek Hatay ilimiz teşkil etmektedir. Diyarbakır'ın %42 tarım alanına sahip

olmasına rağmen Diyarbakır'dan 557 bin ton daha fazla bitkisel üretim üreterek 2 milyon 760 bin ton ürün üretmiştir.

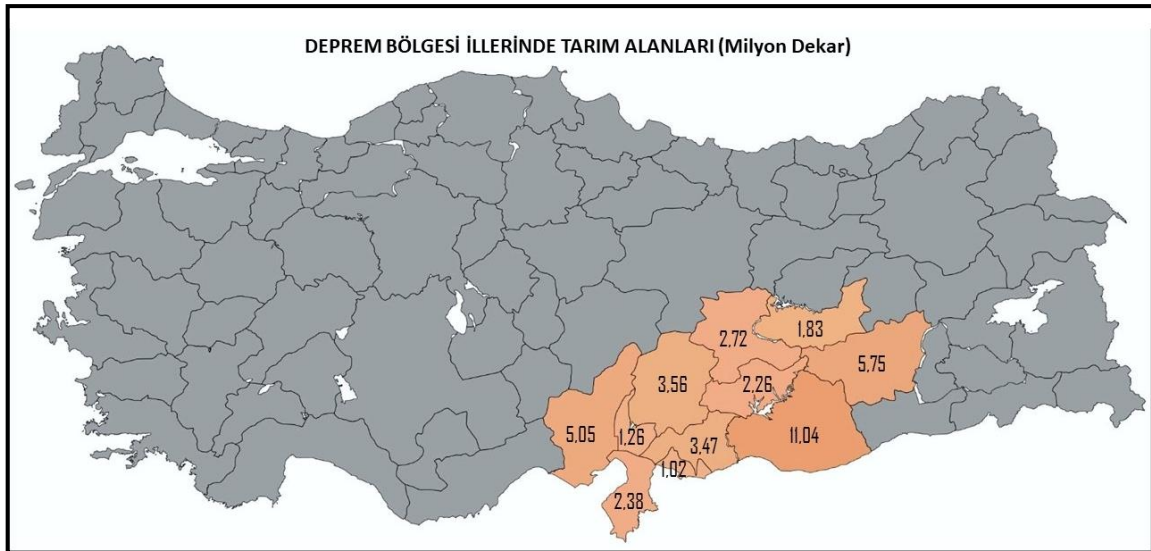
Ülkemizde üretilen 9,3 milyon ton örtü altı üretimin 3 milyon tonu 11 deprem ilimizde üretilmektedir. Bu üretim %32'si örtü altı üretimden karşılanmaktadır. Hatay ilimiz tek başına 2,1 milyon ton örtü altı üretim yapmaktadır. Geriye kalan 800 bin ton ise Adana ilimizde yapılmaktadır. Diğer illerimizde yok denecek kadar azdır.

Deprem bölgesindeki illerde yapılan tahıllar ve diğer bitkisel üretim ülkemizdeki üretimin %17'sini karşılamaktadır.

Seçilmiş bazı ürünler incelediğimizde; ülkemizdeki buğday üretiminin %20'si (3,9 m. ton), mısır üretiminin %33'ü (2,8 m. ton), arpa üretiminin %11'i (955 bin ton), mercimek üretiminin %66'si (292 bin ton), mürdümük üretiminin %87'si (1.790 ton), soya fasulyesinin %81'i (126 bin ton), yer fıstığı üretiminin %83'ü (155 bin ton), ayçiçeği üretiminin %11'i (286 bin ton), pamuk üretiminin %73'ü ve tütün üretiminin %31'i (25 bin ton) karşılamaktadır.

Bu toplam üretim içinde bazı illerimiz ürün bazında özelleşmişlerdir.

Örneğin il bazında ürün incelediğinde ise; Şanlıurfa ilimiz pamuk üretiminin %40'ını, mercimek üretiminin %32'si Şanlıurfa ve %30'u Diyarbakır'da karşılamaktadır. Sadece bu iki ilimiz mercimek üretiminin %62'sini karşılamaktadır. Yine Adana ilimiz Soya Fasulyesinin %57 ile Yer Fıstığı üretiminin %50'sini tek başına karşılamaktadır. Adıyaman ilimiz tütün üretiminin %24'üne denk gelen 20 bin ton tütün üretmektedir.

TÜİK verilerine göre 2022 yılında ülkemizde üretilen 31,6 milyon ton sebze üretiminin %13'ü, 4,2 milyon tonu deprem bölgesi illerinde üretilmiştir. Adana ilimiz bu üretim içerisinde 1,4 milyon tonla ilk sırayı almaktadır. Ürün bazında sebze üretimi il il incelediğinde ülkemizdeki karpuz üretiminin %18'i (611 bin ton) Adana, pazı üretiminin %66'sı (4.910 ton), maydanoz üretimini %55'i (58 bin ton) ve dereotu üretiminin %41'i (4 bin 202 ton) Hatay, nane üretiminin %72'si (19 bin 440 ton), taze sarımsak üretiminin %67'si (31 bin 781 ton) ve kuru sarımsak üretiminin %22'si (30 bin 674 ton) Gaziantep ve turp üretiminin %67'si (125 bin 475 ton) Osmaniye illerimizde üretilmektedir.

2022 yılında ülkemizde 26,8 milyon ton üretilen meyvenin %21'i 5,6 milyon tonu 11 deprem bölgesi ilimizde üretilmiştir.

Meyvecilik açısından 11 ilimizde önemli ürünler öne çıkmaktadır. 2022 yılında üretilen 4,7 milyon ton narenciye üretiminin %57'si 2,7 milyon tonu başta Adana olmak üzere Hatay, Osmaniye ve Kahramanmaraş illerimizde

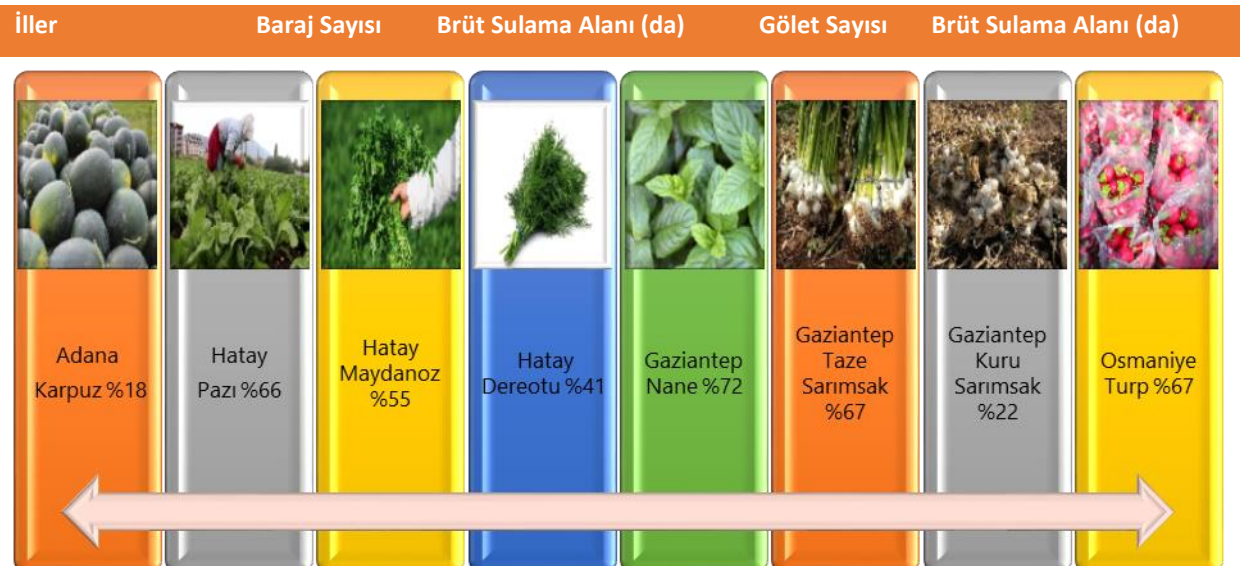

üretilmiştir. Malatya ilimiz kayısı üretiminin %38'i (303 bin 756 ton), Şanlıurfa ilimiz %45 (107 bin 34 ton), Gaziantep ilimiz %23 (55 bin 939 ton) ve Adıyaman %11'lik (27 bin 148 ton) antepfıstığı üretimini karşılamaktadır. Bu üç il toplam antepfıstığı üretiminin %79'unu karşılamaktadır. Adana ilimiz ayrıca Trabzon Hurmasının %30'u (29 bin 67 ton) tek başına karşılamaktadır. Adıyaman son zamanlarda artan badem üretimi

ile ülke üretiminin %18'ini (33 bin 827 ton) üretmektedir.

Deprem bölgesi illerde toplam 110 baraj ve 30 gölet bulunmaktadır. Bölgede bulunana 110 barajla 21,2 milyon dekar, 30 gölet ile 64 bin dekar tarım alanı sulanmaktadır. Ülkemizde sulanabilir tarım alanlarının %27'si 11 deprem bölgesi ilimizde bulunmaktadır.

Adana	15	2.598.640	1	440
Adıyaman	6	80.540	5	8.120
Diyarbakır	11	2.241.190	2	13.200
Elazığ	17	136.080	1	1.000
Gaziantep	8	391.620	4	5.830
Hatay	8	1.170.230	4	6.682
Kahramanmaraş	12	2.398.890	5	10.370
Kilis	3	17.700	3	7.130
Malatya	19	815.020	1	1.000
Osmaniye	4	1.213.800	3	4.560
Şanlıurfa	7	10.103.410	1	5.690
TOPLAM	110	21.167.120	30	64.022

Kaynak: DSİ

Deprem bölgesi illerinde bitkisel üretim kadar önemli bir hayvansal üretim bulunmaktadır. Ülkemizdeki 17 milyon büyükbaş hayvan varlığının %13'ü 2,2 milyon büyükbaş, 56 milyon küçükbaş hayvan varlığının %18'i 10 milyon küçükbaş hayvanımız deprem geçiren 11 ilimizde bulunmaktadır.

Türkiye'deki büyükbaş hayvan varlığının %3'ü, küçükbaş hayvan varlığının %4'ü Diyarbakır'da bulunmaktadır.

Tavukçuluk sektörü açısından ise, ülkemizdeki 361 milyon adet tavuğun %9'u 33,7 milyon adedi 11 deprem ilimizde bulunmaktadır. Et tavukçuluğu bakımından Adana, Malatya ve Elâzığ illeri öne çıkarken yumurta tavukçuluğu bakımından Gaziantep, Elazığ ve Kahramanmaraş illerimiz ilk üç sırayı almaktadır.

Zengin bir florayı sahip 11 deprem bölgesi illerimizde Arıcılık Faaliyeti Yapan İşletme Sayısı 12 bin 68 arıcı bulunmaktadır.

Deprem bölgesi 11 ilimizde 173 bin 52 traktör ve 3 bin 460 adet biçerdöver bulunmaktadır.

Bitkisel ve hayvansal üretimin yoğun olduğu 11 ilimizin 2021 yılı tarımsal hasıla verilerine göre 60 milyar 677 bin 135 liralık hasıla oluşturmuştur. Bu oran Türkiye tarımsal hasılasının %15'ini oluşturmaktadır. Deprem bölgesi illeri içerisinde Şanlıurfa, Adana ve Diyarbakır ilk 3 sırayı oluşturmaktadır.

11 ilimizin tarım dış ticareti incelediğinde 2022 yılında 1,3 milyar dolar ihracata karşılık 3,9 milyar dolarlık tarım ürünleri ithalatı yapılmıştır.

Deprem Bölgesi İllerinde Tarım

Adıyaman İlinde Tarımsal Faaliyet

Deprem en çok etkilediği üç ilden biri olan Adıyaman 7.337 km² alan ve 635 bin 169 vatandaşımızın yaşadığı bir kenttir. Adıyaman'da 2,3 milyon dekar tarım alanı, 880 bin dekar mera alanı, 1,6 milyon dekar orman alanı ve 29 bin çiftçi bulunmaktadır. Adıyaman'da 6 baraj, 5 sulama göleti ve kuyularla 143 bin dekar tarım alanı sulanmaktadır.

<i>Adıyaman İlçeler</i>	<i>Tarım Alanı (Da)</i>
<i>Merkez</i>	671.447
<i>Besni</i>	617.227
<i>KÂHTA</i>	490.044
<i>Gölbashi</i>	173.009
<i>Samsat</i>	101.952
<i>Tut</i>	73.454

Gerger	60.522
Sincik	46.994
Çelikhan	27.100
TOPLAM	2.261.749

Adıyaman ilimizde ağırlıklı olarak buğday, arpa, pamuk ve tütün üretimi yanında sebzeçilikte karpuz, kavun, biber, hıyar ve kuru sarımsak üretimi vardır. Meyvecilik açısından ise, nar, badem, antepfıstığı, Trabzon hurması, dut ve zeytin üretimi ile öne çıkmaktadır.

Hayvancılık açısından 100 bin büyükbaş ve 333 bin küçükbaş hayvan varlığına sahiptir. Tavukçulukta 180 bin kanatlı varlığı et ve yumurta ve 1.177 arıcısı ile bal üretimi yapmaktadır.

Adıyaman ilimiz 2022 yılında 8,7 milyon dolar tarımsal ihracatına karşın 41,2 milyon dolarlık ürün ithal edilmiştir.

Kahramanmaraş İlinde Tarımsal Faaliyet

Depremin iki merkez üssü olan Kahramanmaraş ilimiz 14.520 km² alan ve 1.177.436 vatandaşımızın ikametgâh ettiği bir kenttir. Kahramanmaraş'ta 3,6 milyon dekar tarım alanı, 2,9 milyon dekar mera alanı, 5,2 milyon dekar orman alanı ve 27 bin çiftçi bulunmaktadır.

Depremin iki merkez üssünden biri olan Elbistan ilçesi 934 bin dekarla en fazla tarım alanına ilçeye sahiptir. Depremin ilk merkez üssü Pazarcık ilçesi 373 bin dekarla 4. tarım alanına sahiptir. Kahramanmaraş'ta 12 baraj, 5 sulama göleti ve kuyularla 523 bin dekar tarım alanı sulanmaktadır. Tarım alanlarının %14'üne denk gelmektedir.

Kahramanmaraş tarımında tahıl üretiminde buğday, arpa ve mısır üretimi öne çıkmaktadır. Yağlı tohumlarda ayçiçeği ve soya fasulyesi öne çıkarken endüstri bitkisi olarak pamuk üretilmektedir.

Kahramanmaraş İlçeleri	Tarım Alanı (Da)	
Elbistan	933.943	Sebze üretiminde domates, biber, kuru sarımsak, karpuz ve kavun üretimi önemli bir yer tutmaktadır. Meyvecilik açısından ise; elma, kayısı ve üzüm üretimi ilin öne çıkan ürünleridir.
Afşin	636.050	
Göksun	429.439	
Pazarcık	372.594	
Onikişubat	308.009	
Dulkadiroğlu	286.341	Hayvancılık açısından incelendiğinde; 214 büyükbaş, 1,1 milyon küçükbaş hayvan varlığı mevcuttur. Kahramanmaraş'ta 2,9 milyon dekar mera alanının bulunması küçükbaş hayvancılığın gelişmesine önemli bir etken olmuştur.
Türkoğlu	231.604	
Andırın	205.822	
Çağlayancerit	63.023	Kahramanmaraş ilimiz 2022 yılında 55 milyon tarım ürünleri ihracatına karşılık 1,1 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Bu durum ilde gıda sanayisinin geliştiği ancak ürün tedariki açısından ithalata bağımlı olduğunu göstermektedir.
Ekinözü	55.022	
Nurhak	35.019	
TOPLAM	3.556.866	

Malatya İlinde Tarımsal Faaliyet

Depremin etkilediği illerden biri olan Malatya ilimiz 12.259 km² ve 812.580 nüfusu ile büyükşehir illerimizden bir tanesidir. Malatya'nın 2,7 milyon dekar tarım alanı, 3,6 milyon dekar mera alanı, 1,9 milyon dekar orman alanı ve 34 bin çiftçi ile üretim yapan büyük bir ilimizdir.

Malatya İlçeleri	Tarım Alanı (Da)
Darende	352.515
Akçadağ	331.418
Yazihan	310.090
Battalgazi	307.663
Arguvan	296.517
Hekimhan	279.616
Yeşilyurt	259.970
Kuluncak	180.894
Arapgir	172.172
Doğanşehir	133.833
Pütürge	49.683
Doğanyol	24.657
Kale	24.405
TOPLAM	2.723.433

Malatya ilimizin en çok tarım alanına sahip ilçesi 352 bin dekarla Darende ilçesi olup, tarım alanları 7 ilçede ağırlıklıdır.

Malatya tarımsal sulamada kullanılmak üzere 19 baraj ve bir sulama göleti bulunmaktadır. Tarım alanlarının %30 suya kavuşmuş olup, sulamaya açılan alan miktarı 820 bin dekadır.

Malatya tarımında tahıl ürünleri olarak buğday ve arpa öne çıkmaktadır. Sebze üretiminde karpuz, kavun, biber, hıyar ve domates ürünleri ilk sıraları almaktadır.

Malatya ilimiz 304 bin ton kayısı üretimi ile Türkiye birincisidir. Kayısıdan sonra elma ve üzüm üretimi bulunmaktadır.

Malatya ilimizde hayvancılık açısından, 174 bin büyükbaş, 369 bin küçükbaş hayvan varlığı bulunmaktadır. Et ve yumurta tavukçuluğu bakımından toplamda 6,7 milyon tavuk bulunmaktadır. Malatya'da %87 oranında et tavukçuluğu yapılmaktadır.

Deprem'in 11 İldeki Sonuçları

Deprem üzerinden geçen bir aylık süre içerisinde tarım alanında ilk yapılan tespitlere göre köyde yaşayan vatandaşlarımızın evleri, ahırları, ağılları ve depoları yıkılmıştır. Bunun sonucun köylümüz evlerini kaybederken, hayvanların korunakları çökmesi sonucu büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvanların telef olmasına neden olmuştur. Deprem bununla kalmamış birçok traktör, alet ve ekipmanın enkaz altında kalması sonucu kullanılamaz hale getirmiştir.

Deprem yarattığı sarsıntı sonucu toprakların çökmesi ve kayması sonucu tarla, bağ, bahçelerde çökmeler olurken sulama amaçlı açılmış kuyularda yer alan sulama borularını kırıp parçalamıştır. Ayrıca kuyuların yer değiştirmesi kapanması veya daralmasına neden olmuştur.

AKP Genel Başkanı tarafından açıklanan köylerde konut projesine göre ilk etapta köylerde 70 bin konut yapılması planlanmaktadır. Hasar tespit çalışmalarının devam etmesi ile köylerde bu sayının biraz daha artacağını kabul edebiliriz.

Köy evi yapılacak iller baktığımızda en çok köy evi hasar gören ilimiz Malatya ilidir. Onu Hatay ve Kahramanmaraş ilimiz takip etmektedir. Depremde en çok Nurdağı ve İslahiye ilçeleri etkilenen Gaziantep ilimizde 9 bin, depremin en çok etkilediği Adıyaman'da ise 8 bin köy evi yapılacaktır.

Kahramanmaraş İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 27 Şubat 2023 tarihli derlediği verilere göre; 223 köyde hasar olup, 1.568 ahır, 373 ağıl zarar görmüştür. Buralarda yaşayan 2.303 büyükbaş ve 17 bin 548 küçükbaş hayvan telef olmuştur. Ayrıca 1.332 kanatlı hayvan, 22 tek tırnaklı hayvan ve 71 arı kovani depremde telef olmuştur.

Deprem'in Tarımda Yarattığı Tahribat

Bölgede tarımsal üretim alanlarında toprağın dalgalanması, çukur alanların oluşması sonucu tarlalar ve bahçelerde zarar meydana gelmiştir.

Deprem bölgesi illerde bulunan köylerde birçok ev yıkıldı.

Yıkılan yapılar nedeniyle birçok büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvan telef oldu.

Gebe hayvanların yavru atması nedeniyle birçok yavru hayvan öldü.

Yem dağıtımının durması nedeniyle birçok hayvan beslenemedi veya yetersiz beslenme ile karşı karşıya kaldı.

Tarımsal mekanizasyon olarak traktör, biçerdöver, nakliye araçları, alet ve ekipman zarar gördü.

İller	Köy Evi
Adana	701
Adıyaman	8.021
Diyarbakır	2.927
Elazığ	386
Gaziantep	9.130
Hatay	14.141
Kahramanmaraş	12.135
Kilis	1.002
Malatya	17.990
Osmaniye	1.361
Şanlıurfa	2.054
Toplam	69.848

Tarımsal depolama siloları depremden dolayı zarar görerek birçok ürünün depolama şartları ortadan kalktı.

Soğuk hava depolarında yaşanan elektrik kesintisi nedeniyle birçok ürün bozuldu. Bozulmayan ürünler ise başka illerdeki soğuk hava depolarına taşındı. Bu taşıma sonucu soğuk hava depo kiralama ücretleri arttı.

Özellikle mandalina üretim merkezi olan Hatay ilimizde dalında ve depolarda kalan tonlarca narenciyenin sevkini ve toplanması gerekmektedir. Bitkisel açıdan narenciyenin toplanmaması gelecek yıl ki rekolteyi de etkilemektedir.

Bölgede günlük olarak toplanan sütlerin toplanamayışı binlerce ton sütün israf edilmesine yol açmıştır.

Deprem dalgası etkisi tarımsal sulama da kullanılan sulama sistemleri zarar gördüğünden suyu olan birçok çiftçi sulama yapamayacak. Sulama yapması için yeniden bir maliyetin altına girmesi gerekmektedir.

Bölgenin Tarımsal Üretim Talepleri

Deprem sonrası hayatta kalan büyük ve küçükbaş hayvanların en büyük problemi yem kıtlığıdır. Bölgedeki hayvancılığın devamı için köylere yem tedarik edilmelidir. Yem fiyatlarının yükselmesinden dolayı bölgeye yem desteği verilmelidir.

Traktör ve ekipmanların enkaz altında kalması sonucu kullanılamaz hale gelen traktör ve ekipmanlar için ortak makine parkını kurulması gerekmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yatırılan tarımsal desteklerin enerji ve sulama birliklerince bloke konularak tahsil edilmesinin kaldırılması gerekmektedir.

Bölgede üretimin devam etmesi için tarımsal desteklemelerin artırılması,

Buğday üretiminin devamı için ithalatın sonlandırılması,

Çiftçilerin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlar bir yıl faizsiz ertelenmelidir.

Deprem yıkıcı etkisi yanında bu yılın yaşanan kuraklığın etkisi ile kuru tarım yapan çiftçiler ürün kaldıramayacağını düşünmektedir. Bu nedenle gelecekle ilgili güven verici açıklama ve destek beklemektedir.

Tarımsal KİT'ler alım yaptığı ürünlerde deprem bölgesine özel olarak %10 ila %20 arasında ilave fiyat vermelidir.

Tarım sigortalarında tapu kaydı üzerinden yapıldığından parsel uyumsuzluğu nedeniyle ödenmeyen hasar ödemeleri hemen yapılmalıdır.

Sulama birliklerinde artan sulama ücretleri %25 düşürülmelidir.

DSİ tarafından bozulan sulama alt yapıları acilen düzeltilmelidir.

Diyarbakır ilinde bulunan Silvan Projesi kapsamında sulama projesinin tamamlanmalıdır.

Deprem öncesi ürününü tüccara satan üreticiler alacaklarını tahsil edememekten den şikâyetçi oldukları için ödeme alamayan çiftçilerin kredi limitleri yükseltilerek sıfır faizli kredi verilmelidir.

Besicilerin elinde olan canlı hayvan fiyatlarının ESK tarafından değerinden alınmalıdır.

Süt üreticilerinin topladığı sütler toplanarak, ödemeler bir hafta içinde yapılmalıdır.

Deprem bölgesinde enkaz altında kurtarılan ürünler Tarımsal KİT'ler tarafından piyasa fiyatı üzerinden alınmalıdır.

GÜBRE VE MAZOT DESTEĞİ ÖDEMELERİYLE İLGİLİ KAOS VE KARGAŞA

Gübre ve mazot desteği ödemeleriyle ilgili uygulamada tam bir kaos ve kargaşa yaşanırken, desteğin 70 ilde aynı, deprem bölgesindeki 11 ilde ise nakdi olarak ödenmesi mağduriyetleri zirveye çıkarttı. Deprem bölgesindeki üreticilerin hesaplarına yatırılan nakit ödemeler, elektrik şirketleri tarafından bloke edilerek elektrik faturalarına kesilirken, sulama bedelleri için de hesaplara bloke konulmasıyla depremde çiftçi ve üretici daha ağır mağduriyetler yaşıyor!

2022 yılına ait tarımsal destek ödemelerinin yapılmasına geçen haftadan itibaren başlandı. Toplam tutarı 13 milyar 836 milyon TL olan destek ödemelerinin **12,5 milyar liralık kısmı mazot ve gübre desteğinden oluşuyor.**

Tarım ve Orman Bakanlığı, 2022 mazot ve gübre desteklerinin aynı olarak yapılacağını açıklamıştı. Buna göre mazotun il ve ilçelerde belirlenecek akaryakıt istasyonlarından alınması, gübrenin ise Tarım Kredi Kooperatifleri

şubelerinden alınması koşulu getirildi. Üretici adına Ziraat Bankasında açılan hesaplara yatırılan destek paraları, üreticinin bu yerlerden yapacağı alımlar için banka tarafından ödenecek. Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) ve üreticiler aynı ödeme uygulamasına tepki gösterirken, çoğu Tarım Kredi Kooperatifi şubesinde yeterli gübre bulunmadığını, bir veya iki akaryakıt istasyonundan mazot almanın mecburi kılınmasının sıkıntı yarattığını belirterek nakdi ödemeye dönülmesini istiyorlardı. Ancak iktidar, bu yanıştan geri adım atmadı.

6 Şubat depreminden sonra bu kez deprem bölgesindeki 11 ilde ödemelerin nakit olarak yapılması diğer 70 ilde aynı ödeme uygulamasının devam etmesi kararlaştırıldı. 24 Şubat'ta ülke genelinde 2 milyon 167 bin 958 üreticiye toplamda 12 milyar 508 milyon lira gübre ve mazot desteği ödemesi yapıldı. Bunun 2 milyar 861 milyon lirasının depremde büyük zarar gören 11 ildeki 310 bin 472 çiftçiye nakit olarak ödendiği, bu çiftçilerin hesaplarına yatırılan parayı nakit olarak çekebileceği, başka ihtiyaçları için de kullanabileceği ifade edildi. Deprem bölgesi dışındaki 70 ilde ise 1 milyon 866 bin 486 çiftçinin hesabına 9 milyar 647 milyon lira gübre ve mazot desteği yatırıldığı duyurulurken, üreticiler bu parayı çekemeyecek. Başka ihtiyaçlarında kullanamayacak. Bu parayla sadece Ziraat Bankası'nın anlaşmalı olduğu akaryakıt istasyonlarından ve Tarım Kredi Kooperatifi bayilerinden aynı olarak gübre ve mazot alabilecek.

Deprem bölgesindeki tablo ise çok daha vahim. TZOB ve bölgedeki üreticilerden çoğu, hesaplara yatırılan destek paralarının gecikmiş elektrik ve sulama faturaları nedeniyle enerji şirketleri tarafından bloke edildiğini, destek parasından öncelikle elektrik-sulama faturalarının kesildiğini belirterek, yatırılan nakit parayı kullanamamaktan şikayetçiler.

Oysa bakanlık bu ödemelerin bloke edilemeyeceğini, hiçbir kesinti yapılamayacağını duyursa, Ziraat Bankası'nı uyarırsa, milyonlarca çiftçi, üretici bir yıldır bekledikleri bu destek ödemesini tam olarak alabilecekti. **Bu da deprem bölgesi başta olmak üzere ülke genelinde milyonlarca üreticiyi mağdur eden 'öngörüsüz ve basiretsiz yönetimin' bir başka sonucudur!**

PİDEYE YAPILAN ZAM, MİLYONLARIN AÇLIKLA TEST EDİLMESİDİR!

Geçen yıl 250 gramlık ramazan pidesi 5 TL iken bu yıl yaklaşan ramazan öncesi açıklanan pide fiyatı 10 TL! Resmi enflasyonun yüzde 55'e gerilediğini iddia eden iktidarın bu söylemine karşılık pideye yapılan yüzde 100 zam, temel gıdası ekmek olan milyonların açlıkla test edilmesidir. Asgari ücretli 4 kişilik bir ailenin iftar sofrasında ramazan pidesi erişilmez olacak!

23 Mart'tan itibaren başlayacak Ramazan'a on gün kala iftar sofralarının vazgeçilmez ramazan pidesinin yüzde 100 zamlanması, dar gelirli geniş kesimlerin pideyi sadece fırın vitrinlerinde izlemesine neden olacak. Geçen yıl 250 gramlık ramazan pidesinin fiyatı 5 TL iken, bu yıl 300 gramlık pidenin fiyatının 10 TL'ye yükseltilmesi, geleneksel ramazan pidesinin 'tadımlık' olacağını ya da pek çok ailenin ramazan pidesine erişemeyeceğini gösteriyor. Asgari ücretli 4 kişilik bir aile ramazan boyunca kişi başına bir pide tüketse, günlük 40 TL ve ramazan boyunca 30 günde 1200 TL'yi sadece pideye ayırmak zorunda. Daha kalabalık ailelerin pideye ayıracakları bütçe ise 1500-2000 TL'ye kadar çıkabilecek.

Normal ekmek fiyatı yılbaşında yüzde 50 zamlı 5 TL'ye çıkarken, simit fiyatı ise geçen aydan bu yana 7,5 TL oldu. Yoksul, dar gelirli ailelerin ağırlıklı gıdası olan ekmek, simit ve şimdi de ramazan pidesi fiyatlarının ulaştığı tutarlar, insanların en temel gıda ihtiyaçlarını karşılamakta bile zorlandıklarını, ekmeğin, simidin, pidenin yanında tüketilecek çay, peynir vb. katıkların ise lüks haline geldiğini ortaya koyuyor.

Fırıncılar Esnaf Odası doğal olarak un, elektrik, doğalgaz, su, işçilik, kira, nakliye ve girdi fiyatlarındaki artışların üç haneli olduğunu, yüzde 55 olarak açıklanan resmi enflasyonun gerçeklerle bağdaşmadığını belirterek ramazan pidesine yüzde 100 zam yapılmasının kaçınılmaz hale geldiğini savunuyor.

Dünya Bankası sıralamasında, **gıda enflasyonunda dünya beşincisi** olan Türkiye, aylardır gıda fiyat artışlarında zirvedeki yerini koruyor.

İktidar artık göstermelik etiket denetimlerini, market zincirlerini suçlayıp yüklü para cezaları kesmeyi gündeminden çıkartarak bir kenara bıraktı. İnsanların gıdaya erişim sorunu gittikçe ağırlaşırken, ne yapacağını bilmez haldeki iktidar bir hafta önce domates ihracatına getirdiği yasağı, domates üreticilerinin ve ihracatçıların protestoları üzerine geçen hafta iptal etti. Et fiyatlarına yüzde 30 daha zam yapıldı ve kıymanın, kuşbaşı etin kilosu kasaplarda, şarküterilerde 300 TL'ye dayandı. Et ve Süt Kurumu satış mağazaları önünde binlerce kişi, sabahın karanlığında daha ucuza et alabilmek için kuyruğa giriyor.

Deprem bölgesinde dürümün çok daha vahim olduğu, yardımların yavaşlamaya başladığı, çadır sorununun hala çözülmediği, başta su olmak üzere temel ihtiyaçların karşılanmasında ciddi sıkıntıların yaşandığı bizzat sahada

ziyaretlerdeki gözlem ve tespitlerdir. 6 Şubat'tan bu yana geçen yaklaşık 1,5 ayda en temel sorunların çözümündeki yetersizlik ve organizasyonsuzluklar devam ediyor. **İktidarın en başta halkın temel gıdaya makul fiyatlarla erişimini sağlamak için acil önlemler alması elzem hale gelmiştir!**

ÖLÜM KAVŞAĞINI YAPAN ŞİRKETE ÖDÜL GİBİ İHALE

Şanlıurfa'da 15 kişinin sele kapılıp çamurlu suda boğularak öldüğü Abide Kavşağı'nı yapan Gürbağ firması, 3.9 milyar liralık yeni ihale aldı. Firmaya Limak'ın yarım bıraktığı Diyarbakır Şehir Hastanesini tamamlama işi verildi.

Şanlıurfa'daki sel felaketinde 15 kişinin boğularak can verdiği Abide Köprülü Viyadük Kavşağı'nın yüklenici firması Gürbağ Group'un Diyarbakır Şehir Hastanesi'nin de yüklenici firması olduğu ortaya çıktı.

Sel felaketinde suyla dolan Abide Köprülü Viyadük Kavşağı "Planlama ve mühendislik hataları var" uyarılarına rağmen viyadükleri inşa eden firma Gürbağ Group tarafından 3 Aralık 2022'de Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın da katıldığı bir törenle hizmete açılmıştı. Kavşağın viyadüklerini inşa eden Ohitan isimli şirketin bağlı olduğu Gürbağ Group'un sahibi Halil Bağban projeyi "Abide Köprülü Kavşağı Şanlıurfa'ya yakışır bir hizmet oldu" sözleriyle tanıtmıştı. Ölüm kavşağını yapan Gürbağ'ın, 3 ay önce 1000 yataklı Diyarbakır Şehir Hastanesi'nin ihalesini de aldığı ortaya çıktı.

3 Katı Bedelle Aldı

Diyarbakır Şehir Hastanesi ihalesi 23 Ağustos 2021'de 1 milyar 93 milyon 312 bin TL bedelle Limak Holding'de kaldı. 2 Kasım 2021'de de sözleşme imzalandı. Limak bir süre sonra inşaatı durdurdu. Sağlık Bakanlığı 23-29 Kasım 2022 tarihleri arasında yeniden ihaleye çıktı. Siyah Kalem-Zey ortaklığı, YDA, İntaş, Nesma, Ahes ve Shem, Rec ve Gürbağ firması tekliflerini sundu. İhale tam üç katı bedelle, 3 milyar 924 milyon liraya Gürbağ firmasına verildi.

Limak 'Zarar Ediyorum' Deyip İnşaatı Durdurdu

Limak, 260 bin metrekare kapalı, 50 bin 444 metrekare bina oturma alanından oluşan Diyarbakır Şehir Hastanesi'nin temelini kazdıktan sonra rekor düzeyde artan inşaat maliyetleri ve yüksek enflasyon gerekçesiyle 4 ay sonra şantiyeyi kapattı. Firma, zarar ettikleri gerekçesiyle yüzde 15'i tamamlanmamış kamu ihalelerine tanınan tasfiye kararından faydalanarak inşaatı durdurdu. Kasım 2022'de Sağlık Bakanlığı yeni bir ihale açtı ve bu ihaleyi Gürbağ Group kazandı. Gürbağ, deprem falezeti sonrasında yapılacak konutların da ihalesini kısa süre önce almıştı.

DEPREM VE OKULLAR

Türkiye'nin Deprem Riski En Yüksek Alanlarında Kalan Okullarımız

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası (JMO), ülke genelinde 4 bin 159 okulun deprem riski yüksek alanlarda bulunduğunu, **ülke genelinde 191 okulun doğrudan fay hattı üzerinde yer aldığını belirtti.** JMO, risk haritasına göre, bu alanlarda kalan okul, hastane, idari yapılar, kritik altyapı ve konutların öncelikle gözden geçirilmesi gerektiğini bildirdi.

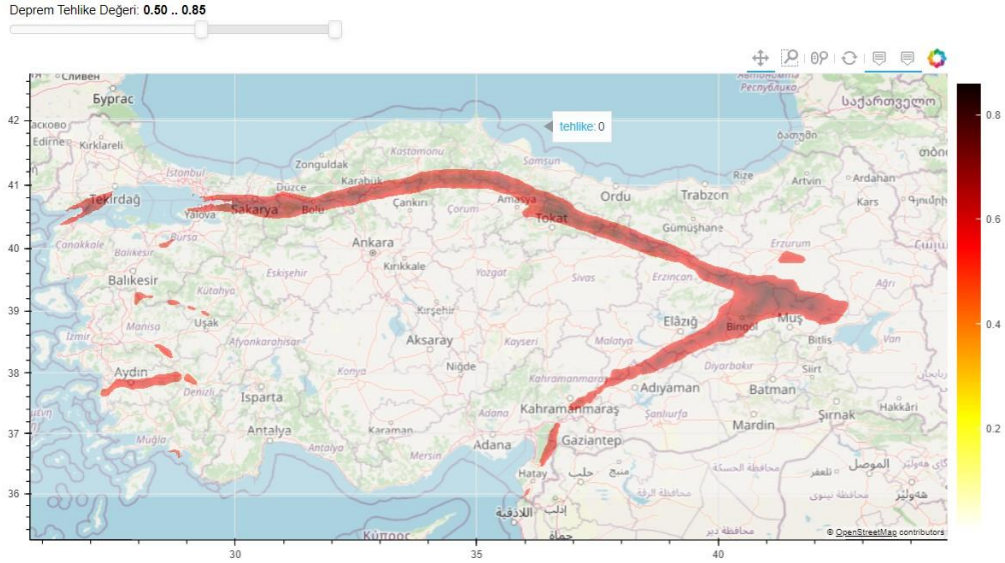
TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası'nın, "Türkiye'nin Deprem Riski En Yüksek Alanlarında Kalan Okullarımız" başlıklı raporunda, Milli Eğitim Bakanlığı da göreve çağrıldı. **Raporda, "İstanbul'daki 93 okul yetmez, Türkiye'de diğer deprem riski yüksek alanlardaki okullarda acilen deprem performans analizlerinin yapılmasına ihtiyaç var" denildi.**

"Türkiye'nin Deprem Riski En Yüksek Alanlarında Kalan Okullarımız" başlıklı raporundan özet tespit ve uyarılar şöyle:

6 Şubat 2023 tarihinde dış merkezi Pazarcık olan 7.8 büyüklüğündeki deprem ile dış merkezi Ekinözü olan 7.5 büyüklüğünde meydana gelen depremler sonucunda en büyük yıkım fay zonları üzerinde yer alan yerleşim birimleri ile yüksek ivme değerleri alan zayıf mühendislik özelliklerine sahip zeminler üzerine oturan 0.50g'den yüksek ivme değerleri ile karşılaşılan alanlarda meydana gelmiştir.

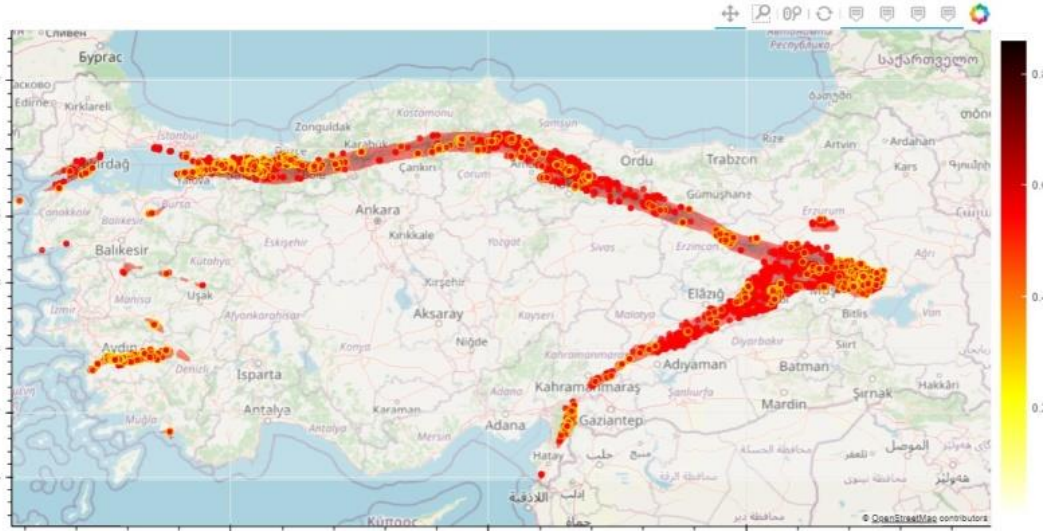
Ülkemizdeki Türkiye Diri Fay Haritası ile AFAD Başkanlığı tarafından yayınlanarak yürürlüğe giren Türkiye Deprem Tehlike Haritasına göre 0.50g ve üstü ivme değerleri baz alınarak oluşturulan risk haritası Şekil 1'de gösterilmektedir. **Bu alanlarda kalan okul, hastane, idari yapılar, kritik altyapı tesisleri ve konutların öncelikle gözden geçirilmesi gerekmekte olup, fay zonu sakinim bandı içinde kalan binaların ise kentsel dönüşüm**

kapsamına alınarak yıktırılması ve buradaki bina ve bina türü yapılar ile tesislerin başka alanlara nakledilmesi gerekmektedir.

Şekil 1: Türkiye'nin 0.50-0.85 g ivme Değerli Arasındaki En Riskli Alanlarını Gösterir Harita

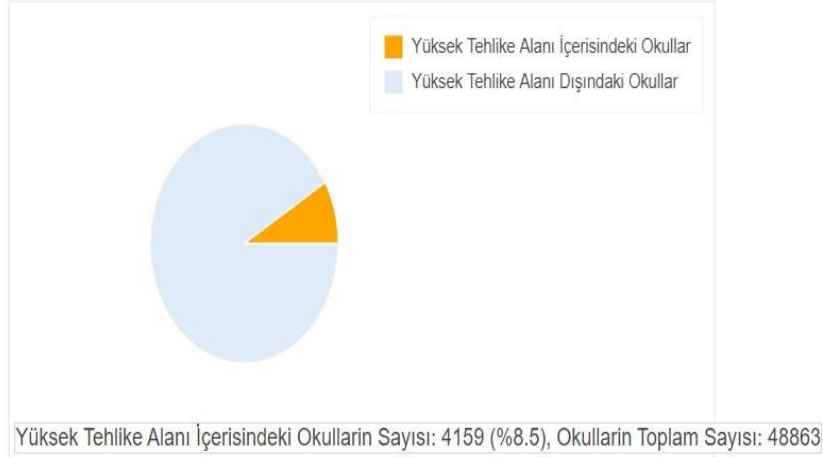
JMO tarafından kamu yapılarına ilişkin yapılan çalışmalarda Şekil 1'de belirtilen ve Türkiye Deprem Tehlike Haritasına göre 0.50g ve üzeri ivme değeri üstünde depremlerle karşılaşma olasılığı bulunan alanlarda yer alan okullarımızın konumlarını gösterir harita Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2: Türkiye'nin 0.50-0.85g ivme Değerli Arasındaki En Riskli Alanları İçinde Kalan Okulların Lokasyonu Gösterir Harita

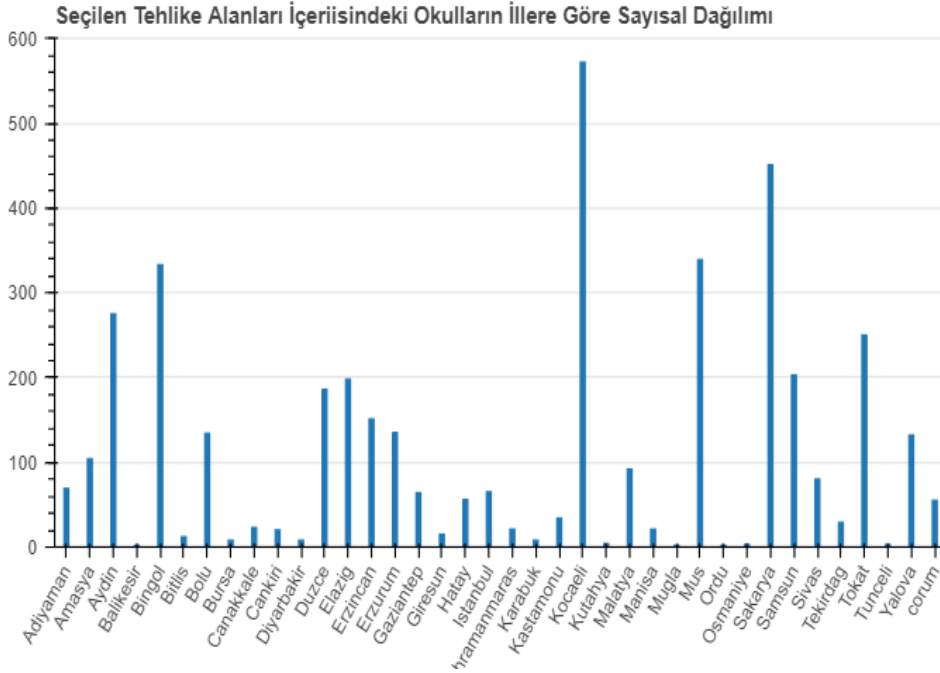
Okullarımızın %8.5'i oluşturan 4159'u yüksek ivme değerleri ile karşılaşma olasılığı bulunan alanlar üzerine inşa edilmiştir.

Türkiye Geneli - Yüksek Deprem Tehlike Alanı İçerisindeki Okullar

Şekil 3: Türkiye’de 0.50-0.85g İvme Değerli Arasındaki En Riskli Alanlarını İçinde Kalan Okulların Yüzdeleri gösterir grafik

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öncelik sırası da dikkate alınarak söz konusu okulları gözden geçirilmesi, fay sakınım bandı içinde (50 metrelik sakınım bandı içinde olan okul sayısı 191) olanlar ile zayıf mühendislik özellikleri sahip, jeolojik sakıncalı alanlar üzerine inşa edilmiş okul binaların yıkılarak daha güvenli alanlara taşınması, diğer alanlarda kalan okul binaları için ise kapsamlı deprem performans analizlerinin yapılarak yeterliliklerin gözden geçirilmesi ve AFAD Başkanlığı’nın da söz konusu okullar hakkında yapılan çalışmaları kamuoyu ile periyodik olarak paylaşması gerekmektedir.

Şekil 4: Türkiye’de 0.50-0.85g İvme Değerli Arasındaki En Riskli Alanlarını İçinde Kalan Okulların İllere Göre Dağılımını Gösterir Grafik

AFETTE KADIN OLMAK

Ataerkil düzenin hüküm sürdüğü toplumlarda yaşayan kadınlar zaman ya da mekandan bağımsız ortak sorunlar ve hak ihlalleri ile karşı karşıya bulunmaktadır. Silahlı çatışmalar, ekonomik krizler, deprem, tsunami, sel, doğal veya insan eliyle gerçekleşen tüm krizlerin etkisi kadınlar, çocuklar ve erkekler tarafından farklı algılanmaktadır. Bu krizlerin etkilerinin farklı deneyimlenmesindeki temel etken toplumsal cinsiyet rollerinin yarattığı eşitsizlikler şeklinde yorumlanabilmektedir.

Doğal afetlerin cinsiyete dayalı doğası incelendiğinde kadın ve erkekler arasında hayatta kalma oranlarında dahi ciddi farklılıklar gözlemlenmiştir. Doğal afetlerin insanları eşit derece etkilemediği toplumsal cinsiyet temelli incelemeler dışında da var olan bir gerçektir. Fakat burada bir değerlendirme yapılırken sadece afet durumundaki savunmasızlık değil aynı zamanda risklere maruz kalma-bırakılma, yeteneklere ve fırsatlara erişimdeki kısıtlamaların belirli grupları dezavantajlı konuma getirme ve afetin yıkıcı ya da zarar verici etkilerine karşı daha savunmasız bir konumda bıraktığı noktasından hareket eder. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği bakımından kadınların doğal afetlerdeki konumu düşünüldüğünde karşımıza üç farklı etmen çıkmaktadır. Bunlardan ilki erkekler ve kadınlar arasındaki biyolojik ve fizyolojik farklılıklardır. İkincisi sosyal normlar, rol ve davranışlar iken üçüncüsü, afetlerin yol açtığı ihtiyaç kaynaklarındaki kıtlık sonucunda bireyler arası rekabetin şiddetlenmesi, bunun sonucunda ise ayrımcılık biçimlerinin çeşitlenmesi ya da mevcut biçimlerin artmasıdır. Bu rapor afet durumunda kadınların dezavantajlı konuma sürüklenmesi ve marjinalize edilmesindeki bu üç faktör sosyolojik bakış açısıyla sunulmuş, bilimsel temelli bu perspektiften yola çıkarak Türkiye’de 6 Şubat’ta yaşanan depremlerin kadınlar üzerindeki etkileri, ihmaller ve öneriler sunulmaktadır.

Afetin Yıkıcı Etkisinin Kadınlar Üzerinde Neden Farklı Etkiler Yarattığını Anlamak

Fizyolojik ve Biyolojik Farklar

Karşımıza çıkan ilk fark fiziksel dayanıklılık bakımından farklı olmalarından kaynaklanır. Özellikle kadınların hamile olduğu durumlarda bu farklılıktan doğan dezavantaj artış göstermektedir. Koşma, tırmanma gibi fiziksel dayanıklılık ve beceri gerektiren eylemleri gerçekleştirmekte de kadınların erkeklere göre daha dezavantajlı olduğu bilinmektedir. Örneğin Sri Lanka bölgelerinde, yüzme ve ağaca tırmanma, erkeklerin dalgalarda hayatta kalmasına yardımcı olan "neredeyse yalnızca erkekler tarafından yapılan" görevler olarak ağırlıklı olarak erkek çocuklara ve erkeklere öğretilir.

Sosyal Normlar

Sosyal norm ve davranışlar göz önünde bulundurularak bir değerlendirme yapıldığında özellikle kendini kurtarma faaliyetleri açısından kadınları dezavantajlı konumda bırakan birçok neden bulunmaktadır. Örneğin çoğu ülkede kadınlar çocuklar, yaşlı ve engellilerin bakım sorumluluklarını üstlenici konumdadır. Bu durum hemen her türlü afet durumunda kendini kurtarma çabalarını engellemektedir. 6 Şubat’ta yaşanan depremler sonrasında arama kurtarma çalışmalarında cesedine ulaşılan kadınların çok büyük bir kısmının çocuk odalarından çıkarıldığı bilgisinin aktarılması da bunun en belirgin örneklerindedir. Kıyafet kuralları, kadınların hızlı hareket etme yeteneklerini kısıtlayabilir ve davranışsal kısıtlamalar, kocalarının, babalarının veya erkek kardeşlerinin izni olmadan yer değiştirmelerini engelleyebilir. Örneğin, Bangladeş kırsalında kadınların koşmayı ve yüzmeyi engelleyen geleneksel bir giysi olan sari giymeleri ve tipik olarak ailenin ve yakın akrabaların evleri olan Bari’de kalmaları bekleniyor. Ayrıca, yüzmeyi öğrenen kadınlara yönelik toplumsal önyargılar, kadınların sel gibi bir afette hayatta kalma şansını büyük ölçüde azaltır. Benzer şekilde iş bölümünün geleneksel dağılımı da afet durumlarında kadınların dezavantajlı durumlarını pekiştirmektedir. Örneğin Endonezya’da yaşanan tsunamide kadınların büyük bir kısmının evde, erkeklerin ise ev dışında olması kadınların daha fazla ölmesine ya da zarar görmesine sebep olmuştur.

Kaynaklara Erişimde Toplumsal Cinsiyet Temelli Ayrımcılık

Mevcut arama kurtarma durumlarında ayrımcılığı artırıcı örnekler bulunmaktadır. Örneğin Bangladeş’te meydana gelen bir kasırga sonrasında bir kız bir oğlan çocuk sahibi babanın kurtarmak için oğlunu seçtiği örnek çarpıcı bir göstergedir. Afet durumunda olunmadığı zamanlarda dahi ihtiyaçların aile içinde eşitsiz bir şekilde dağıldığı bilinmektedir. Kriz ortamlarında bu eşitsizliğin arttığı ve afetin etkilerinin kadınlar üzerinde sistematik bir eşitsizliğe sebep olmasına yol açmaktadır. 6 Şubat sonrası ihtiyaç listeleri ulaştırılırken bu ihtiyaçlar arasında kadınların hijyenik ped, iç çamaşırı gibi ihtiyaçlarının hiç olmadığı gözlenmiş ve kadınların ihtiyaçlarını dile getirmekte genel olarak zorlandığı tespit edilmiştir. Özellikle de kadınlar, yardımların dağıtımında bu yapıya güvendiklerinde toplumun ataerkil yapısı nedeniyle kaynak dağıtımında ve kaynaklara erişiminde kadınların marjinalize edildiği sonucuna varılmıştır. Son olarak, afet kaynaklı stres, yasa ve düzenin (geçici) bozulması

nedeniyle kadınlara yönelik ev içi ve cinsel şiddetin arttığına dair, kesin bir neden sonuç ilişkisi olmasa da bu tarz olayların yaşandığına ilişkin pek çok kanıt bulunmaktadır. Eğer kolluk güçleri bölgede güvenliği yeterince sağlayamazsa hırsızlık, kaçakçılık, şiddet ve istismar olaylarının artmasına neden olabilmektedir. Konuya farklı bir yönden bakarak, kadının toplumda ikincilleştirilen konumunda ekonomik varlığını eşi veya babası aracılığıyla yürüten kadınlarda şiddet ve istismar vakaları artış gösterebilmektedir. Örneğin ev içinde şiddet gördüğü gerekçesiyle sığınma evinde olan bir kadın afet durumunda buraların tahliye edilmesi sonucunda şiddet gördüğü eve dönebilmekte ve şiddet döngüsünün tekrarına maruz kalabilmektedir. 24 Şubat tarihinde Hatay'da eski eşi tarafından kaynar suyla yakılan Alev Altun, konuya ilişkin çok acı bir örneği temsil etmektedir. Deprem sonrasında evi hasar gören Alev, iki çocuğuyla eşinin evine dönmek zorunda bırakılıyor ve uykusunda kocası tarafından kaynar su dökülerek yakılıyor.

Kurulan çadır kentlerde kadınlar ve kız çocuklarının sağlık ve hijyen koşullarına ulaşmada ciddi sıkıntılar yaşadıkları bilinmektedir. Örneğin hamile kadınlar daha sık tuvalete gitme ihtiyacı duymakta ve toplumsal kodlar gereğince kadınların tuvalet ihtiyaçlarını her yerde giderebilmeleri mümkün olmamaktadır. Erkekler kahvehane, park, bahçe gibi hemen her kamusal alanı kendine kullanım alanı olarak belirleyebilirken kadınlar için benzer bir durum söz konusu değildir.

Afet sonrasında çadır dağıtımında, farklı bir ev kiralanmak istendiğinde "aile" olmak büyük bir belirleyicidir. Yalnız yaşayan kadınlar veya eşinden ayrılan kadınlar yine aile politikalarının kurbanı olarak mağdur edilmektedir. Ne yazık ki afet öncesinde toplumsal yaşamın içinde var olan ve kadının konumunu ikincilleştiren, aile üzerinden şekillendiren toplumsal kodlar afetle birlikte değişime uğramadığından bu sonuçlarla karşılaşmak da ne yazık ki kaçınılmaz olmaktadır.

Depremzede Kadınların Durumu Ve Yapılması Gerekenler

Yukarıda tartışıldığı gibi kadınlar ve kız çocukları afetlerdi hali hazırda yaşadıkları eşitsizlik problemleriyle birlikte deneyimlerler. Bu nedenle bu eşitsizlik durumlarının saptanması, kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarının ayrıca tespit edilmesi, yaşadıkları travmayı atlatmak ve günlük yaşam pratiklerine yeniden sağlıklı bir biçimde dönebilmeleri için oldukça önemlidir. Bu ihtiyaçların saptanması insani yardım faaliyetlerinin ilkeli ve etkili dağılımındaki temel unsurlardandır.

Sağlık ve Hijyen Koşullarına Erişim

Afet bölgelerinde varlık gösteren kadınlar kendi öz bakım ve temizlik ihtiyaçlarını gidermekle yükümlü olmanın yanı sıra ailenin toparlanması, iyileşmesi, çocukların güvenliğinin ve temizliğinin sağlanması, varsa yaşlı ve hastaların bakımının üstlenilmesi gibi sorumluluklarla çevrelenmektedir. Bu durum kadınların afet durumundaki travmalarını, uğramış oldukları eşitsizliği katlamaktadır. Kadınların regl olması, gebeliği, yeni doğum yapmış ve emziren birer kadın olmaları, menopoz yaşıyor olmaları gibi durumlar kadınlara özgü ve ertelenemez olan durumlardır ve afet koşullarında göz ardı edilmemelidir. Ayrıca kadınlar afet sonrası hijyen ve temizlik malzemelerine ulaşamamaktan kaynaklanan enfeksiyon, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, erken doğum, düşükle sonlanan gebelik, menstrüasyon döngüsünde bozulmalar gibi problemlerle karşı karşıyadır. Gebe kadınlar yeterince beslenemezse hem kendi sağlıkları hem de bebeklerinin sağlığı olumsuz etkilenmektedir. Gebelikte yapılması gereken testlerin ve aşıların yapılması, alınması gereken takviyelerin alınması çok önemlidir.

Şiddet ve İstismar

Afet durumlarında kadınlar ve kız çocuklarının şiddete uğraması, istismar edilmemesi ve insan ticareti gibi suçlara konu olmaması için güvenlik önlemlerinin artırılması, denetlemenin sıklaşması ve kadınların kendilerini koruyacakları mekanizmaların devreye sokulması gerekir. Bu noktada kadın örgütleri büyük bir öneme sahiptir. Örneğin Hatay'da kurula "Kadın Kahvesi" bunun en güzel örneklerinden biridir. Bu bölgelerde kadınların yaşadıkları herhangi bir şiddet, istismar olayını bildirebilecekleri ve destek alabilecekleri birimler oluşturulmalıdır.

Kadınların birçoğu ekonomik olarak erkeklerden daha fazla etkilenmiştir. Geçimini ev içi temizlik ve bakım hizmetlerinin giderilmesi ile sağlayan kadınlar, lokal ürünler üreterek satan kadınlar, babası ya da eşine bağımlı ekonomik varoluşunu sürdüren kadınlar ekonomik şiddetle karşı karşıya bulunmaktadır. Bu kadınlar ve kız çocukları zorla ve erken yaşta evlilik, istemediği işlerde çalışmaya zorlanma, insan ticaretine konu olma gibi tehditlerle karşı karşıyadır.

Kadının Güçlenmesi

Toplumsal yapı ve normlar kadınlar için yaşamı zorlaştırırken afet durumunda kesişimsel problemler ve mağduriyetlerin ortasında bırakılmaktadır. Evin bakımı, temizliğin sağlanması, yemek ve ısınma gibi temel ihtiyaçların sağlanması, yaşamı yeniden kurma, aileyi toparlama ve destek olma gibi ağır sorumluluklarla baş başadır. Öncelikle sosyal devlet olmanın bir gerekliliği olarak kadının üzerindeki bu yük devlet tarafından karşılanmalıdır. Kadınların kendilerini güvenli hissedecekleri yerlere çadır kentler inşa edilmeli, zorla yerinden edilerek ikinci veya üçüncü travmalar yaşatılmamalıdır. Burada üzerinde durulması gereken önemli bir nokta kadınların güçlendirilmesi meselesidir. Daha önce örnekleri de yaşanan afet sonrası çadır kentlerde yaşayan kadınlara arama kurtarma eğitimlerinin verilmesi kadınların güçlenmesindeki faaliyetlerden biridir. Deprem sonrası yakınlarını, evini, işini kaybeden kadınlar arama kurtarma eğitimi alarak bir daha yaşanacak bir felakette hem kendilerini daha güvende hissedecek hem de başkalarına yardım edeceği düşüncesiyle içinde bulunduğu yas ile mücadele edecek gücü kendinde bulabilecektir. Kadınlar ve erkekler arasındaki eşitliği sağlamak için kadınların "eve ekmek getiren" olması yönündeki teşviklerin artırılması gerekmektedir. Örneğin lokal ürünler satarak para kazanan kadınların yeniden işine dönebilmesi için teşvik vermek, afet sonrası işe alımlarda kadınların öncelikli işe alımı için iş verenlere teşvik vermek, barınma ihtiyaçlarının giderilmesinde aile değil birey merkezli bir bakış açısı benimsemek oldukça büyük farklar yaratacaktır. Çadır kentler ve çevresinde kadın örgütlerinin yer alması sağlanmalı ve desteklenmelidir. Burada dayanışma ve kolektif bilincin yükselmesi benzer şekilde güvenli ve güçlü bir alan yaratarak kadınların günlük yaşam pratiklerine dönmesini kolaylaştıracaktır.

TÜRKİYE'DE SESSİZ TEMSİL: SİYASETTE KADIN

Eşitlikçi, katılımcı demokrasiyi inşa edebilmek için, insan haklarına saygılı, hukukun üstünlüğünü ve eşitliği somutlaştıran anayasa ve yasaların yapılmasının önemi bilinmektedir.

Hukuk kuralları ile şekli eşitlik büyük ölçüde sağlanmış olsa da fiili eşitlik henüz gerçekleşmemiştir. Bunun temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve iktidarın zihniyetinin eşitsizliği pekiştiren politikaları olduğu açıktır. Eşitliğe doğru giden yolun açılması için kadının ulusal mecliste, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil oranının artırılması en önemli adım olacaktır.

Parlamentolar Arası Birlik'in (IPU) paylaştığı son veriler ülkemiz adına utanç verici, ülkemiz için iç karartıcıdır. 2020 yılında yayımladıkları verilere kıyasla, bugün dünyada kadın temsili hem ulusal meclisler hem de bakanlıklarda oran artmışken Türkiye sıralamada gerilemiştir.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) ve Parlamentolar Arası Birlik (IPU) tarafından yayınlanan "Siyasette Kadın" haritası verilerine göre,

1 Ocak 2020 itibarıyla;

- Dünya genelinde parlamentolardaki kadın milletvekili oranı küçük bir artış göstererek yüzde 24,9'a çıktı.
- Kadın bakan oranı tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaşarak yüzde 21,3 olarak gerçekleşti.
- 20 ülkenin hükümet ve devlet başkanları kadın. Bu sayı 2019'da 19'du.
- Devlet başkanı kadın olan ülkelerin oranı yüzde 6,6.
- Hükümet başkanı kadın olan ülkelerin oranı yüzde 6,2.
- **Parlamentolardaki kadın milletvekili oranı sıralamasında Türkiye, 122'inci sırada. Kadın bakan sayısı ile ise 137'inci sırada.**

1 Ocak 2021 itibarıyla;

- Dünya genelinde parlamentolardaki kadın milletvekili oranı küçük bir artış göstererek yüzde 25,5'e çıktı.
- Bakanlık pozisyonlarındaki kadınların oranı yüzde 21,9'a çıktı.
- 22 ülkenin hükümet ve devlet başkanları kadın. Bu sayı 2019'da 20'ydi.
- Devlet başkanı kadın olan ülkelerin oranı %5,9.
- Hükümet başkanı kadın olan ülkelerin oranı %6,7.
- **Parlamentolardaki kadın milletvekili oranı sıralamasında Türkiye, 129'uncu sırada. Kadın bakan oranı sıralamasında 140'inci oldu.**

1 Ocak 2023 itibarıyla;

- Dünya genelinde parlamentolardaki kadın milletvekili oranı 26,5'e çıktı. Bu oran Asya ülkelerinde yüzde 21.

- Kadın bakan oranı yüzde 22.8 olarak gerçekleşti.

- Devlet başkanı kadın olan ülkelerin oranı yüzde 11,8.

- Hükümet başkanı kadın olan ülkelerin oranı yüzde 9,8.

- Parlamentolardaki kadın milletvekili oranı sıralamasında Türkiye, 132'ye geriledi; kadın bakan oranı yüzde 5,9 ile sıralamada 173'üncü oldu.

Parlamentolar Arası Birlik'in (IPU) paylaştığı son veriler ışığında, kadınların parlamentodaki temsilindeki artışta belirleyici faktörlerden biri, asgari kadın aday sayısını zorunlu kılan yasal kotalar oldu. Yasal ve gönüllü kotaların bulunduğu ülkelerde kadınların yüzde 30,9'u parlamentoya seçilirken, bu oran kotaların bulunmadığı ülkelere yüzde 21,2'de kaldı. Türkiye'de bu oran yüzde 17,4.

Rapora göre bu gelişmeyi etkileyen tek faktör kotalar değil. Toplumsal cinsiyet konularında artan etki, ayrımcılık ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konusunda artan farkındalık ve Covid-19 nedeniyle toplumsal cinsiyete duyarlı ve aile dostu politikalara daha fazla dikkat çekilmesi de etkili olan diğer faktörler olarak sıralandı.

Kadınların parlamentoda temsilindeki artış dünya çapında bir olgu olmasına rağmen, cinsiyet eşitliği hala zor bir hedef olmaya devam ediyor.

Rapora göre, 1 Ocak 2023 itibarıyla dünyada sadece **altı ülkenin parlamentosunda** – alt mecliste ya da tek mecliste – erkek sayısı kadar kadın bulunuyor.

Bu ülkeler, listenin başında 120 sandalyenin 60'ının kadınlara ait olduğu Yeni Zelanda geldi. Bu ülkeyi Küba (586 sandalyenin 313'ü), Meksika (500 sandalyenin 250'si), Nikaragua (91 sandalyenin 47'si), Ruanda (80 sandalyenin 49'u) ve Birleşik Arap Emirlikleri (40 sandalyenin 20'si) takip etti.

Kadının Adı, Zihniyetin Acı Tadı

Türkiye'de siyasal kararlara katılımda toplumsal cinsiyet eşitliğinin tarihsel gelişimine baktığımızda Cumhuriyet'i kuran anlayış içinde kadınlara seçme ve seçilme hakkı ve dolayısıyla eşit vatandaşlık statüsü en önemli devrimlerdendir.

Türkiye'de ilk defa genel seçimlere katılan kadınlar (8 Şubat 1935) TBMM'de 18 milletvekilliği ile %4,52 oranında temsil edildiler. Bu oran çok partili hayata geçişle 1950'de %0,62'ye indi; uzun yıllar boyunca da %4'ün altında kaldı. Bugün bu sayı artmış olsa da Türkiye dünya ortalamasının çok gerisinde. Kadın hak ve eşitlik mücadelesinde, siyasete aktif katılımda çok güçlü olsa da temsilde, karar alma mekanizmalarında kadınlar hala çok azlar.

İktidar partisinin zihniyeti bu eşitsizliği yıllar içinde çok besledi. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı 2011'de kapatıldı, yerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kuruldu. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi öncesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Aile

ve Sosyal Politikalar Bakanlığı iki ayrı bakanlıktı. Ardından 10 Temmuz'da çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı ile birleştirildi. Bakanlığın yeni ismi "Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı" oldu.

Son olarak 21 Nisan 2021'de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kurulmasıyla bakanlığın adı "Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı" olarak tekrar değiştirildi. Sosyal politikalardan sosyal hizmetlere geçiş bir zihniyetin de göstergesi oldu. Böylelikle kadının yeri belirginleşti; aile ve sosyal hizmet.

QUO Vadis? (Nereye?) Ve Ne Yapmalı?

Kadınların siyasal kararlara eşit katılımı önündeki engellerin başında toplumsal cinsiyet eşitliğinin siyasi partiler içinde de benimsenmemiş olmasıdır. Ayrıca siyasetin yapılış biçimi, dili, ekonomisi, kadının üzerindeki bakım yükü, kadının toplum içindeki kültürel olarak tanımlanmış rolü ve seçim sistemlerinin kadınları engelleyici niteliği de temel etkenlerdir.

Cinsiyet kotası bu konuda en etkili yöntemlerden biri olsa da kadınların listelerde seçilebilir sıralarda olmasının yanı sıra seçilecek, temsil edecek olan kadın adayların;

- Kadınların aday olmak konusunda cesaretlendirilmesi seçim çalışmalarına, kampanyalarına destek verilmesi, adaylıklarının desteklenmesi,

Kadın ya da erkek bütün adayların;

- Toplumsal cinsiyet eşitliğini benimsemiş ve bu mücadelede yerini alacak bilince sahip olanlar arasından tercih edilmesi gerekmektedir.

21 yıldır AKP iktidarı kadınları kendi yarattıkları distopyada yaşamak zorunda bırakmıştır. Eşit olmamak kadınların fitratında yoktur. Cumhuriyet Halk Partisi, Mustafa Kemal Atatürk'ten aldığı devrimci ilhamla Genel Başkanımız ve 13. Cumhurbaşkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun önderliğinde kadını erkeği eşit bir Türkiye yaratacaktır.

TÜRKİYE; 'ÖZGÜR OLMAYAN ÜLKELER' KATEGORİSİNDE DEMOKRASİ LİĞİNİN EN ALT SIRALARINDA!

Uluslararası Demokrasi, Özgürlük, İnsan Hakları Kurulu Freedom Hoes'un 'Dünyada Özgürlük 2023' raporunda Türkiye, 195 ülke arasında 'Özgür Olmayan Ülkeler' kategorisinde yer aldı. Libya, Nikaragua, Güney Sudan, Tanzanya'dan sonra dünyada özgürlüklerin en çok gerilediği 5'inci ülke Türkiye! 2018'e kadar 'Kısmen Özgür Ülkeler' kategorisindeki Türkiye, demokrasi liginin en alt sıralarına geriledi!

1973'ten bu yana 50 yıldır yayınladığı 'Dünyada Özgürlük' raporlarında ülkeleri demokrasi, hukuk devleti, temel hak ve özgürlükler, siyasi haklar, iktidarların yargısal denetimi vb. kriterle değerlendiren Freedom House'ın 2023 raporunda Türkiye, yine 'Özgür Olmayan Ülke' kategorisinde yer aldı.

Türkiye, son beş yıldan bu yana dünyadaki 195 ülkeyi kapsayan demokrasi ve özgürlük sıralamasında hızla alt sıralara geriliyor. Bu yıl da yine geri kalmış, darbelerin yaşandığı, dikta ya da otokraziyle yönetilen, yargının bağımsız olmadığı, kadın haklarının engellendiği 57 ülke arasında. Özgürlük endeksinin en çok gerilediği ilk beş ülke; Libya(-33), Nikaragua (-30), Güney Sudan (-30), Tanzanya (-30) ve -29'la Türkiye. 100 üzerinden yapılan puanlamada Türkiye'nin özgürlük endeks değeri 32 puana inerken, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) 72 puanla özgür ülkeler arasında! Bu yüzden de iktidar KKTC'yi de Türkiye'ye benzetmeye çalışıyor.

2023 Raporunda, demokrasi ve özgürlüklerin durumunun gözlendiği 195 ülkeden 84'ü 'Özgür', 54'ü 'Kısmen Özgür' ve Türkiye'nin de olduğu 57 ülke 'Özgür Olmayan' kategorisinde. Türkiye'deki 15 Temmuz 2016 darbe girişiminden bu yana siyasi haklar ve sivil özgürlükleri uzun süredir gerilediği belirtilerek, "Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve AKP bu olayı, kilit demokratik kontrol ve dengelerin kaldırılması ve siyasi rakiplerin tasfiye edilmesini haklı çıkarmak için kullandı" ifadelerine yer verildi.

Demokratik haklara yönelik kısıtlamaların 2018'den itibaren daha da arttığı vurgulanarak o tarihe kadar 'Kısmen Özgür Ülke' kategorisindeki Türkiye'nin 2018'den beri 'Özgür Olmayan' kategorisine düşürüldüğü belirtildi.

Türkiye'nin bu yıl önemli bir seçime gideceği hatırlatılan raporda, bunun öncesinde hükümetin seçim kanununda değişikliğe gittiği, seçim sonuçlarına gelen itirazları değerlendirecek hakimlerin belirlenmesini kontrol etmeyi hedeflediğine dikkat çekiliyor.

Geçen yıl çıkarılan Dezenformasyon Yasasıyla muhalefetin kampanyalarının ve bağımsız medyanın daha fazla baskıya uğrayabileceği endişesi dile getirilerek Türkiye'nin 2023'te özellikle yakından izlenmesi ve incelenmesi gereken ülkeler listesine alındığı kaydedildi.

Ülkemizin yaşadığı ağır deprem yıkımı ve insani felakette bile hemen **Olağanüstü Hal (OHAL) ilan ederek**, deprem bölgesindeki gerçekleri gizleme, insanların sesini duyurmasını engelleme çabasına girişen iktidar; gazetecilere, sosyal medya paylaşımlarına yasak ve gözaltılar, internet kısıtlaması, bant daraltmasıyla **baskı ve sansür zihniyetini bir kez daha gösterdi!**

BM NARKOTİK KONTROL KURULU'NUN 2022 RAPORU, ÜLKEMİZİN SAYGINLIĞI AÇISINDAN ÜZÜCÜ!

Birleşmiş Milletler Uluslararası Narkotik Kontrol Kurulu (International Narcotic Control Board-INCB), 9 Mart'ta yayınladığı 2022 Raporunda; Türkiye'nin kokain, eroin, esrar, metamfetamin vb. birçok uyuşturucunun Ortadoğu ve Avrupa pazarlarına ulaştırılmasında küresel merkez ve geçiş noktası haline geldiği, vurgulanıyor.

Türkiye'nin uluslararası uyuşturucu trafiğinin en önemli küresel geçiş noktalarından birisi haline geldiğini içeren Birleşmiş Milletler (BM) Narkotik Kontrol Kurulu'nun 2022 Raporu ülkemizin saygınlığı, uluslararası alandaki algısı açısından son derece üzücüdür.

Türkiye'nin küresel uyuşturucu ticareti ve pazarlanmasında ana aktörlerden birisi olduğunun 160 sayfalık BM raporunda geniş şekilde yer alması, iktidarın uyuşturucuyla mücadele söylemlerinin tam aksini yansıtmaktadır.

Ülkemizin uluslararası uyuşturucu baronlarının, sanal bahışçilerin küresel suç örgütleri ve mafya yapılanmalarının adresi haline gelmesi, yasa dışı güçlerin mücadele ve silahlı çatışmalarının aleni şekilde sokaklara taşması gündelik sıradan olaylar haline geldi.

BM uyuşturucu raporunda, Güney Amerika'dan Türkiye'ye yönelik kokain trafiğinin büyük miktarlara ulaştığı gerek Ekvador, Panama, Brezilya, Kolombiya gibi ülkelerden Türkiye'ye sevk edilen konteynerlerde gerekse Aliğa, Mersin, Derince vb. varış limanlarında ele geçirilen kokainlerin yakalanamayan uyuşturucunun miktarı konusunda endişeleri büyüttüğü kaydediliyor.

Kokainin yanı sıra küresel eroin kaçakçılığının yarısından fazlasının Türkiye üzerinden Balkan rotasıyla Avrupa'ya ulaştırıldığı, 2020'de COVID19 pandemisiyle uygulanan kısıtlamaların uyuşturucu miktarında düşüşe yol açmasına karşılık 2021'den itibaren başta eroin ve kokain olmak üzere uyuşturucu ticaretinin salgın öncesi seviyelere geldiği belirtiliyor. BM raporundaki rakamlara göre 2019'da 13,2 ton eroinin yakalandığı Türkiye'de 2021 yılında bu miktarın yüzde 70 artışla 22,2 tona çıktığına dikkat çekilirken, Türkiye'nin metamfetamin kaçakçılığının ana rotalarından birisi konumuna geldiği, 2019'da 1 ton metamfetamin yakalanırken, 2020 yılında bu miktarın 4,1 tona, 2021 yılındaysa 5,5 tona ulaştığı kaydedildi.

İstanbul Havalimanı karo terminalinde ve Türkiye sınır kapılarında 2022'nin ilk yarısında yakalanan metamfetamin ise 1018 tona ulaştı.

Türkiye'de başta metamfetamin olmak üzere uyuşturucu kullanımındaki artışın 'halk sağlığı için büyük bir tehdit haline geldiği, uyuşturucudan ölümlerin hızla arttığı' belirtildi. Bunda 'daha kolay ulaşılan, daha ucuz, sentetik uyuşturucu kullanımındaki yükselişin etkili olduğuna' dikkat çekiliyor.

Ülkemizin, dünya uyuşturucu ticaretinin ana aktörlerinden birisi olarak anılması, küresel uyuşturucu trafiğinin en önemli geçiş noktası haline geldiğinin BM raporuyla tespit edilerek ve dünyaya duyurulmasında en büyük etken **İktidarın Mücadeledeki Yetersizliğidir.**

ALDIĞI YETKİ, ARTAN İNTİHARLARLA ETKİSİNİ GÖSTERDİ

3 Kasım 2002'de iktidara gelen AKP yönetiminde Türkiye'de **yaklaşık 59 bin kişi** intihar ederek yaşamına son verdi. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin tüm toplumu baskı altına alan yönetim şekli ve politikaları çocuk ve gençleri derinden etkiledi. 2003-2021 yılları arasında intihar edenlerin **yüzde 27'sini 24 yaş altı genç ve çocuklar** oluşturdu. "Verin yetkiyi, görün etkiyi" diyerek parlamenter sistemi değiştiren Tek Adam döneminin faturası da ağır oldu. Tüm yetkiyi tek elde toplayan Erdoğan idaresinde ülkemizde intiharlar **yüzde 24 arttı.**

İntiharlar 19 Yılda Patladı

Türkiye'de intihar vakalarında artış gözlemleniyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2 yıl süzgeçten geçirerek ancak açıklayabildiği 2021 verilerine göre geride kalan 19 yılda intihar vakalarında **yüzde 54** artış yaşandı. 19 yıl boyunca **her ay 259 kişinin intihar ederek yaşamına son vermesinde** AKP iktidarının uyguladığı yanlış politikaların etkisi büyük. Ekonomik krizin derinleşmesi, kronik hale gelen işsizlik ve öğretilmiş yoksulluk gibi kökleşen sosyal sorunlar intihar vakalarını artırdı. TÜİK verilerine göre, son 19 yılda **58 bin 985** kişi intihar ederken en yüksek veri 2021 yılında kaydedildi. 2021'de intiharlar bir önceki yıla göre **yüzde 12** artarak **4 bin 158'e** yükseldi.

Pandemi Doğru Yönetilemedi

Covid-19 pandemisinde süreci doğru ve akılcı yönetemeyen AKP iktidarının sorumsuzluğunun ruhsal sağlığa faturası da ağır oldu. Pandemi nedeniyle insanların sosyal izolasyona girmesi, işlerini kaybetmesi, maddi sıkıntılar yaşamaları gibi faktörler intihar olgusunu daha yıkıcı hale getirdi. 2020-2021 yıllarında toplam **7 bin 861 kişi** intihar etti. Başka bir ifadeyle pandemi süresince **ayda 328, haftada 76, günde 11** kişi hayatına son verdi. Bu veriler Türkiye'de son 19 yılda kayıt altına alınan toplam intiharların **yüzde 13**'ünün tek başına pandemi sürecinde gerçekleştiğini gösteriyor.

Etki-Yetki Dediler, İntiharları Körüklediler

Türkiye, 2017 yılında kabul edilen anayasa değişikliğiyle birlikte, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçti. Yetkileri tek elde toplayan Erdoğan yönetiminde intihar vakalarında **yüzde 24'lük** artış yaşandı. Tek adam

rejiminin getirdiği kötü yönetim, yetersiz sağlık hizmetleri ve artan sosyal-siyasal baskılar intihar vakalarını yaygınlaştırırken, 2018-2021 yıllarında toplam **14 bin 609** kişi hayatına son verdi.

Kötü Ekonomi Öldürüyor

Ekonomik zorluklar, Türkiye'deki intihar vakalarındaki artışın en önemli nedenlerinden biri olarak karşımızda duruyor. Geçtiğimiz 19 yılda ülkede yaşanan ekonomik krizler, işsizlik oranlarının artmasına ve gelir eşişsizliğinin patlamasına neden oldu. Bu durum, insanların yaşam standartlarını düşürürken, psikolojik olarak baskı altında hissetmelerine yol açtı. Geçim zorluğu nedeniyle 2003-2021 yılları arasında **5 bin 87** kişi hayatına son verdi. Öte taraftan Tek Adam rejimi olarak adlandırdığımız 2018-2021 yılları arasında ekonomik buhran nedeniyle intihar eden kişi sayısı **yüzde 32** artışla **bin 179** olarak kayıtlara geçti. Başka bir ifadeyle geçim zorluğu nedeniyle kayıt altına alınan **her 5 intihardan 1'i** Tek Adam idaresinde yaşandı.

Gençler Ve Çocuklar Umutsuz

Toplumsal sorunların çözümü için gerekli olan adımları atmakta yetersiz kalan, insanların ekonomik sorunlarına çözüm bulmak yerine 5'li çeteyi daha da zenginleştiren Tek Adam rejiminin sorumsuz politikaları çocukların ve gençlerin hayatlarından çaldı. 2018-2021 yılları arasında intihar eden **her 10 kişiden 1'ini gençler ve çocuklar** oluşturdu. Tek Adam Rejiminde hayatına son veren 24 yaşından küçük **3 bin 338** kişinin **264'ü 15 yaşın** altındaydı. Öte taraftan 19 yıllık AKP iktidarında intihar eden 15 yaşından küçük çocuk sayısı **bin 590'a** ulaştı.

Sağlık Sistemi Çöktü, İnsanlar Umutsuz

Yetersiz sağlık hizmetleri de intihar vakalarındaki artışta önemli bir faktör olarak can yakıyor. Türkiye'de sağlık sistemini sermayenin emrine sunan AKP yönetimi, doktor-hasta ilişkisini bozmakla kalmayıp, sağlık hizmetlerinin kolay ulaşılabilir ve kaliteli olmasının da önünü tıkadı. Sağlık sistemi üzerinde büyük yük yaratan bu durum acil psikolojik yardım hizmetlerinin yetersiz kalmasına neden olarak intihar vakalarındaki artışı etkiledi. Türkiye'de AKP iktidarı döneminde hastalık nedeniyle intihar eden kişi sayısı **12 bin 785** oldu.

Şehir Hastaneleri Çözüm Olmadı

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "En büyük hayalim" diyerek iç siyaset malzemesi yaptığı şehir hastaneleri de hastalara şifa olmadı. 2003-2016 yılları arasında hastalık nedeniyle intihar eden kişi sayısının belirgin biçimde **yüzde 33 azalmasına karşın, ilk şehir hastanesinin devreye alındığı** 2017'den sonra **yüzde 67** artması da piyasanın emrine sunulan sağlık sisteminin en acı sonucu olarak karşımızda durmaktadır. İlk şehir hastanesinin hizmete girdiği 2017'den günümüze, hastalık nedeniyle intihar eden kişi sayısı **4 bin 131** olurken, 2021 yılında kayıtlara geçen **bin 86** ölüm, 19 yıllık AKP iktidarının bu alandaki zirvesi olarak tarihteki yerini aldı.

Sonuç olarak, artan intihar vakaları Türkiye'deki sosyal sorunların büyüklüğünü ve hükümetin bu sorunlarla baş edemediğinin en açık göstergesidir. İktidarın acilen sosyal politikalarını gözden geçirmesi ve insanların yaşamına saygı duyan bir yaklaşım sergilemesi gerekirken, depremin yarattığı acıyla tepkilerini dile getiren yurttaşların haklı feryadını bile "not ediyoruz" diyerek tehditkar bir söylemle göz ardı etmesi, sorunludur. Bu hegemonik yaklaşım AKP iktidarının sosyal politikalarının yetersizliğini ve ekonomik krizin yarattığı sosyal sorunların çözümsüzlüğünü günbegün daha da belirginleştirmektedir. Türkiye'deki intihar vakalarındaki artış, ekonomik sorunlar, yetersiz sağlık hizmetleri ve artan sosyal baskılar gibi birçok faktörden kaynaklandığı gibi cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle de derinleşmektedir. Hükümet, toplumsal sorunları çözmek için adil, kapsayıcı ve sürdürülebilir politikalar geliştirmek yerine tehditkar bir dille toplumdaki sosyal çözülmeyi hızlandırmaktadır.

DÜNYA TÜRKİYE'DE YENİ BİR DÖNEMİN İLANINA TANIK OLACAK!

14 Mayıs, Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında bir dönüm noktasıdır. Türkiye Baharının başlangıcı, bahar bayramıyla birlikte doğanın coşması gibi ülkemizin dört bir yanında yüzü gülen, geleceğine umutla bakan milyonların oylarıyla tarihte yeni bir milat yazılacaktır. Sandıkların çiçek açmasıyla tüm dünya Türkiye'de yeni bir dönemin ilanına tanık olacaktır!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 10 Mart'ta imzaladığı 'seçimlerin güncellenmesi' kararı aynı gün mükerrer resmi gazetede yayımlandıktan sonra yürürlüğe girdi. **Yüksek Seçim Kurulu (YSK)** da kararın resmi gazetede yer almasının ardından toplanarak Cumhurbaşkanı seçiminin ilk turunun ve milletvekili genel seçiminin 14 Mayıs 2023'te yapılmasını onayladı. YSK Başkanı Ahmet Yener Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci tura kalması durumunda ise 28 Mayıs tarihinin belirlendiğini duyurdu.

Şimdi YSK tarafından seçmen kütüklerinin güncellenmesi, ikamet taşınması, aday listelerinin siyasi partilerce YSK'ya teslimi, itirazların karara bağlanması, adaylıkların kesinleştirilmesi vb. süreçler için YSK seçim takvimini ilan edecek.

14 Mayıs seçimleri; Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında Türkiye'nin önünde yıllardır en büyük özleme dönüşen daha çok demokrasi, özgürlük, adalet, liyakatin yanında, toplumsal barış ve huzurun, refahı eşit ve adilce paylaşmanın dönüm noktasıdır. Türkiye, son beş yılda otokrat tek adam yönetimiyle ülkenin üzerine kâbus gibi çöken baskıcı bir rejimin karanlığından, 21 yıllık bir iktidarı sandıkta, milyonların oyuyla sonlandırarak değişimin yolunu açacak.

6 Şubat depreminin ülkemize ve halkımıza yaşattığı derin acı ve yıkımın yaralarının süratle ve şefkatle sarılması, baharın coşkusuyla canlanması, toprağın yeşermesi gibi 14 Mayıs Türkiye Baharı ile sandıklar çiçek açacak. Ülkenin dört bir yanındaki insanlarımızın umutları yeniden yeşerip, güçlenecek. Herkesin yüzünün güleceği, gençlerimizin, kadın ve çocuklarımızın en içten heyecanlarının her alanda karşılık bulacağı bir dönüşümün, değişimin kapısı 14 Mayıs'ta ardına kadar açılacak.

Türkiye siyasi tarihinde benzeri yaşanmamış bir tarihsel-toplumsal-siyasal uzlaşmanın, ortak akıl ve ortak ilkelerle-değerler üzerinde bir araya gelmenin ete kemiğe bürünmüş, en somut hali olan Millet İttifakı, 14 Mayıs seçiminde halkımızın oylarıyla iktidar olacaktır.

Millet İttifakı'nın 13. Cumhurbaşkanı Adayı Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu, seçimi ilk turda seçmenin en yüksek oyu ve tercihiyle kazanacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde anayasayı değiştirerek tek adam ve parti devletine son verip, güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçişin, aydınlığa çıkışın, demokrasi ve özgürlük yolunu açmanın gerektirdiği sayısal çoğunluk Millet İttifakı'nın olacaktır. **Yurttaşlarımız**, ikinci yüzyılına giren Cumhuriyetimizin kendilerine sağladığı demokratik hak ve özgürlükleri ellerinden almak isteyenlere karşı **demokrasi ve Cumhuriyete sonuna kadar sahip çıkacağını, tüm dünyaya ilan edecektir!**

TÜRKİYE-SURİYE ARASINDA BAŞLATILAN NORMALLEŞME MÜZAKERELERİ

Rusya'nın aracılığıyla Türkiye-Suriye arasında başlatılan normalleşme müzakerelerinde, Dışişleri Bakan Yardımcılarının bir araya gelmesi beklenirken, Esad'ın ısrarı ve İran'ın devreye girmesiyle müzakereler 'dörtlü formata' dönüştü ve müzakerelerde İran'ın da yer alacağı açıklandı. Geçen hafta Ankara'ya gelen İran Dışişleri Bakanı Abdullahiyan'ın 'İransız Suriye masası kurulamayacağı' mesajını Türkiye'ye iletmediği, Rusya ve Şam yönetiminin iktidarı ikna ettiği anlaşılıyor.

Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan'ın Rusya Devlet Başkanı Putin'in Suriye ile normalleşme için arabulucu olması talebini dile getirmesinin ardından Moskova'da önce savunma bakanları ve istihbarat başkanları arasında başlatılan üçlü formattaki Rusya-Suriye-Türkiye müzakerelerinde, şubat ayında Dışişleri Bakanlarının yine Rusya aracılığıyla bir araya gelerek Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Esad arasında liderler zirvesine zemin hazırlayacakları açıklanmıştı.

Suriye Devlet Başkanı Esad ise Cumhurbaşkanı Erdoğan ile bir araya gelmek için başta TSK'nın Suriye topraklarından tümüyle çekilmesi, İdlib'in ve TSK kontrolündeki yerlerin Suriye ordusuna devredilmesi, Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) ve Suriye Milli Ordusu (SMO) gibi yapılanmalara desteğin sonlandırılması şartlarını öne sürdü. Esad ayrıca liderler zirvesinin Putin'in katılımıyla üçlü olarak yapılmasını istedi.

Rusya, Türkiye, Suriye Dışişleri Bakanları buluşması gerçekleşmedi. Liderler zirvesi hazırlıkları da kesintiye uğradı. Türkiye'nin normalleşme girişimlerine karşın Şam yönetiminin Cumhurbaşkanı Erdoğan iktidarına güvenmediği, bu nedenle Rusya'nın yanı sıra İran'ın da masada olmasını istediği yönünde haberler Rus ve Suriye medyasında yer aldı. Esad yönetimi masada İran'a da yer açılması, Türkiye'ye karşı bir denge oluşturulması görüşünde. İktidar bu taleplere direnmeye çalıştı. Şubat ayında Suriye ve Rusya Dışişleri Bakanları ile üçlü buluşma öncesinde Washington'a giderek ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken ile bir araya gelen Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun dönüşü sonrasında Rusya ve Suriye Dışişleri Bakanlarıyla üçlü buluşmanın gerçekleşmesinin ardında İran'ın olduğunu öngörmek olanaklı. ABD Suriye ile normalleşme masasında İran'ın yer almasına karşı çıkarken, Rusya ve Şam yönetimi buna olumlu bakıyor.

Türkiye-Suriye normalleşmesinde İran'ın da yer almak istemesine gösterilen direnç, geçen hafta İran Dışişleri Bakanı'nın Ankara ziyareti ile kırıldı. Mevlüt Çavuşoğlu, Abdullahiyan ile görüşme sonrası düzenlenen ortak basın toplantısında, üçlü formattan (Türkiye-Suriye-Rusya) dörtlü formata geçilmesinin kararlaştırıldığını Moskova'daki normalleşme müzakerelerinde İran'ın da yer alacağını açıkladı. Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, 2 ay

önce İran'ın Astana'da olduğu gibi masaya dahil olma isteğini ilettiğini, yürütülen müzakereler sonunda Türkiye açısından bu konuda bir mahzur görülmediğini söyledi. İranlı Bakan da Türkiye-Suriye arasındaki süreçte 'kolaylaştırıcı' olmak istediklerini ifade etti.

Gelinen aşamada, 'normalleşme masasında' İran'ın Suriye'nin yanında yer alacağını, iktidarın Rusya-İ an-Şam yönetimi tarafından bu konuda 'ikna edildiğini', **ancak ABD'nin bundan hoşnut olmayacağını öngörebiliriz.**

ABD PETROL BÖLGESİNİ BOŞ BIRAKMAYACAK

ABD Genelkurmay Başkanı Mark Milley'in Suriye'de PYD-YPG-SDG kontrolündeki bölgedeki ABD askerlerini ziyareti ve ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin'in bölge ülkelerini kapsayan Ortadoğu turundaki temasları ve açıklamaları ABD'nin bölgede yeni hamlelere hazırlandığını gösteriyor!

ABD Genelkurmay Başkanı Mark Milley geçen hafta Suriye'nin kuzeyinde, PYD-YPG-SDG kontrolünde bölgede görev yapan ABD askerlerini ziyaret etti. ABD destekli YPG-SDG güçlerinin yer aldığı bölgeye yapılan ziyaret Türkiye'nin tepkisine neden oldu. Türkiye'nin terör örgütü olarak nitelendirdiği bu örgütlerin yer aldığı bölgeye yapılan ziyaret, YPG-SDG'ye destek mesajı olarak değerlendirildi.

ABD Savunma Bakanlığı ise Genelkurmay Başkanının ziyareti sırasında PYD-YPG-SDG ile herhangi bir temasta bulunulmadığını belirterek bölgedeki Amerikan askeri unsurlarıyla görüşüldüğünü açıkladı. Buna karşılık Kuzey Suriye'de sayısı 900 olarak açıklanan ABD askerlerinin çekilmeyeceği, görevlerine devam edecekleri belirtildi. Suriye yönetimi ABD Genelkurmay Başkanının ziyaretine sert tepki göstererek protesto etti. Devlet Başkanı Esad yaptığı açıklamada bu ziyaretin Suriye'nin egemenliğinin ihlali anlamına geldiğini, Amerikan askerlerinin derhal Suriye topraklarından çekilmesi gerektiğini duyurdu.

ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin ise Ortadoğu turu sırasında Irak'ı da ziyaret ederek buradaki Amerikan güçleriyle bir araya geldi. ABD Savunma Bakanı, Irak'taki 2500 kişilik ABD askeri gücünün geri çekilmesinin düşünülmeyeceğini, Irak'ta kalmaya ve görevlerine devam edeceklerini dile getirdi. ABD Kongresinde Suriye ve Irak'taki Amerikan askerlerinin geri çekilmesini içeren karar tasarısı da geçen hafta reddedildi.

ABD Genelkurmay Başkanı ve Savunma Bakanının aynı günlerde Suriye ve Irak'ı ziyaret etmeleri, buradaki Amerikan güçlerinin geri çekilmeyeceğini ifade etmeleri, daha önce bölgeden çekileceği, ağırlığı Çin ile Pasifik bölgesindeki rekabete ve Güneydoğu Asya'ya vereceği öngörülen ABD'nin yeni bir stratejiye yöneldiğini, petrol bölgesini boş bırakmayacağını gösteriyor.

İran ile Suudi Arabistan arasında yıllardır kesilmiş olan diplomatik, siyasi ve ekonomik ilişkilerin, Çin'in aracılığında Pekin'de yapılan müzakerelerle, anlaşmayla sonuçlanması bölgedeki dengeleri önemli ölçüde etkileyecek. Aynı zamanda petrol üreticisi olan bölgenin en büyük Şii ve Sünni iki devletinin Çin'in girişimiyle uzlaşarak yeni bir sayfa açmaları, Pasifik'te ABD ile rekabet halindeki Çin'in Ortadoğu ve Körfez bölgesindeki etkinliğinin artması açısından oldukça kritik bir gelişme!

Her iki ziyareti aynı zamanda Suriye ve Irak ile sınır komşusu olan, askeri ve güvenlik sorunları bulunan, Suriye ile normalleşme çabasına girişen Türkiye açısından da değerlendirmek gerek. ABD'nin Suriye ve Irak'ta asker bulundurmaya devam etme kararı, Irak'ta PKK, Suriye'de PYD-YPG-SDG'ye desteğinin süreceğini gösteriyor. **Önümüzdeki dönemin ABD-Türkiye ilişkileri ve Türkiye'nin Irak-Suriye politikaları açısından yeni gelişmeler sahne olmasını bekleyebiliriz!**

ACI DUYANA HAKARET EDİYORSAN ERDOĞAN'SIN

Kahramanmaraş depremlerinde, 48 bin 448 yurttaşımızı kaybettik. Cenazelerimizi kefensiz, kırklı, ellili sıralarla, toplu mezarlara, yan yana gömdük. Kaybettiklerimize, üçünde, yedisinde mevlit bile okutamadık. Binlerce anne, baba, evlat, kardeş, eş... Toprakla buluştu. Artık ne diyeceğimizi, ne söyleyeceğimizi bilemez hale geldik. "Acı duyabiliyorsan, canlısın. Başkasının acısını duyabiliyorsan, insansın." Başkasının acısını duymayıp, acı duyanlara, hakaret ediyorsan, tehdit ediyorsan, küfür ediyorsan, Sarayın kibirlisi Erdoğan'sın...

Sorana Küfür Ediyor

Bu ülkede afet denince öncelikle akla gelen iki kurum vardır. Biri Türk Silahlı Kuvvetleri, diğeri ise Kızılay... Bu ucube rejimde diğer tüm kurumlar gibi, bu ikisi de, Erdoğan'a bağlı... İşine geldiği zaman Erdoğan, "Ordunun Başkomutanı benim", "Kızılay, benim himayemde" diyerek, böbürleniyor. Ama ne zaman ihtiyaç olsa, hudutsuz yetkilerini kullanmayı, bir türlü beceremiyor. Milletimiz enkazın altında, 48 saat boyunca, "Sesimi duyan var mı?" diye bağırarak, soğukta can çekişirken, Mehmetçığımızı enkazın başına zamanında göndermedi. Enkazdan

kurtulanlar, “Kızılay nerede?” diye feryat ederken, Kızılay çadır kurmak yerine, çadır sattı. Bu kurumların sorumlusu Erdoğan, ne yaptı? Vatandaşlarımıza “Be ahlaksız, be namussuz, be adi...” diyerek, küfür etti.

Suzan Vekilimize Hakaret Millet İradesine Saygısızlık

“Edep, aklın suretidir.” Nasiplemek de gayret gerektirir. Deprem anında, bizim dört Hatay Milletvekilimiz de memleketlerindeydi. Diğer üç vekilimiz gibi, Suzan Şahin vekilimiz de, vekilliğinden, siyasetçiliğinden önce, bir depremde... Vekillerimiz orada depremi bizzat yaşadılar. Deprem sabahı korkunç acılara, yürekleriyle, kulaklarıyla, gözleriyle tanık oldular. Diğer vekillerimiz gibi, Suzan Şahin vekilimiz de onlarca yakını, akrabasını kaybetti. Komşularını enkaz altından, çıplak elleriyle çıkarmaya çalıştı. “Sesimi duyan yok mu” feryatlarını, çaresizce dinledi. Peki, Erdoğan bu acıları yaşadı mı? Yaşamadı... O 1001 odalı sarayında, arşa yükselen feryatları, yardım çılgınlıklarına, 48 saat boyunca kulaklarını tıkadı. Kulaklarını açtığına da iş, işten geçti... Vatandaşlarımızın çoğu enkazın altında donarak öldü. İnsanı insan yapan, duygudaşıktır. Merhamettir, vicdandır. Acı çekenin acısını paylaşmaktır. Şimdi, Suzan Şahin vekilimiz, şahit olduklarını, meclisin, milletin kürsüsünden anlatmasını mı? Milletten kendisine verdiği denetleme görevini, yerine getirmeyip birileri gibi ihmal mi etsin? Milletten enkaz altındaki haykırışı, milletin meclisinde duyulmasını mı? Kızılay’ın çadır rezaleti, Meclis’te sorgulanmasını mı? Kurtarma ekiplerini, enkazla; enkazı, kurtarma araçlarıyla; kurtarma araçlarını, operatörlerle buluşturmayan beceriksizlik; Milletten Meclis’inde, hesaba çekilmesini mi? Buna itiraz etmek, meclisin kürsüsünden, milletin derdini dillendiren vekile hakaret etmek, milli iradeye saygısızlıktır. Bir defa daha söylüyorum, milli iradeye açıkça saygısızlıktır.

Görevi İhmal, Savsaklama, Suiistimal

Erdoğan; afeti felakete çeviren büyük beceriksizliğinin, duyulmasını, görülmesini, konuşulmasını, tartışılmasını, sorumluluğunun ortaya çıkmasını istemiyor. Görevini ihmal ettiğini, savsakladığını, suiistimal ettiğini gizlemeye çalışıyor. Ama gerçeklerden kaçsanız da, gerçeklerin ortaya çıkmak gibi güzel bir huyu var... “Memnuniyetlerinizi Saraya, şikâyetlerinizi Yaradan’a” diyerek ülkeyi yönetemezsiniz. Yetkim çok olsun. Sorumluluğum hiç olsun diyerek bu ülkeyi yönetemezsiniz. İşte size kibir abidesinin ucube saray rejimi...

Hız Adem Bile Nedamet Getirdi De Cennetten Kovulmaktan Kurtulamadı

Dün Sarayın kibirlisi Kırıkhan’da, “Her türlü gayreti göstermemize rağmen, eğer sıkıntılar yaşadığınız, bize düşen, sizlerden helallik istemektir” diyor. Hazreti Âdem bile, cennetteki hatası için nedamet getirdi, Allah’tan af diledi. Ama gel gör ki, cennetten kovulmaktan da kurtulamadı... Erdoğan şimdi çıkmış. İstifayı aklına bile getirmeden, millettten helallik istiyor. Zamanında almadığınız tedbirler yüzünden, 48 bin 448 vatandaşımızı o da şimdilik yitirdik. Mehmetçiklerimizi, ilk anda sahaya göndermediğiniz için, insanlarımız enkaz altında, donarak, bağıra bağıra öldü. Himayenizdeki Kızılay, çadır kurmak yerine... Çadır sattı. Şimdi sorumluluğunuzun gereğini yerine getirmeden, istifa etmeden, aziz milletimizle nasıl helalleşeceksiniz?

Hakkı Vermeden Helalleşme Olmaz

Haksızlığa uğrayana hakkını vermeden helalleşme olmaz. Ahirette, yaptıklarınızın ve yapmadıklarınızın hesabını, Yüce Allah’a elbette vereceksiniz. Ama millettten helallik istiyorsanız, bu öyle meydanlarda kuru gürültü yaparak olmaz. Deprem bölgesinde, enkaz altında beş gün boyunca, saçlarını yola yola ruhunu teslim eden eşine, acılı ağıtlar yakan Adıyamanlı Murat Uluçay’ın, yaşlı gözlerinin içine bakın. İsteyebiliyorsanız ondan helallik isteyin. Hatay’da annesini, babasını kaybeden, “Boğazımdaki düğümü çözemiyorum. Kalbimdeki acıya ilaç bulamıyorum. Üç gün boyunca enkaz altında kalmalarını, kabullenemiyorum” diyerek, gözyaşlarını akıtan, Emel Güneş kızımızın yanına gidin. Gözlerinin içine bakın, ondan helallik isteyin. Bakalım istediğiniz helalliği alabileceksiniz mi? İlk 48 saatte görevinizi alenen ihmal ettiniz. Savsakladınız. Suiistimal ettiniz. Bu nedenle insanlarımızın, eşini, anasını, babasını, kardeşini, çocuklarını kaybetmelerinin sorumluluğunu almak zorundasınız. Haksızlık edenden, haksızlığın hesabını sormadan, kefareti ödemedi, helalleşme olmaz. Mağdur olanın, mağduriyeti tazmin edilmeden, helalleşme hiç olmaz. Helalleşme, mazluma zulmeden, zalimle hesaplaşmadan katien olmaz...

İstifa Etmeden Helallik İstenmez

Biz buradan Sayın Erdoğan’a soruyoruz; istifa edebilecek misiniz? Bilin ki, istifa etmeden helallik istenmez. Milletimiz, haksızlık edenden, yaptığı haksızlığın hesabını sandıkta mutlaka soracaktır.

Kılıçdaroğlu Alyansa Kadar Depremde Kaybedilen Ne Varsa Yerine Koyacak

Giden canları elbette geri getiremeyiz. Kaybettiklerimize yüce Allah; gani gani rahmet eylesin. Yattıkları toprak, incitmesin. Ama geride kalan mağdurlarımızın, mağduriyetlerini giderme, mağduriyetlerini tazmin etme vazifesi,

Allah'ın izniyle, milletimizin takdiriyle, Türkiye'nin 13. Cumhurbaşkanı, Kemal Kılıçdaroğlu'nun olacak... Türkiye'nin 13. Cumhurbaşkanı, Kemal Kılıçdaroğlu, bu depremde kaybedilen ne varsa, vatandaşlarımızın parmağındaki alyansa kadar, her şeyi yerine koyacak...

Kahramanmaraş Ve Malatya Notları

Cumhurbaşkanı adayımız Kemal Kılıçdaroğlu, depremin ikinci günü bölgeye gitmişti. Bu hafta sonu da dördüncü kez deprem bölgesindeydi. Çadırda kaldı. Malatya ve Kahramanmaraş'ta, esnafımızı, sanayicimizi, çiftçimizi dinledi. Sorunlarını, taleplerini aldı. Bunların nasıl çözüleceğini, depremzede iş insanları, esnaflar ve çiftçilerle istişare etti. Çok şükür Malatya'da Organize Sanayi Bölgesi'nde büyük bir yıkım olmamış. Ama başta kalifiye işgücü olmak üzere depremzede işçilerimiz; barınma imkânı sağlanamadığı için, Malatya'yı terk etmeye başlamış. İş insanları çalıştıracak işçi bulmakta zorlanıyor. Büyük sıkıntı yaşıyor.

Bir Holdingin 14 Bin Çalışanından Sadece 2 Bini Çalışacak Durumda

Benzer sorun, Kahramanmaraş'ta da var. Kahramanmaraş'ta, maalesef 11 ilçeden 9'unda büyük yıkım var. Organize Sanayi Bölgelerinde de hasar var. Kahramanmaraş sanayinin can damarı, tekstil sektörü... Barınma sorununun çözülememesi nedeniyle, bu sektörde on binlerce nitelikli işçi başka yerlere göç etmiş. Kahramanmaraş'ta bilinen bir holdingin, 14 bin işçisinden, sadece 2 bini çalışabilecek durumda... Diğerleri ya depremde hayatını kaybetmiş ya da yaşadıkları şehri terk etmiş. Küresel tedarikçilere mal veren firmalarımız, siparişlerinin başka ülkelere kaymasından endişeliler. Bunun için bu bölgede üretim çarklarının, biran evvel dönmeye başlaması gerekiyor.

Gübre Kara Borsada

Hem Malatya'da, hem de Kahramanmaraş'ta, çiftçilerimizin, köylülerimizin sorunları çok ciddi. Köylü; arazisine, ürününe, malına sahip çıkmak için, hem kendine, hem de hayvanlarına barınacak yer istiyor. Özellikle kırsal bölgelerde, geçici barınma için önce çadır, sonra konteyner meselesi hızla hallolmak zorunda. Baharla beraber, çiftçimizin tarlalarına üst gübre atma zamanı geldi. Gübre atılması gerekiyor da, piyasada gübre yok... Gübre kara borsaya düşmüş... Ama Erdoğan'ın dünyadan haberi yok. Bağırıp, çağırma, muhalefete ahkâm kesmeyle devlet yönetilmez. Besicilerimiz, yem temini konusunda büyük sıkıntı çekiyor. Üreticinin sütü elinde kalıyor. Et ve Süt Kurumu oralı bile değil. Bari bugünlerde besiciye destek olun. Üreticinin elindeki sütü, piyasa fiyatının üzerinde alın.

Üreticinin Sorunu Böyle Çözülür

Üreticinin sorunu nasıl çözülür, gelin size bir örnekle anlatalım... Hatay Büyükşehir Belediye Başkanımız Lütfü Savaş, Üretici Birliklerinin elindeki süt ziyan olmasın diye, Mersin Büyükşehir Belediye Başkanımız Vahap Seçer'i arıyor. Vahap Başkana, "Sen bu işten anlarsın, bu sütler ziyan olmasın, gel değerlendirelim" diyor. Mersin Büyükşehir Belediyemiz de, üreticiden 1,5 milyon liralık sütü almayı taahhüt ediyor. Bunları yine birliğin tesislerinde peynir yapıyor. Ve depremzedelere yaptırdığı bu peynirleri dağıtıyor. Hem üreticinin sütü elinde kalmıyor. Hem de depremzede, peynirden mahrum kalmıyor.

Şimdi ülkeyi yönettiğini söyleyenlere soruyoruz. Siz bunları yapmayı, akıl edemiyor musunuz? Malatya'da kayısı üreticisi, TMO'nun malını almasını istiyor. Ama sesini duyan yok. Pamuk üreticisi, çırcır ve iplik fabrikaları bir an evvel çalışmazsa, pamuğun elinde kalacağından korkuyor. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanımız Mansur Yavaş, Genel Başkanımızın talimatlarıyla, Malatya'da üreticiden kayısı almak için, protokol imzaladı. Esnaflarımız ellerindeki ürünlerin, büyük şehirlerde fuar veya hemşeri günleri düzenlenerek, ellerinden çıkarma imkanının verilmesini talep ettiler. Mansur Başkanımız, hem Malatya, hem de Kahramanmaraş'ta, esnaflarımızın bu taleplerini de karşılamak üzere, gerekli protokolleri imzaladı. Diğer belediye başkanlarımızda bu protokollerin aynısını uygulayacaklar.

Ağlamayın Çözüm Bulun

Bizim belediyelerimiz bölgede sadece, çadır dağıtmıyor. Aş, ekmek, çorba dağıtmıyor. Aynı zamanda, bölgede üretimi ayağa kaldıracak, projelere de imza atıyor. Saray'ın İçişleri Bakanı ise depremin üstünden geçen haftalara rağmen daha geçen gün çıkmış, "Kahvaltı veremediğimiz yerler var, hayırsever vatandaşlarımızdan kahvaltılık ürün, çay ve şeker istiyoruz" diye, ağlıyor. "Terlik, eşofman, iç çamaşırı da yok" diye, vatandaşlarımızdan talepte bulunuyor. O koltuklar ağlama değil, çare bulma makamıdır. Ağlamayı bırakacaksınız işinizi yapacaksınız. Yapamıyorsanız da o koltukları terk edeceksiniz. Ama bunlar hem işlerini doğru dürüst yapamıyor. Hem de iş yapana, kara çalmaya kalkıyorlar. AK Partinin Genel Başkan Yardımcısı Özhasseki hiç utanmadan, sıkılmadan, yara sarmak için yaptığımız bu ziyaretlere, "Turistik gezi" diyor. Ne

diyelim, kişi kendinden bilir işi... Bunların gözleri var, görmez. Kulakları var, duymaz. Çünkü kalpleri millete karşı mühürlü. İnşallah iki ay sonra iş başı yaptığımızda, hızla bölgeyi ayağa kaldıracacağız.

İlleri Depremzedelerle Ayağa Kaldıracacağız

Genel Başkanımız, 13. Cumhurbaşkanı adayımız, hafta sonunda bölgede anlattı, deprem bölgesini ayağa kaldırırken; depremde illerimizden tedarik yapacak, depremde işçilerimizi çalıştıracacağız. Depremden etkilenen yerlerin konteyner, prefabrik ve modüler yapı ihtiyacını hızla gidereceğiz. Modüler ve prefabrik uygulamalarla, bölgenin sağlık, hijyen ve eğitim ihtiyacını karşılayacağız. Firmaların çalışanlarına, lojman ve sosyal yaşam alanları yapmasını teşvik edeceğiz. Bu harcamaları ödeyecekleri vergiden, mahsup etmelerini sağlayacağız. Çalışanların çocuklarının eğitim ihtiyaçlarının, hızla giderilmesi için okulları hızla ayağa kaldırmak mecburiyetindeyiz, kaldıracacağız. İşveren birliklerinin lojman inşasını destekleyeceğiz. Özellikle kırsal bölgelerdeki kamu personelinin, lojman ihtiyacını hızla karşılayacağız. Bölgede üretimi ve ticareti korumak için, küçük esnaf ve sanayicimize, geçici çalışma alanları oluşturacağız. Bölgede yapılacak inşaat faaliyetlerinde, yerel işgücünü seferber edebilmek için, sertifika programları uygulayacağız. Şehirlerimizin ayağa kaldırılmasında, iş başında eğitim modeliyle, depremde yurttaşlarımızı seferber edeceğiz. Deprem bölgesinin yeniden inşasında, kamudan ihale alan firmalara, bölgede kullanacakları personelin asgari yüzde 25'ini, bölge halkından alma koşulunu getireceğiz.

İşçi Ücretlerinden Bir Yıl Vergi Alınmasın

Deprem bölgesinde, üretim tesislerimizin biran önce faaliyete geçmesi için, makine, teçhizat ve hammadde ithalatında, vergi indirimleri ve diğer kolaylıkları sağlayacağız. İş insanlarımız deprem bölgesinde, işçiye verilen brüt ücretin, net ücrete dönüşmesini talep etti. Biz bir yıl süreyle işçilerimizin ücretlerinden vergi almayacağız. Sosyal güvenlik primlerini devlet olarak biz ödeyeceğiz. Yine bölgeye dönüşü hızlandırmak için, depreme dayanıklı hastane ve okul inşaatlarına hız vereceğiz. Bölgede yapılacak konut, altyapı ve sanayi tesislerinde, yeşil dönüşüme ve enerji verimliliğine önem vereceğiz. Deprem bölgelerini inşa ederken, karbon elyafı, nano-teknolojik yapı malzemeleri, akıllı malzemeler gibi, yenilikçi ve çevre dostu yapı malzemelerine öncelik vereceğiz. Bu malzemeleri ve diğer inşaat girdilerini üreten sanayileri, bölgede yatırım yapması için, bu ürünlerin üretilmesi için bölgede teknopark ve ihtisas organize sanayi bölgelerini kuracağız. Yerli firmalarımız yanında, dünyada bu konuda öncü olan, yabancı firmaların da bölgede faaliyet göstermesine önem vereceğiz. Türkiye, bu ülke şerden hayır çıkaracak güçtedir.

Bölgesel Bir Refah Stratejisi Uygulayacağız

Güneyimizde, Suriye'deki savaş artık sona ermek üzere. Kuzeyimizde, Ukrayna'da savaş er ya da geç bitecek. Türkiye'nin taahhüt sektörü zaten önemli bir güç... Biz komşu ülkelerle ticaret önündeki engelleri, hızla ortadan kaldıracacağız. Bunları yapacak güçteyiz. Bölgenin ileriye ve geriye ekonomik bağlarını, küresel kalkınma dinamikleriyle buluşturarak, kapsamlı bir bölgesel refah stratejisini hayata geçireceğiz. Bizim iktidarımızda, sadece Adana, Osmaniye, Hatay, Kilis, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır değil; Halep, Lazkiye, Şam, Erbil, Musul, Kerkük, Bağdat da ayağa kalkacak. Tüm bölgeyle güçlü ticari ve ekonomik bağlar kuracağız. Lübnan'ı, İsrail'i, Mısır'ı, bu ortak refah projesine davet edeceğiz. Bizim derdimiz bağcıyı dövmek değil, hep beraber üzüm yemek. Deprem felaketinde gördük ki, ilk yardımımıza koşanlar, en yakın komşularımız. "Kalpleri dağınık olanların, akılları birleşemez." Biz önce kalpleri birleştireceğiz. Tüm komşularımızla ilişkilerimizi, hızla tahkim edeceğiz. Elbette işimiz kolay değil. Bunun farkındayız. Memleketimizde; aklı ve ahlakı bitirmiş, liyakati öldürmüş, adaleti katletmiş, devletimizin dirliğine, milletimizin birliğine kast etmiş, çürümüş, yozlaşmış bir yönetimi, vatandaşlarımız, 14 Mayıs'ta sandıkta yolcu edecek.

Darısı Kerem Pazarlamaya...

Deprem felaketinin üzerinden, 36 gün geçti. 36 gün sonra hala; çadır yok. Konteyner yok. Hijyen yok. Su yok. Çay yok, şeker yok, terlik yok, eşofman yok, ortada ekonomik hasar tespiti yok. Ve ar edip de, istifa eden tek bir yönetici yok. Gerçi haksızlık etmeyelim. Bir tanesi istifa etti. Depremzedelere gülen Adıyaman Valisi, sağlık nedenlerini gerekçe göstererek, görevden affını istedi. Ne diyelim darısı, Kızılay'ı ticarethane yapan, Kerem Pazarlamaya...

99 Depreminde 21 Günde Çıkarmıştık, Bu Rapor Nerede?

Kahramanmaraş depremlerinin üzerinden tam 36 gün geçti. Ortada hala devlet tarafından hazırlanmış, bir ekonomik hasar tespit raporu da yok... Geçen defa söylemiştim, şimdi de söylüyorum. Devlet Planlama Teşkilatı'nda, Müsteşar Yardımcısı olarak benim ve takım arkadaşlarımla, gece gündüz çalışarak hazırlanmasına katkıda bulunduğumuz, bu resmi raporu sizlere daha önce gösterdim. Bu rapor 17 Ağustos 1999, Marmara

Depremi'nden tam 21 gün sonra, 8 Eylül 1999 tarihinde yayımlandı. Marmara Depremi'nin ekonomik ve sosyal maliyetlerini, kalem, kalem, sektör, sektör hesapladık. Deprem, bütçeye etkilerini, ilave finansman ihtiyaçlarını tespit ettik. Kısa, orta, uzun vadede, yapılması gerekenleri sıraladık. Karar alıcılara tedbirler önerdik. Devlet Planlama Teşkilatı'nı kapattılar. Erdoğan'ın imzaladığı, Türkiye Afet Müdahale Planı'na göre, bu raporun hazırlanmasından şimdi, Hazine ve Maliye Bakanlığı sorumlu... Buradan bir kere daha soruyoruz. Bu rapor nerede? Neden hazır değil? Liyakatsızlıklarıyla, kifayetsizlikleriyle, tüm kurumlarımızı ve devleti çürüttüler... Meflûç ettiler.

Giderek Ayak Tencerenin Dibini Sıyrıyor

“Ölçemediğiniz hiçbir şeyi kontrol edemez; kontrol edemediğiniz hiçbir şeyi de yönetemezsiniz.” Depremden sonra, acilen yapılması gereken şeylerden biri de, depremin sebep olduğu ekonomik ve sosyal yıkımın, en doğru şekilde ölçülmesidir. Şunun şurasında, gitmelerine iki ay gibi bir süre kaldı bari bunu yapsalar... Ama nerede bunlarda o sorumluluk duygusu, o liyakat, nerede o devlet terbiyesi... “Benden sonrası tufan” diyerek, bol bol ihale yapıyorlar... Giderayak tencerenin dibini, bir de böyle sıyırmaya kalkıyorlar. Dücane Cündioğlu'nun dediği gibi; “Allah'tan, kitaptan dem vuranların, ne dediğine değil, ne yediğine bakacaksın.” 21 Şubat ile 7 Mart arasında, deprem nedeniyle açılan ihale sayısı 50'yi geçti. Bu ihalelerde, 48 milyarlık iş dağıtıldı. Bunlar cenazelerimizin daha 40'ı çıkmadan, rant betonunu acılarımızın üzerine, döküyorlar... Hiç kimse merak etmesin. Biz hem depreme dayanıklı, güvenli evler inşa edeceğiz. Hem de milletin kör kuruluşunu kurda kuşa yedirmeyeceğiz. Bu konutların zamanında tamamlanması için elimizden gelen her şeyi yapacağız.

Toplam Maliyet 126,3 Milyar Dolar

Biz dersimizi çalışarak göreve geliyoruz. Gece gündüz demeden, hazırlıklarımızı tamamlıyoruz. Kahramanmaraş depreminin sebep olduğu, ekonomik ve sosyal kayıpları, olabilecek en geniş şekliyle, kalem, kalem bu raporda çıkardık. Bizim tahminlerimize göre, deprem nedeniyle, konut ve işyeri kaynaklı hasar, 44,2 milyar dolar. Mobilya, beyaz eşya gibi, ev eşyalarındaki kayıplar, 6,6 milyar dolar. Binek araç kaybı 1,5 milyar dolar. Altyapı, tarım, sanayi, hizmet sektörlerinde fiziki hasar, 24,3 milyar dolar. Üretim faaliyetlerindeki azalma nedeniyle oluşacak kayıp, 13,3 milyar dolar. Yıkım, hafriyat, iaşe, idame için yapılacak cari harcamalar, 18,9 milyar dolar. Beşeri sermaye kaybı nedeniyle uğrayacağımız kayıp, 17,6 milyar dolar. Deprem nedeniyle sırtlanacak toplam maliyet 126,3 milyar dolar... Kayınpeder ve damadın bir olup, Merkez Bankasının arka kapısından buharlaştırdığı, 128 milyar doların büyüklüğünü, şimdi umarım herkes çok daha iyi anlamıştır. Milletten çalınan 418 milyar doların geri alınmasının önemini herkes çok daha iyi görmüştür. Bu paralar, bugün Hazine'nin, Merkez Bankası'nın kasasında dursaydı, depremin yarattığı yıkım, çok daha rahat göğüslenebilirdi.

Millet İttifakı'nın Ortak Deprem Raporu Geliyor

Millet İttifakı'nı oluşturan tüm partilerimiz, deprem felaketine ilişkin raporlarını hazırladı. Bu raporları birleştireceğiz. Millet İttifakının raporunu hazırlayarak, Ortak Politikalar Mutabakat Metnimizi, daha da güçlendireceğiz. Bu depremin etkileriyle ilgili düzenlemeleri mutabakat metnimize yazacağız. Gerekli değişiklikleri de yapacağız. Ayrıca bir rapor daha çıkaracağız.

Saray Masasının Altındaki Gizli Ayaklar

Biz hep söylüyoruz. Umutsuzluğa yer yok. Ölümünden başka her şeye çare var. Ve demokrasilerde çare tükenmez. Sandık 14 Mayıs'ta, milletimizin önüne geliyor. Artık Cumhur İttifakı'nda, kimler kimlerle beraber, milletimiz çok iyi görüyor... Yıllarca koalisyonlara etmedik laf bırakmadılar. Ama şimdi paçaları tutuştu. HÜDAPAR'ı da, koalisyonlarına alacaklarmış. Biz bunların masasında, dört parti var diye biliyorduk. Meğerse masanın altında, gizli ayaklar da varmış... Teşbihte hata olmaz. Bunlar yakında, Bekârlığa Veda Partisini de, siyasi parti sanıp, masalarına ayak yapmaya kalkarlarsa, kimse şaşırmasın... Kimin kimle iş tutacağı, koalisyon yapacağı elbette bizi ilgilendirmez. Ama “Bana arkadaşını söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim.” Diyarbakır Emniyet Müdürümüz, Ali Gaffar Okkan'ı kallesçe katleden, İslamcı Feminist yazar Konca Kuriş'i domuz bağıyla öldüren, Zehra Vakfı Başkanı İzzettin Yıldırım'ı, Gazeteci Halit Güngen'i infaz eden terör örgütünün, siyasi uzantılarıyla, kol kola girecek kadar, durumları çaresiz, vahim... Siyasetçi gömleğini akşam nerede çıkardıysa, sabah da aynı yerde giymelidir. Ama ahlak gömleğini çıkaran, üzerine başka hiç bir gömleği giyemez. Erdoğan'ı anladık. Peki, Bahçeli'ye ne demeli? Bahçeli bu saatten sonra, Şehit Ali Gaffar Okkan'ın adını, ağzına nasıl alabilecek? Sinan Ateş'in katillerine tek kelime edemediği gibi, Ali Gaffar Okkan'ın katillerine de mi sessiz kalacak? Şehit Polis Memurumuz Atilla Durmuş'un aziz hatirasından, hiç utanmayacak mı? Polis memuru Atilla Durmuş, rahmetli Sağlık Bakanı, MHP'li Osman Durmuş'un yeğeniydi. Emniyet Müdürü Gaffar Okkan'ın da, koruma memuruydu.

O gün Atilla Durmuş, beş arkadaşıyla beraber şehit edildi. Şimdi Bahçeli bunu nasıl içine sindirecek? Allah aşkına, bu nasıl bir savrulmadır?

Notlar Tamam, Şimdi Sıra Tasdiknamede

Milletimiz, kimin ne olduğunu görmüştür. Notunu da vermiştir. Şimdi bu kifayetsizlere, tasdiknamelerini vermeye sıra gelmiştir. 14 Mayıs sıradan bir seçim değildir. 14 Mayıs'ta kişiler oylanmayacak. Farklı anlayış ve zihniyetler oylanacak. Tercih, "Saray" diyenlerle, "Millet" diyenler arasında yapılacak. Bir tarafta "kibir" ve "nobranlık", diğer tarafta "tevazu" ve "nezaket" oylanacak... Bir tarafta "Saraya sadakat" diyenlerle, diğer tarafta "Devlette liyakat" diyenler oylanacak... Bir tarafta, "kul hakkını iştahla" yiyenlerle, diğer tarafta, "öksüz ve yetim hakkını" savunanlar oylanacak... Bir tarafta, "burnuna pudra şekeri çeken" saray yandaşlarıyla diğer tarafta, "işsiz, güvencesiz milletin evlatlarının hakkının verilmesi" oylanacak. Bir tarafta, "kaynaklar beşli çetelere" diyenlerle, diğer tarafta, "kaynaklar milletimize" diyenler, oylanacak. Bir tarafta, "SADAT gibi, paramiliter gruplara sırtını yaslayanlar", diğer tarafta "sırtını milletine yaslayanlar" oylanacak. 14 Mayıs'ta kazanan demokrasimiz olacak! Kazanan Millet İttifakı olacak! Türkiye'nin 13. Cumhurbaşkanı, Kemal Kılıçdaroğlu olacak!

KAN EMİCİLER KAYBEDECEK, HIÇ BİR ÇOCUK YATAĞA AÇ GİRMEYECEK

Önümüzdeki seçimde hak, hukuk ve adalet mücadelesini iktidarla taçlandıracağı, Önümüzdeki seçimde kaybeden keyfi yönetim anlayışı olacak. Kaybeden, tek adam şahsım rejimi olacak. Kaybeden, milletin aşına, işine göz diken, kan emiciler ve beşli çeteler olacak. Bizim yönetimimizde kral değil, kural olacak. Herkes önünü görecek. Yarınını planlayabilecek. Geleceğinden emin olacak. Aşını, işini büyütebilecek. Hiçbir çocuğumuz yatağa aç girmeyecek. Üreteceğiz, kazanacağız. Kazancımızı da hakça paylaşacağız

Devlet Yönetiminde ve Ekonomide İç İçe Geçmiş Krizler

Ülkemiz, 200 yıllık modernleşme, 150 yıllık anayasa, 100 yıllık cumhuriyet, 77 yıllık çok partili demokrasi tarihimizin en buhranlı günlerinden geçiyor. Hem devlet yönetiminde hem de ekonomide derin ve iç içe geçmiş krizler yaşıyoruz. Yaşadığımız deprem felaketi, devlet yönetimindeki krizi daha da görünür kıldı. İnsanlarımız 48 saat boyunca, enkazın altında bir başına kaldı. Afet dendiğinde, ilk akla gelen kurumlarımız, seferber edilmedi. Askerlerimiz enkazın başına ilk anda gidemedi. Kızılây, depremde çadır kurmak yerine, çadır satmakla meşgul oldu. 50 bin yurttaşımızı kaybettik.

Deprem Maliyeti 126 Milyar Dolar

Deprem sadece beşerî değil çok ciddi maddi kayıplara da neden oldu. Bizim hesaplarımıza göre depremin ülkemize faturası beşeri sermaye kaybı dahil 126 milyar dolar. Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na göreyse 104 milyar dolarlık bir maddi kaybımız var. ^

Ucube Sistem Bu Durumun En Önemli Nedenlerinden Biri

20 yıllık yönetimin devlette yaptığı tahribat doymak bilmeyen rant iştahı milletimizin can güvenliğini bitirdi. Çok ama çok yorulduk. Ülke olarak bir nefeslenmeye rahatlamaya çok ihtiyacımız var. Büyük Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün yüz yıl önce İzmir İktisat Kongresi'nde söylediği gibi "Milletin uğradığı bu üzücü durumun bu düşkünlüğün sebeplerini arayacak olursak bunu doğrudan doğruya devlet kavramında buluyoruz." Bugün içinde bulunduğumuz durumun en önemli nedenlerinden biri de adına Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi denen ucube bir sistemin devlet yönetiminde neden olduğu ağır krizdir.

Ülkemizi Bu Krizden Çekip Çıkaracağız

Bundan ülkemizi çekip çıkaracak Millet İttifakı'nı meydana getiren altı siyasi partinin hazırladığı somut hedefleri, reformları, politikaları ve projeleri içeren Ortak Politikalar Mutabakat Metni'ni 30 Ocak 2023 tarihinde kamuoyuna açıkladık. Bugün de burada sizlerin huzurunda bu politikaları ana hatlarıyla ele alacağız.

Kural Tanımsızlığı Ortadan Kaldıracağız

Kontrolsüz güç, güç değil felakettir. Milletimiz bunu keyfi, kural tanımsız bir yönetim altında yaşayarak gördü. Onun için Millet İttifakı olarak kural tanımsız bu ucube sistem yerine kuvvetler ayrılığını tesis eden özgürlükçü, demokratik, adil, 'güçlendirilmiş parlamenter sisteme' hızla geçmeyi amaçlıyoruz. Onun için biz etkin ve katılımcı yasama, istikrarlı, şeffaf, hesap verir yürütme, bağımsız ve tarafsız yargı diyoruz. Yapacağımız yasama reformuyla Meclis'in faaliyetlerinde çoğulculuğu sağlayacak, yeni bir meclis içtüzüğü hazırlayacağız. Kanun yapım süreçlerini demokratikleştireceğiz. Torba kanun uygulamasına son vereceğiz. Tarafı olduğumuz

milletlerarası sözleşmelerden çekilme yetkisinin sadece TBMM’de olmasını anayasal güvence altına alacağız. Meclis’in yürütme organını millet adına denetleme yetkisini güçlendireceğiz. Bütçe hakkı TBMM’nin devredilemez bir yetkisi ve denetim aracı olacak. Meclis’te Kesin Hesap Komisyonu’nu kuracağız. Komisyon başkanı ana muhalefet milletvekilleri arasından seçilecek. Bir yasama yılında en az 20 gün Meclis’te gündemi muhalefet tarafından belirlenen genel görüşme yapılması imkânını getireceğiz.

Cumhurbaşkanı 7 Yıl İçin Ve Sadece 1 Dönem Seçilecek

Yürütme reformuyla cumhurbaşkanının yedi yıl için sadece bir dönem seçilmesi kuralını getirerek tarafsızlığını güvence altına alacağız. Cumhurbaşkanı bir siyasi partinin değil 85 milyonun cumhurbaşkanı olacak. Başbakanı, bakanları yönetimde etkili hale getireceğiz. Yönetimde istikrarı sağlayacak önlemleri alacağız.

Tazminatı, Tazminata Neden Olan Hakim Ve Savcılar Ödeyecek

Yargı reformuyla, bağımsız ve tarafsız bir yargı için Hâkimler Ve Savcılar Kurulu’nu kaldıracacağız. Yerine, hâkimler kurulu ve savcılar kurulu şeklinde iki kurul kuracağız. Adalet Bakanı ve müsteşarı, Hâkimler Kurulu’nda yer almayacak. Hâkimler, idari görevleri bakımdan Adalet Bakanlığı’na bağlı olmayacak. Özel yargılama usullerine özel yetkili mahkemelere son vereceğiz. Görevini kötüye kullanarak Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin hak ihlali kararına yol açan hâkimlere ve savcılara neden oldukları tazminat ve zararın rücu edilmesini sağlayacağız. Tutuklamanın istisna olması ilkesinin titizlikle uygulanması için gerekli tedbirleri alacağız. OHAL yasasından kaynaklanan tüm işlem ve eylemlerin yargı denetimine tabi olmasını sağlayacağız. Savunma mesleğini anayasal güvenceye kavuşturacağız. Ceza yargılamalarında duruşma salonlarında ‘silahların eşitliği ilkesine’ uygun olarak iddia ve savunmanın fiziki olarak eşit konumda olmasını sağlayacağız. Kadınlar için adli yardımın ve zorunlu müdafiliğin kapsamını genişleteceğiz.

Kapatma Davalarında Tamm’nin İzni Zorunlu Olacak

Anayasa Mahkemesi üyeliklerine hülle yöntemiyle atama yapılmasını önleyeceğiz. Seçim ve siyasi partiler mevzuatında millet iradesinin TBMM’ye en geniş ve en demokratik biçimde yansımını sağlayacak düzenlemeleri yapacağız. Seçim barajını yüzde 3’e düşüreceğiz. Yurtdışında mukim yurttaşlarımızın Meclis’te doğrudan temsiliyi sağlayacak düzenlemeleri yapacağız. Siyasi partilere kapatma davası açılması için TBMM’nin iznini zorunlu hale getireceğiz. Hürriyetin esas, sınırlamanın ise istisna olduğunu anayasayla açıkça düzenleyeceğiz.

Basın Ve İfade Özgürlüğü

Basın özgürlüğünü sağlayacağız. İnternet mevzuatını ifade özgürlüğünü kısıtlamayacak ve kişilik haklarını ihlal etmeyecek şekilde uluslararası standartlara uygun olarak yeniden düzenleyeceğiz.

Yeni Bakanlıklar

Kamu yönetimini; eşitlik, tarafsızlık, liyakat, hukuka uygunluk, etkililik, şeffaflık ilkelerine göre yeniden düzenleyeceğiz. Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki kurulları, ofisleri lağvedeceğiz. Bunların görev ve yetkilerini ilgili bakanlıklara devredeceğiz. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nı Kadın, Aile ve Çocuk Bakanlığı olarak; Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı’nı İklim, Çevre ve Orman Bakanlığı olarak; Ticaret Bakanlığını Esnaf ve Ticaret Bakanlığı olarak yapılandıracağız. Hazine’yi, Maliye Bakanlığı’ndan ayıracağız. Ayrı bir bakanlık şeklinde yeniden yapılandıracağız. Şehircilik ve afet yönetimi, bilişim ve yenilikçilik bakanlıklarını kuracağız. Siyasi hüviyetteki bakan yardımcılıklarını kaldırıp liyakate dayalı müsteşarlık sistemini kuracağız. Artık tüm Türkiye pilav yapabilmek için plan gerektiğini anladı. Bunun için Strateji ve Planlama Teşkilatı’nı kuracağız.

Seçimle Gelen Seçimle Gidecek

Yerel yönetimler reformunu hayata geçireceğiz. Merkezi yönetimin, yerel yönetimler üzerindeki vesayetini son vereceğiz. Seçimle gelenin, seçimle gitmesini güvence altına alacağız. Belediyelerin, genel bütçe vergi gelirlerinden aldığı payları artıracacağız. Muhtarlık Temel Kanunu’nu çıkaracağız. Kamuya personel alımında mülakat uygulamasına son vereceğiz. Liyakat ve eşitlik ilkelerini hâkim kılacağız. Şeffaflığı sağlayacağız.

Yolsuzluk Ve Rüşvet Suçlarında Zaman Aşımı Ve Af Olmayacak

Üst düzey görevlerdeki kadın yöneticilerin sayısını arttıracacağız. Kamu çalışanları arasında ücret ve maaş adaletini sağlayacağız. Bir diğer reform alanımız; yolsuzlukla mücadele. TBMM’de Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu kuracağız. Rüşvet ve yolsuzluk suçlarında yargılama süreçlerini hızlandıracacağız, zaman aşımını kaldıracacağız. Bu suçlar af kapsamına alınmayacak.

Yurt Dışına Kaçtırdıkları Malvarlıklarını Geri Getireceğiz

Yolsuzluktan elde edilen ve yurtdışına kaçırılan varlıkları ülkemize geri getirmek için Malvarlıklarının Geri Alınması Ofisi'ni kuracağız. Bu milletten gasp edilen 418 milyar doları mutlaka ama mutlaka milletimize geri vereceğiz. Ekşi yiyenlerden, hesabı sorulacak. Yaptıkları, yapanın yanına asla kar kalmayacak. Pazarlık usulüyle yapılmış tüm ihaleleri geriye doğru inceleyeceğiz. Vatandaşlarımızın bilgi edinme hakkını ihlal eden kamu görevlilerinin disiplin, ceza ve tazminat sorumluluğunu artıracacağız. Terörizmin finansmanı, rüşvet, yolsuzluk, insan kaçakçılığı, uyuşturucu ticareti ve diğer kara para faaliyetleriyle etkin şekilde mücadele edeceğiz.

Ülkemizi Gri Liste Ayıbından Kurtaracağız

Ülkemizi gri liste ayıbından kurtaracağız. Vergi affı ve varlık barışlarının kara para aklama aracı olarak kullanılmasını engelleyeceğiz. Kamu İhale Kanunu'nu Avrupa Birliği normlarına getireceğiz. Siyasi etik yasasını çıkaracağız. Milletvekillerinin, bakanların, siyasi parti genel merkez yöneticilerinin, il başkanlarının, belediye başkanlarının ve belediye meclis üyelerinin görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendileri, yakınları veya üçüncü kişiler lehine etik dışı aracılıkta bulunmalarını engelleyeceğiz. Akraba, eş, dost veya tanıdıklarını kayırmalarına, ayrımcılığa son vereceğiz. Siyasetin finansmanının şeffaf ve denetlenebilir olmasını sağlayacağız.

Türkiye'yi Önce Feraha Sonra Refaha Kavuşturacağız

Ülkemizi önce feraha çıkaracak, sonra refaha erdirecek politikaların yer aldığı Ortak Politikalar Mutabakat Metninin özgürlük, demokrasi, hukuk, adalet, iyi yönetim, liyakat ve yolsuzlukla mücadele bölümleri özetle bu şekildedir.

Kan Emiciler Kaybedecek, Hiç Bir Çocuk Yatağa Aç Girmeyecek

Hak, hukuk ve adalet mücadelemizi, hep birlikte iktidarla taçlandıracağız. Önümüzdeki seçimde kaybeden keyfi yönetim anlayışı olacak. Kaybeden, tek adam şahsım rejimi olacak. Kaybeden, milletin aşına, işine göz diken, kan emiciler ve beşli çeteler olacak. Bizim yönetimimizde kral değil, kural olacak. Herkes önünü görecektir. Yarınını planlayabilecek. Geleceğinden emin olacak. Aşını, işini büyütebilecek. Hiçbir çocuğumuz yatağa aç girmeyecek. Üreteceğiz, kazanacağız. Kazancımızı da hakça paylaşacağız.

Aynı 100 Yıl Önce Olduğu Gibi

Aynı bundan yüz yıl önce olduğu gibi, hem ülkemizde, hem de dünyada, derin bir alt üst oluş sürecindeyiz. Bu süreçte karşımıza çıkan sorunlara hep birlikte, yerli ve milli çözümler arıyoruz. Çözüm arayışlarımız katkıda bulunacak bu tarihi kongrede ekonomiyi meydana getiren paydaşların temsilcileriyle sivil toplum kuruluşlarıyla bilim insanlarıyla bir aradayız. Bu birlik bize güç veriyor, önümüzde yeni ufuklar açıyor.